

Torsdag den 23. maj 2024 (D)

1

98. møde

Torsdag den 23. maj 2024 kl. 10.00

Dagsorden

1) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 27 [afstemning]:

Forespørgsel til beskæftigelsesministeren, indenrigs- og sundhedsministeren og social- og boligministeren om bedre hjælp og støtte til sorgramte.

Af Marlene Harpsøe (DD) og Charlotte Munch (DD).
(Anmeldelse 13.03.2024. Fremme 15.03.2024. Forhandling 22.05.2024. Forslag til vedtagelse nr. V 73 af Marlene Harpsøe (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Dina Raabjerg (KF), Runa Friis Hansen (EL), Stinus Lindgreen (RV), Mette Thiesen (DF) og Torsten Gejl (ALT). Forslag til vedtagelse nr. V 74 af Jens Joel (S), Christoffer Aagaard Melson (V), Sólbjörg Jakobsen (LA) og Lars Arne Christensen (M)).

2) 3. behandling af lovforslag nr. L 117:

Forslag til lov om rørført transport af CO₂.

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard).
(Fremsættelse 28.02.2024. 1. behandling 13.03.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 118:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af effektiv energianvendelse og drivhusgasreduktion. (Udmøntning af klimasyn fra grøn skattereform 2022 og implementering af nye krav til energiledelses-systemer og energisyn).

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard).
(Fremsættelse 28.02.2024. 1. behandling 13.03.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024).

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 114:

Forslag til lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer m.v., lov om krigsmateriel m.v. og lov om jagt og vildtforvaltning. (Strammere kontrol med våbentilladelser, øget sikkerhed ved besiddelse af våben og opbevaring af ammunition m.v.).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 28.02.2024. 1. behandling 19.03.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling. Ændringsforslag nr. 1 af 22.05.2024 til 3. behandling af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)).

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 116:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven. (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 28.02.2024. 1. behandling 19.03.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Ændringsforslag nr. 1-13 af 22.05.2024 til 3. behandling af Theresa Scavenius (UFG)).

6) 3. behandling af lovforslag nr. L 129 A:

Forslag til lov om ændring af konkursloven. (Revision af konkurskarantæneereglerne).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

7) 3. behandling af lovforslag nr. L 129 B:

Forslag til lov om ændring af konkursloven. (Offentlig adgang til konkurskarantæneregisteret).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

8) 3. behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Gennemførelse af aftale om initiativer vedrørende omgørelsesfristen i straffesager).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 13.03.2024. 1. behandling 02.04.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024).

9) 3. behandling af lovforslag nr. L 133:

Forslag til lov om ændring af lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste. (Udvidelse af undersøgelsen).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 09.04.2024. Betænkning 08.05.2024. 2. behandling 21.05.2024).

10) 3. behandling af lovforslag nr. L 149:

Forslag til lov om ændring af retsplejelov for Færøerne og lov for Færøerne om fuldbyrdelse af straf m.v. (Ajourføring af retsplejelov for Færøerne og indførelse af fodlænke- og udstationeringsordning på Færøerne).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 03.04.2024. 1. behandling 18.04.2024. Betænkning 15.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

11) 3. behandling af lovforslag nr. L 108:

Forslag til lov om socialt frikort.

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).
(Fremsættelse 07.02.2024. 1. behandling 21.02.2024. Betænkning 02.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

12) 3. behandling af lovforslag nr. L 153:

Forslag til lov om ændring af boafgiftsloven. (Bo- og gaveafgiftsfritagelse).

Af skatteministerens (Jeppe Bruus).
(Fremsættelse 10.04.2024. 1. behandling 25.04.2024. Betænkning 15.05.2024. 2. behandling 21.05.2024).

13) 3. behandling af lovforslag nr. L 125:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Etablering af lettilgængeligt kommunalt behandlingstilbud til børn og unge med psykisk mistrivsel og symptomer på psykisk lidelse).
Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).
(Fremsættelse 29.02.2024. 1. behandling 02.04.2024. Betænkning 14.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

14) 3. behandling af lovforslag nr. L 139:

Forslag til lov om udbygning af Øresundsmotorvejen.
Af transportministeren (Thomas Danielsen).
(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 10.04.2024. Betænkning 14.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

15) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 106:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en forsøgsordning med en Danmarksbillet til kollektiv transport.
Af Pelle Dragsted (EL) m.fl.
(Fremsættelse 30.01.2024. 1. behandling 12.03.2024. Betænkning 14.05.2024).

16) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 115:

Forslag til folketingsbeslutning om billigere kollektiv transport for alle unge under 26 år.
Af Sofie Lippert (SF) m.fl.
(Fremsættelse 20.02.2024. 1. behandling 10.04.2024. Betænkning 14.05.2024).

17) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 126:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af samtykkemodell for organdonation til en blød model af aktivt fravalg fra det fyldte 18. år.
Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).
(Fremsættelse 27.02.2024. 1. behandling 12.03.2024. Betænkning 14.05.2024).

18) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 47:

Forslag til folketingsbeslutning om et forbud mod avl, import m.v. af fladsnudede hunde og hunde med unaturligt små kranier.
Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.
(Fremsættelse 10.11.2023. 1. behandling 18.01.2024. Betænkning 15.05.2024).

19) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 56:

Forslag til folketingsbeslutning om at forbyde produktion, salg og import af turbokyllinger (Ross 308).
Af Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 15.11.2023. 1. behandling 25.01.2024. Betænkning 25.04.2024).

20) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 70:

Forslag til folketingsbeslutning om at forbyde bomtrawl.
Af Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 15.11.2023. 1. behandling 18.01.2024. Betænkning 15.05.2024).

21) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 95:

Forslag til folketingsbeslutning om at genindføre lov om randzoner.
Af Søren Egge Rasmussen (EL), Marianne Bigum (SF) og Franciska Rosenkilde (ALT) m.fl.
(Fremsættelse 08.12.2023. 1. behandling 30.01.2024. Betænkning 15.05.2024).

22) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 127:

Forslag til folketingsbeslutning om, at landbruget selv skal dække omkostningerne ved sygdomsudbrud i dyreproduktionen.
Af Carl Valentin (SF) m.fl.
(Fremsættelse 27.02.2024. 1. behandling 07.05.2024. Betænkning 15.05.2024).

23) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 154:

Forslag til folketingsbeslutning om ophør af sociale ydelser under afsoning af en foranstaltningsdom eller varetægtsfængsling i retspsykiatrien.
Af Betina Kastbjerg (DD) m.fl.
(Fremsættelse 01.03.2024. 1. behandling 11.04.2024. Betænkning 15.05.2024).

24) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 20:

Forslag til folketingsbeslutning om at iværksætte en forundersøgelse med henblik på udflytning af 10.000 statslige arbejdspladser over de kommende år.
Af Susie Jessen (DD) m.fl.
(Fremsættelse 24.10.2023. 1. behandling 14.12.2023. Betænkning 15.05.2024. Omtrykt).

25) 2. behandling af lovforslag nr. L 154:

Forslag til lov om kong Frederik den Tiendes civilliste.
Af statsministeren (Mette Frederiksen).
(Fremsættelse 10.04.2024. 1. behandling 19.04.2024. Betænkning 08.05.2024).

26) 2. behandling af lovforslag nr. L 155:

Forslag til lov om årpenge for kronprins Christian.
Af statsministeren (Mette Frederiksen).
(Fremsættelse 10.04.2024. 1. behandling 19.04.2024. Betænkning 08.05.2024).

27) 2. behandling af lovforslag nr. L 156:

Forslag til lov om årpenge for dronning Margrethe.
Af statsministeren (Mette Frederiksen).
(Fremsættelse 10.04.2024. 1. behandling 19.04.2024. Betænkning 08.05.2024).

28) 2. behandling af lovforslag nr. L 146:

Forslag til lov om forsøgsordning for frie bymidter.
Af ministeren for byer og landdistrikter (Morten Dahlin).
(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 11.04.2024. Betænkning 15.05.2024).

29) 2. behandling af lovforslag nr. L 136:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Tildeling af anciennitet til tidlig pension for perioder med opskoling).
Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 04.04.2024. Betænkning 15.05.2024).

30) 2. behandling af lovforslag nr. L 137:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø. (Indførelse af autorisationsordning for nedrivning af asbestholdigt materiale, of-fentliggørelse af udenlandske virksomheders arbejdsmiljø og offentliggørelse af data om arbejdsulykker).
Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 04.04.2024. Betænkning 15.05.2024. Omtrykt).

31) Forhandling om redegørelse nr. R 16:

Klima- energi- og forsyningsministerens energi- og forsyningspolitisk redegørelse 2024.
(Anmeldelse 08.05.2024. Redegørelse givet 08.05.2024. Meddelelse om forhandling 08.05.2024).

32) Forespørgsel nr. F 36:**Forespørgsel til klima-, energi- og forsyningsministeren om regeringens fremtidige energi- og forsyningspolitiske initiativer.**

Af Lea Wermelin (S), Linea Søgaard-Lidell (V), Lise Bech (DD), Signe Munk (SF), Steffen W. Frølund (LA), Henrik Frandsen (M), Dina Raabjerg (KF), Søren Egge Rasmussen (EL), Samira Nawa (RV), Morten Messerschmidt (DF) og Torsten Gejl (ALT).
(Anmeldelse 07.05.2024. Fremme 14.05.2024).

33) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 177:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en statslig jordfond.
Af Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 01.03.2024).

34) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 179:

Forslag til folketingsbeslutning om grises adgang til udearealer.
Af Helene Liliendahl Brydesholt (ALT) m.fl.
(Fremsættelse 01.03.2024).

For stemte 67 (S, V, LA, M, Jon Stephensen (UFG) og Lars Boje Mathiesen (UFG)), imod stemte 38 (DD, SF, KF, EL, RV, DF og ALT), hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Forslag til vedtagelse nr. V 74 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 73 af Marlene Harpsøe (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Dina Raabjerg (KF), Runa Friis Hansen (EL), Stinus Lindgreen (RV), Mette Thiesen (DF) og Torsten Gejl (ALT) bortfaldet.

Hermed er forespørgslen afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 3. behandling af lovforslag nr. L 117:**Forslag til lov om rørført transport af CO2.**

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard).
(Fremsættelse 28.02.2024. 1. behandling 13.03.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:01

Kl. 10:00

Formanden (Søren Gade):
Mødet er åbnet.

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:01

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 27 [afstemning]:**Forespørgsel til beskæftigelsesministeren, indenrigs- og sundhedsministeren og social- og boligministeren om bedre hjælp og støtte til sorgramte.**

Af Marlene Harpsøe (DD) og Charlotte Munch (DD).
(Anmeldelse 13.03.2024. Fremme 15.03.2024. Forhandling 22.05.2024. Forslag til vedtagelse nr. V 73 af Marlene Harpsøe (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Dina Raabjerg (KF), Runa Friis Hansen (EL), Stinus Lindgreen (RV), Mette Thiesen (DF) og Torsten Gejl (ALT). Forslag til vedtagelse nr. V 74 af Jens Joel (S), Christoffer Aagaard Melson (V), Sølbjørg Jakobsen (LA) og Lars Arne Christensen (M)).

Kl. 10:00

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 10:00

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om de fremsatte forslag til vedtagelse. Der foreligger to forslag, og der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 74 af Jens Joel (S), Christoffer Aagaard Melson (V), Sølbjørg Jakobsen (LA) og Lars Arne Christensen (M). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 107 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, EL, RV, DF, ALT, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 1 (Lars Boje Mathiesen (UFG)), hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 118:**Forslag til lov om ændring af lov om fremme af effektiv energianvendelse og drivhusgasreduktion. (Udmøntning af klimasyn**

fra grøn skattereform 2022 og implementering af nye krav til energileddelsessystemer og energisyn).

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard).
(Fremsættelse 28.02.2024. 1. behandling 13.03.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024).

Kl. 10:02

Forhandling**Formanden (Søren Gade):**

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:02

Afstemning**Formanden (Søren Gade):**

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 103 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, EL, RV, ALT, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 4 (DF og Lars Boje Mathiesen (UFG)), hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 114:

Forslag til lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer m.v., lov om krigsmateriel m.v. og lov om jagt og vildtforvaltning. (Strammere kontrol med våbentilladelser, øget sikkerhed ved besiddelse af våben og opbevaring af ammunition m.v.).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 28.02.2024. 1. behandling 19.03.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling. Ændringsforslag nr. 1 af 22.05.2024 til 3. behandling af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)).

Kl. 10:02

Forhandling**Formanden (Søren Gade):**

Forhandlingen drejer sig i første omgang om det stillede ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen om ændringsforslaget sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 10:02

Afstemning**Formanden (Søren Gade):**

Der stemmes om ændringsforslag nr. 1 af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 41 (DD, SF, LA, KF, EL, Pia Kjærsgaard (DF), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 63 (S, V, M, RV, DF og Jon Stephensen (UFG)), hverken for eller imod stemte 4 (ALT, Theresa Scavenius (UFG)).

Ændringsforslag nr. 1 er forkastet.

Kl. 10:03

Forhandling**Formanden (Søren Gade):**

Forhandlingen drejer sig herefter om lovforslaget som helhed.

Ønsker nogen at udtale sig om lovforslaget?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:03

Afstemning**Formanden (Søren Gade):**

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 84 (S, V, DD, M, KF, EL, RV, Pia Kjærsgaard (DF), Morten Messerschmidt (DF), Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 15 (LA, Mikkel Bjørn (DF), Peter Kofod (DF), ALT og Lars Boje Mathiesen (UFG)), hverken for eller imod stemte 11 (SF, Rosa Lund (EL), Søren Søndergaard (EL), Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 116:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven. (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 28.02.2024. 1. behandling 19.03.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Ændringsforslag nr. 1-13 af 22.05.2024 til 3. behandling af Theresa Scavenius (UFG)).

Kl. 10:04

Forhandling**Formanden (Søren Gade):**

Forhandlingen drejer sig i første omgang om de stillede ændringsforslag, og jeg giver ordet til fru Theresa Scavenius, uden for gruppe. Værsgo.

Kl. 10:04

(Privatist)

Theresa Scavenius (UFG):

Tak. I tirsdags kom mine ændringsforslag ikke til afstemning alligevel, og derfor har jeg genstillet dem her til tredjebehandlingen. Grunden til, at jeg gør det, er, at jeg mener, at de er enormt afgørende for at præcisere det, som ministeren sagde var intentionen med lovforslaget. Men regeringen har sagt, at de ikke stemmer for ændringsforslagene, og det må jo betyde, at lovforslagets reelle inten-

tion faktisk ikke er det, som ministeren sagde til førstebehandlingen her fra talerstolen. Lovforslaget handler på overfladen og i overskriften om at beskytte frontpersonale imod chikane, men substansen i lovforslaget har jo meget, meget vidtrækkende konsekvenser for både journalister og borgeres adgang til den offentlige forvaltning. Ministeren har jo erkendt i en spørgetid, at det er en kattelerm i lovforslaget. Det betyder, at ministeren har erkendt – det skal alle folketingsmedlemmer vide – at det her lovforslag også gælder en begrænsning af journalister, borgere generelt, forskere osv. og deres adgang til viden om vores offentlige forvaltning.

Jeg mener, det er en dybt problematisk måde at lave lovgivning på i det her Folketing. Det nytter jo ikke noget, at vi har en regering, som pakker et lovforslag pænt ind, og hvor den substantielle, principielle lovændring forsvinder i det her pæne indhold. Så synes jeg hellere, man skal være ærlig og komme herop at sige, at vi stemmer for det her lovforslag, fordi vi gerne vil indskrænke borgerne og journalisternes adgang til vores offentlige forvaltning. Men det mener jeg altså er en helt forkert retning at gå i. Mine ændringsforslag handler om – jeg kan kort opsummere det igen – at lovforslaget ikke gælder journalister, civile organisationer og forskere, og at det aldrig nogen sinde kan gælde embedsfolk, som er højt oppe i systemet, men kun kan gælde f.eks. frontpersonale, men aldrig sådan nogle som en departementschef, en souschef eller andre, og så er der nogle flere lignende ændringsforslag.

En stemme for de her ændringsforslag vil også være en stemme imod regeringen, der forsøger at få Folketinget til at stemme substantielle retsændringer igennem under dække af noget og ved at sælge lovforslaget, som at det handler om noget andet, hvortil høringsvarene i øvrigt siger, at det problem ikke bliver løst.

Kl. 10:06

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Jan E. Jørgensen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 10:06

Jan E. Jørgensen (V):

Tak. Jeg bliver nødt til at korrigere fru Theresa Scavenius i forhold til de ændringsforslag, hun selv har stillet, for det var ikke et korrekt referat af ændringsforslagene. For det, der står i fru Theresa Scavenius' ændringsforslag, er, at man også godt kan nægte aktindsigt over for massemedier osv., men at det kun kan ske helt undtagelsesvis, og det er sådan set bare en afskrift af det, der står i bemærkningerne til lovforslaget allerede. Så der er absolut intet nyt i de ændringsforslag, som fru Theresa Scavenius har stillet. Derfor er der altså tale om unødigt trætte af Folketinget. Der er absolut intet ændret i de ændringsforslag, som fru Theresa Scavenius står og er så stolt af at hun har stillet; det står allerede i bemærkningerne.

Vil fru Theresa Scavenius være venlig at bekræfte, at de ændringsforslag, der er stillet, også fremgår af bemærkningerne, og at det ikke hundrede procent vil afskære massemedier og andre fra at få aktindsigt?

Kl. 10:07

Formanden (Søren Gade):

Fru Theresa Scavenius.

Kl. 10:07

Theresa Scavenius (UFG):

Jeg kan sige to ting. Det ene er, at når man som folketingsmedlem gerne vil stille ændringsforslag, får man jo hjælp af en administration, og i det her tilfælde er det Justitsministeriet. Jeg er ikke juridisk ekspert nok til at kunne finde alle spidsfindighederne, så det er meget muligt, at de her ændringsforslag ikke løser alle tilfælde. Det,

du siger der, bekymrer mig faktisk, så det ville jeg faktisk gerne have yderligere præciseret, hvis det var muligt; nu er der jo ikke tid til det.

Den anden del er, at det handler om at få præciseret, hvad lovforslaget har af muligheder. Derfor vil det være rigtig, rigtig vigtigt, og jeg tænker, at ordføreren repræsenterer et liberalt parti, som vel går ind for journalisters fri adgang til den offentlige administration. Kan ordføreren ikke forholde sig til spørgsmålet om, hvorvidt journalisterne får en begrænset adgang til vores offentlige forvaltning?

Kl. 10:08

Formanden (Søren Gade):

Inden hr. Jan E. Jørgensen spørger igen, vil jeg sige, man skal passe på med direkte tiltale.

Værsgo til hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 10:08

Jan E. Jørgensen (V):

At læse fem linjer kræver ikke, at man er ekspert. Altså, det, der står, er:

»Er anmodningen indgivet af et massemedie omfattet af medieansvarsloven eller en forsker tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut, vil anmodningen kun helt undtagelsesvis kunne afslås, med henvisning til at anmodningen må antages at skulle tjene retsstridige forhold.«

Det vil sige, at den kan afslås, men kun helt undtagelsesvis. Det er sådan set det, der står. Det, der står her, står i forvejen i bemærkningerne, så der er absolut ingen grund til at stille de her ændringsforslag. Det, fru Theresa Scavenius foreslår, er allerede omfattet af lovforslaget med bemærkninger.

Kl. 10:08

Formanden (Søren Gade):

Fru Theresa Scavenius.

Kl. 10:08

Theresa Scavenius (UFG):

Jeg er faktisk enig i, at den formulering ville jeg gerne have ændret, hvis jeg havde haft mulighed for det. Dertil skal det også siges, at i forhold til de andre ændringsforslag, handler det om faktisk at fjerne det her med chikanøst »el. lign.«, så det netop kun er, hvis det er retsstridigt.

Jeg mener stadig væk, det er vigtigt at få det præciseret. Det er jo i forvejen et elendigt forslag, som det er svært at rette op på, og som jeg selvfølgelig også er imod. Men det er rigtigt, at formuleringerne i de her ændringsforslag sikkert endnu ikke er perfekte; det vil jeg medgive.

Kl. 10:09

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Theresa Scavenius, uden for grupperne. Jeg giver nu ordet til hr. Jan E. Jørgensen fra Venstre.

Kl. 10:09

(Ordfører)

Jan E. Jørgensen (V):

Tak for det. Nu har vi jo igen en debat på grund af et ændringsforslag fra fru Theresa Scavenius, som nu selv siger, at hun har stillet et elendigt ændringsforslag. Så skulle man måske have undladt at stille det, eller også skulle man i stedet for rent undtagelsesvis bare have skrevet, at det aldrig kan afslås – det er sådan set ikke så svært. Derfor forstår jeg det egentlig ikke.

Når jeg har valgt at tage ordet er det, fordi jeg godt kunne tænke mig at høre lidt fra Liberal Alliance, Alternativet og Enhedslisten, som jo altså følger fru Theresa Scavenius i hendes afvisning af at go-

re noget ved de udfordringer, vi har, med at offentligt ansatte – det er politibetjente, fængselsfunktionærer, sygeplejersker, socialrådgivere og andre – oplever eksempelvis at blive opsøgt på deres bopæl og oplever, at deres børn og ægtefæller osv. bliver truet, fordi bande-medlemmer eller andre søger aktindsigt i deres personalemappe, og på den måde får udleveret deres navn.

Jeg modtog en mail fra en politiassistent. Han havde været i gang længe; han startede på Station Bellahøj tilbage i 1970'erne, og han skrev, at hans chef dengang havde sagt til ham: Hvis ikke man får klager i løbet af sin tid som politimand, er det, fordi man ikke laver nok. Det var selvfølgelig noget, han accepterede. Men da han på et tidspunkt på grund af chikane, og fordi han var blevet opsøgt på sin bopæl, var nødt til at sove med sin tjenestepistol under hovedpuden, syntes han ærlig talt, det var en lidt høj pris at skulle betale for, at nogen kunne få aktindsigt i en personalesag.

Det er altså det, vi står med i dag. Det er et problem, der er vokset eksplosivt, også på grund af sociale mediers fremvækst, altså at man simpelt hen finder ud af, hvor folk bor, ved at søge aktindsigt i deres navn.

Er det virkelig sådan, at Liberal Alliance, Alternativet og Enhedslisten ikke vil være med til at sikre, at man ikke skal kunne få fat i de her oplysninger? Forholder det sig virkelig sådan? Det synes jeg er ret rystende og beskæmmende, og det kunne jeg da egentlig godt tænke mig at få svar på, men det svar får vi jo, når vi skal til at stemme her om ikke så længe, men det kunne da være rart at få en begrundelse fra de pågældende partier.

Kl. 10:12

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre korte bemærkninger. Først er det fru Theresa Scavenius, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 10:12

Theresa Scavenius (UFG):

Tak til ordføreren for at finde ud af, at der netop kun står »helt undtagelsesvist«. Så måske kunne man lave et ændringsforslag til ændringsforslaget og få det fjernet. Det synes jeg faktisk kunne være rigtig relevant. For det, som jeg har noteret mig i de ændringsforslag, er jo, at der netop står, at det er en tydeliggørelse af, at ændringerne ikke omfatter massemedier. Det står der flere gange, men hvis det ikke sådan teknisk set er skrevet helt korrekt ind, så vil jeg faktisk rigtig gerne have gjort det, og det ved jeg så ikke om er teknisk muligt, i forhold til hvordan det foregår, men det kan jeg jo lige spørge om bagefter. Så det var egentlig bare det, der var min kommentar. Tak for at finde de der små detaljer, for det er jo som sagt djæveln, der ligger i detaljen.

Kl. 10:12

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:12

Jan E. Jørgensen (V):

Det er ikke en lille detalje. Det er sådan set ret centralt, om det er noget, der aldrig skal kunne finde sted, eller om det kan finde sted, men kun rent undtagelsesvis. Det her er naturligvis ikke møntet på massemedier, men det nytter jo ikke meget, at eksempelvis et bande-medlem søger aktindsigt i en personalemappe og ikke kan få det, hvis et medie så gør det og efterfølgende trykker den pågældendes navn i avisen. Så er man jo som offentligt ansat lige vidt. Derfor er der indsat i loven en mulighed for i helt ekstraordinære tilfælde at afslå en anmodning.

Eksempelvis kan jeg nævne hr. Rasmus Paludan, som vi har talt en del om her i Folketinget. Han er jo ikke bare borger i det her land. Han har også pressekort, og han søger ivrigt aktindsigt i personalesa-

ger om de politibetjente, som er sat i verden for at beskytte ham. Det nytter jo ikke noget, at vi så bare siger, at det kan han fortsætte med, fordi han nu kalder sig et massemedie.

Kl. 10:13

Formanden (Søren Gade):

Fru Theresa Scavenius.

Kl. 10:13

Theresa Scavenius (UFG):

Jeg vil bare sige, at lige nu handler det jo om diskussionen af ændringsforslagene. Så kan vi debattere forslaget lige om lidt. Det, der er i lovforslaget, er ikke, at det er ekstraordinært. Der er jo, hvis der er en embedsmand, der har en følelse, i forhold til hvis noget kommer i medierne. Det er jo det, det handler om. Så jeg er glad for de her ændringsforslag og synes, at det netop handler om at præcisere, at det ikke handler om det. Men jeg er enig i, at der her er behov for en yderligere præcisering, så vi er helt sikre på, at det aldrig kommer til at gælde.

Kl. 10:14

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:14

Jan E. Jørgensen (V):

Det er jo utroligt. Nu har vi, jeg ved ikke hvor mange gange måttet høre fru Theresa Scavenius hovre over for Folketinget og håne Folketinget for, at vi ikke læser lovforslaget, og at vi ikke forstår det osv., og så har Theresa Scavenius ikke læst sit eget ændringsforslag og har ikke opdaget, at det, der står i ændringsforslaget, er præcis – ordret og ord til andet – det samme, som står i bemærkningerne. Det synes jeg ærlig talt er sådan lidt beskæmmende.

Kl. 10:14

Formanden (Søren Gade):

Fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:14

Rosa Lund (EL):

Tak for det, og tak til hr. Jan E. Jørgensen for talen. Jeg føler mig jo bare lidt hidkaldt til at tage ordet, når nu hr. Jan E. Jørgensen nævner Enhedslisten. Jeg tror godt, at hr. Jan E. Jørgensen ved, at det for de partier, som ikke er enige i dette lovforslag, jo ikke handler om, at vi ikke vil være med til at beskytte offentligt ansatte. Tværtimod. Det, vi også bare vil være med til at beskytte, er offentlighedens adgang, og vi synes simpelt hen ikke, at det her lovforslag rammer den rigtige balance. Derfor stemmer vi imod.

Kl. 10:15

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:15

Jan E. Jørgensen (V):

Det er jo en afvejning af to hensyn. Mener man, at der skal være ret til aktindsigt i navne osv., og at det skal der være, fordi det er meget, meget vigtigt, eller mener man, at det skal der ikke være, hvis der er en frygt for, at det kan bruges til chikane eller andet som at opsøge folk på deres bopæl osv.? Der må man afveje de hensyn, og jeg har da respekt for, at Enhedslisten så siger: Vi mener, at det er vigtigt, at man kan få den her aktindsigt, og så må vi så finde på andre måder at beskytte offentligt ansatte på. Jeg ved ikke, hvordan det skulle være, men vi er altså mest trygge ved, at man ikke kan få de her oplysninger.

Jeg kan da eksempelvis fortælle, at da jeg selv forleden var i kontakt med politiet i anledning af en voldssag i forbindelse med valgkampen om forsvarsforbeholdet, kunne jeg ikke få udleveret anklagerens efternavn, fordi det bruger man ikke i politiet. Vi er nået dertil, hvor politibetjente og andre kun udleverer fornavne, fordi de er bange for at blive opsøgt, truet og chikaneret. Det synes jeg simpelt hen at vi skal tage alvorligt, og det her er i hvert fald ét forslag. Jeg mangler at se, hvad Enhedslisten så vil gøre ved det.

Kl. 10:16

Formanden (Søren Gade):
Fru Rosa Lund.

Kl. 10:16

Rosa Lund (EL):

Jeg er meget, meget enig med hr. Jan E. Jørgensen i, at det er ekstremt alvorligt, og derfor er chikane jo også ulovligt allerede i dag ifølge straffeloven. En anden vej, man kunne gå, hr. Jan E. Jørgensen, var jo at sige, at chikane, som udøves på nettet, skal der føres meget mere kontrol med, end der bliver gjort i dag, altså at sikre, at de regler, vi faktisk har lavet herinde i straffeloven, også bliver håndhævet. Det er i hvert fald et forslag, som vi har, men det ved hr. Jan E. Jørgensen jo godt.

Kl. 10:16

Formanden (Søren Gade):
Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 10:16

Jan E. Jørgensen (V):

Det er jo forskellige ting. Vil man forebygge, at de her ting overhovedet sker? Det er det, vi gør med det her lovforslag. Eller vil man straffe, når tingene er sket? Det var også det, Liberal Alliance sagde under førstebehandlingen. Så må man jo straffe folk, der overfalder politibetjente, fængselsfunktionærer og andre. Jeg ved ikke, hvor stor præventiv effekt det har på et bandemedlem, der måske i forvejen har en meget lang fængselsstraf og i den forbindelse får andre til at overfalde en fængselsfunktionær i dennes fritid, at han risikerer 3 måneder mere. Det kan vi altid drøfte.

Men spørgsmålet er: Vil vi forebygge, at det her overhovedet sker, eller vil vi straffe, når først det er sket? Der vil vi altså meget gerne forebygge, at det overhovedet sker.

Kl. 10:17

Formanden (Søren Gade):
Hr. Lars Boje Mathiesen, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 10:17

Lars Boje Mathiesen (UFG):

Hr. Jan E. Jørgensen kan ikke forstå, hvorfor vi ikke kan gøre noget ved det her, og så prøver man med den her løsning, som er en lappeløsning. Sig nu, hvad det drejer sig om! Det er i høj grad ikkevestlige indvandrere, bandemedlemmer. Hvis man nu lavede en lov, som sagde, at hvis du chikanerer en offentlig ansat, truer dem, opsøger dem på deres bopæl, bliver du udvist, vi gider ikke have den kriminalitet i Danmark, så var problemet jo i høj grad løst. Så når hr. Jan E. Jørgensen står og taler om politimanden og fængselsfunktionæren, som bliver overfaldet, skal man også snakke om, hvem det er, der overfalder ham. Vil man gøre noget ved det? Nej, det vil Venstre ikke, for gang på gang stemmer Venstre imod at udvise kriminelle udlændinge konsekvent efter første dom, og så får man ikke løst problemet. Så det her er endnu en lappeløsning, som bare lukker systemet, i stedet for at det løser de problemer, der reelt set er.

Formanden (Søren Gade):
Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 10:18

Kl. 10:18

Jan E. Jørgensen (V):

Det er utroligt, som hr. Lars Boje Mathiesen kan få alt til at handle om udlænding. Det er også udlændinge, der står bag de her chikanøse sager osv., men det er altså også rigtig mange andre. Rasmus Paludan, som vistnok er svensker, men jeg tror ikke, det var det, hr. Lars Boje Mathiesen tænkte på.

Kl. 10:18

Formanden (Søren Gade):
Hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 10:18

Lars Boje Mathiesen (UFG):

Jeg ved godt, at Venstres løsning er at stikke hovedet i sandet som en struds, når det kommer til udlændinge, og at man overhovedet ikke vil tale om, hvad problemet er. Men det er sådan, at rigtig mange af de her bandemedlemmer i høj grad er udlændinge, de er ikke danske statsborgere. Så man kunne kappe hovedet af slangen og løse mange af problemerne, og det ville have en præventiv effekt. Så når hr. Jan E. Jørgensen står og siger, at man ikke ved, om 3 måneder ville afskrække bandemedlemmer, vil jeg sige, at nej, det kan jeg love for ikke vil afskrække, men det kan være, at en udvisningsdom ville afskrække dem. Og hvis ikke det vil det, er problemet da ikke længere i Danmark. Men det vil man ikke.

Kl. 10:19

Formanden (Søren Gade):
Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 10:19

Jan E. Jørgensen (V):

Det er simpelt hen historieforskning, hr. Lars Boje Mathiesen. Hvis der er nogen, der har strammet reglerne for udvisning af kriminelle udlændinge, er det Venstre. Det har vi gjort i årevis, vi har udfordret konventioner, vi har strammet, og i dag bliver der udvist langt flere end tidligere. Jeg tror ikke, der er nogen her, der mener – jo, måske hr. Lars Boje Mathiesen – at alle udlændinge skal udvises, uanset hvilken form for kriminalitet de måtte have begået. Der tror jeg, vi kan blive enige om, at der selvfølgelig skal være noget proportionalitet. Men der bliver udvist talrige udlændinge, bandemedlemmer osv., så det er bestemt et værktøj, vi også meget gerne vil bruge. Men det vil altså ikke løse problemet med chikane af offentligt ansatte.

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):
Hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 10:20

Steffen Larsen (LA):

Hr. Jan E. Jørgensen har jo meget travlt med at sige, at det her tilsyneladende er løsningen på det her problem, og der må jeg sige, at det ser jeg det ikke som. Jeg ser det, som at man også kunne gøre mange andre ting.

Det her med at chikanere offentligt ansatte er der jo ikke nogen der går ind for at folk skal kunne gøre, men så er spørgsmålet jo selvfølgelig, hvor man skal sætte grænserne for de her ting, og hvordan man skal agere på det. I Liberal Alliance ser vi jo gerne, at man indfører meget høje og meget hårde straffe for f.eks. det her, og det synes jeg sådan set er en udmærket position at have. Der kan jeg

jo så forstå, at det at gå efter journalister, at gå efter forskere og sige, at deres adgang skal kunne begrænses, som det her lovforslag jo gør, er en vej at gå. Det synes jeg er en farlig vej at gå. For ja, så skal man sidde og vurdere på forkant og overlade det til myndighederne, om det her måske bliver anvendt til et chikanøst formål, som jo *er* kriminelt, og jeg tror problemet her er, at vi simpelt hen ser på sagen forskelligt.

Kl. 10:21

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 10:21

Jan E. Jørgensen (V):

Nu deler hr. Steffen Larsens parti og mit en forkærlighed for den private sektor, men jeg tror ikke, at nogen vil beskyldte Liberal Alliance for ligefrem at synes, det er en god idé, at man skal chikanere offentligt ansatte. Det har jeg fuld forståelse for.

Med hensyn til at øge straffen for folk, der chikanerer og overfalder osv., vil jeg sige, at det har vi sådan set allerede gjort. Straffelovens § 119 er jo blevet hævet gevaldigt, og der kan vi jo bare konstatere, at det altså ikke var noget, der har afholdt folk fra de her anmodninger. Det handler jo også om, at antallet af de aktindsigtsanmodninger er steget eksplosivt. Der foregår også chikane, som måske ikke er retsstridigt, men som ikke desto mindre opleves som voldsomt ubehageligt for de offentligt ansatte, det går ud over. Og så kan man stille sig selv spørgsmålet: Er det en pris, man skal betale for at passe sit arbejde som sygeplejerske på en skadestue, som fængselsbetjent i et fængsel, som politibetjent, socialrådgiver osv.? Er det en pris, man skal betale, at man skal chikaneres bare for at passe sit arbejde? Det synes vi ikke, og det vil det her forebygge, og det er ærgerligt, at Liberal Alliance ikke vil være med til det.

Kl. 10:22

Formanden (Søren Gade):

Hr. Steffen Larsen.

Kl. 10:22

Steffen Larsen (LA):

Det er jo her, problemet kommer, for hvornår vil det her træde i kraft? Hvornår vil man bruge det? Hvis man giver en myndighed muligheden for at kunne afvise aktindsigter generelt ud fra betragtninger af forskellig art omkring, hvad det her kunne bruges til, og ligesom fjerne navne fra aktindsigter generelt, så er det jo også journalisterne, der mister den mulighed i bredt omfang. Der er jo journalister derude som Lars Bjørknæs og andre, som laver et utrolig stærkt arbejde med at grave ting frem i en offentlig administration, og vil man opfatte det som chikane? Det er der da en stor risiko for vil kunne fremkomme på den måde, og dermed kunne man afvise de aktindsigter. Det er et problem.

Kl. 10:23

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 10:23

Jan E. Jørgensen (V):

Det er en fuldstændig helt og aldeles teoretisk problemstilling, som Liberal Alliance fremfører – helt og aldeles teoretisk! Forskere, massemedier er som det helt klare udgangspunkt overhovedet ikke omfattet af de her bestemmelser og vil fortsat kunne få fuld aktindsigt i det, de kan få aktindsigt i i dag.

Men så kan man ikke udelukke, at der kan være tilfælde, hvor f.eks. en chikanøs borger har et internetmedie, eller hvad ved jeg, og så den vej rundt misbruger sin stilling som journalist til så at få de

her oplysninger, og derfor er loven formuleret, som den er. Så det er helt teoretisk. Det kommer ikke til at ske i virkelighedens verden, og Venstre befinder sig i virkelighedens verden.

Kl. 10:24

Formanden (Søren Gade):

Hr. Rasmus Jarlov, Det Konservative Folkeparti. Værsgo. (*Rasmus Jarlov* (KF): Nej, jeg har ikke bedt om ordet.) Så går vi videre i rækken til fru Sólbjørg Jakobsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 10:24

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Tak. Altså, jeg synes, at det er besynderligt, at ordføreren står og kritiserer fru Theresa Scavenius for at bruge ufine metoder og beskylder os for alt muligt – det tror jeg at vi alle sammen er lidt trætte af, og det er helt fint – og samtidig står og gør det så polariserende i den her debat, i forhold til at man enten er fuldstændig ligeglad og ikke kender virkeligheden om chikane af offentligt ansatte eller også er enig med Venstre. Det er jo ikke sådan, tingene hænger sammen.

I den virkelige verden har jeg skullet holde samtaler med nogle borgere, fordi en socialrådgiver havde borgere, som var blevet dømt for netop chikane og var bange for at have samtaler med vedkommende. Det ved jeg godt er et problem, der skal italesættes. Det vægter vi også i Liberal Alliance. Samtidig har vi også set i kommuner, at der har været mennesker, der har vurderet sager til førtidspension, sygedagpenge osv., hvor vedkommende ikke har haft en faglighed, der skal til for at træffe de vurderinger. Der er det vigtigt, at man kan få indsigt i de ting.

Derfor er der en balance, både i forhold til at kunne have ret til aktindsigt og i forhold til at beskytte borgeren. Vi er ikke enige i, at det betyder, at man ikke vægter begge dele.

Kl. 10:25

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:25

Jan E. Jørgensen (V):

Det er simpelt hen en stråmand. Jeg har på intet tidspunkt sagt, at der er nogen, der er ligeglade med chikane af offentligt ansatte. Det har jeg ikke, og det mener jeg ikke.

Spørgsmålet er, hvordan vi vil gøre noget ved det. Vil vi forebygge, at det opstår, ved at sige, at der skal være langt flere tilfælde end i dag, hvor man kan undlade at give folk de oplysninger om navne? Ellers skal vi ikke det, fordi vi tænker, at straffen for folk, der måtte begå chikane osv., er tilstrækkelig afskrækkende? Det er det, vi taler om. Det er et valg af metode.

Der må jeg bare sige, at det at forebygge, at det her overhovedet sker, synes vi altså er bedre end at komme med en straf, når folk først er blevet passet op på deres bopæl. Vi har fængselsbetjente, som er blevet skudt på deres private bopæl af tidligere indsatte osv. Altså, vil vi forebygge, eller vil vi helbrede? Der vil vi altså gerne forebygge i Venstre, og vi er ærgerlige over, at Liberal Alliance ikke er med på den.

Kl. 10:26

Formanden (Søren Gade):

Fru Sólbjørg Jakobsen.

Kl. 10:26

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Vi har netop haft en ordfører fra Liberal Alliance, som har fortalt, hvordan man kunne forebygge. Vi ved jo også godt, at hårde straffe har en afskrækkende effekt. Det ved vi jo godt. Det har de i hvert fald i en grad. Det handler jo om, at Venstre ikke er enige i, at

balancen skal være, som vi mener, og sådan som Theresa Scavenius har foreslået at vi kan præcisere det. Det er helt i orden. Men hvorfor stå og sige, at det er ærgerligt, at vi ikke ser helt ens på det, for enten er man enig med Venstre, eller også vil man ikke det hele godt nok eller lever ikke i den rigtige verden? Det synes jeg er lige så lavt som at stå og sige, at folk ikke gør deres arbejde.

Kl. 10:26

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:26

Jan E. Jørgensen (V):

Jamen altså, hvis det havde haft en afskrækkende virkning, hvorfor er det så steget? Hvorfor er antallet af tilfælde, hvor offentligt ansatte anmelder sager om vold, trusler og chikane, så steget? Altså, vi laver jo den her lov, fordi vi har set, at de tiltag, vi har taget hidtil, ikke har haft den tilstrækkelige effekt.

Kl. 10:27

Formanden (Søren Gade):
Hr. Bjørn Brandenborg, Socialdemokratiet.

Kl. 10:27

Bjørn Brandenborg (S):

Tak for det, og tak for talen og nogle, synes jeg, gode svar i forhold til tiltagene. Men nu ved vi jo ikke, om Enhedslisten eller Liberal Alliance har tænkt sig at gå på talerstolen og svare på nogle af de spørgsmål, som hr. Jan E. Jørgensen har stillet, og derfor vil jeg så bare benytte lejligheden til at stille et spørgsmål til hr. Jan E. Jørgensen, som han måske kan hjælpe lidt med at reflektere over.

Hvorfor er det egentlig vigtigt, at man har en mulighed for, at man kan søge det i forhold til en politibetjents navn? Altså, hvorfor er det relevant at søge det i forhold til politibetjentes navn, skatte-medarbejderes navn, sundhedspersonalers navn? Måske hr. Jan E. Jørgensen kan hjælpe lidt med at svare på det.

Kl. 10:27

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:27

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg har svært ved at se, hvad man skal bruge det til. Det er jo sådan, at man eksempelvis kan klage over en politibetjent ved bare at angive politibetjentens nummer. For de går jo alle sammen rundt med et nummer på uniformen. Men jeg har svært ved at se, hvad det eksempelvis yderligere skal bruges til, at man også har betjentens navn. Så nej, jeg har svært ved at se, at der er det store behov for at få de her oplysninger.

Hvis der så er et massemedie, en forsker eller andet, som skal af-dække et område, og som skal se på, om der måske er betjente osv., som der ligger mange klager på, så kunne jeg måske se, at det havde en betydning. Men der er jo i forvejen et system, der samler op på det, sådan at de betjente, som der eksempelvis foreligger mange klager på, bliver underlagt en særlig dybtgående undersøgelse fra Den Uafhængige Politiklagemyndigheds side. Så nej, jeg har svært ved at se, hvad man skal bruge navnene til, medmindre det er, fordi man vil hænge dem ud, f.eks. på sociale medier, opsøge dem på deres bopæl, opsøge deres ægtefæller eller deres børn i daginstitutioner, som vi også har set eksempler på, eller chikanere dem på anden vis.

Kl. 10:29

Formanden (Søren Gade):
Fru Pernille Vermund, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 10:29

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Ordføreren siger, at det her er et stigende problem, og ordføreren erkender også, at det, der hidtil er blevet gjort med ordførerens parti, Venstres opbakning, ikke har virket. Hvis det er et stigende problem, og man nu siger, at det her vil have en forebyggende effekt, så må man jo også have en forventning om, hvordan problemet så vil udvikle sig. Altså, der må jo forventes at være et fald i antallet af anmeldte chikaner blandt offentligt ansatte.

Så kan ordføreren, når vi står her om 3 år, om 4 år eller om 5 år, så garantere, at det her lovforslag ikke bliver endnu et af de lovforslag, som man vil stå og kigge tilbage på, og hvor man vil sige, at det så heller ikke virkede, altså at det var endnu en begrænsning af borgernes rettigheder og med den pris, at det faktisk ikke har nogen reel effekt? Kan ordføreren garantere, at det kommer til at virke?

Kl. 10:29

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:29

Jan E. Jørgensen (V):

Jeg kan garantere, at eksempelvis den patient på skadestuen, som på det groveste overfusede og svinede medarbejdere til, mens han var der, og som efterfølgende søgte om aktindsigt i deres navn og fik det, fordi man med de hidtidige regler mente, at det kunne man give, ikke fremover får det. Jeg kan garantere, at han ikke kommer til at gøre nogen skade. Jeg kan eksempelvis i forhold til de indsatte, som har opsøgt politibetjente, fordi de har fået oplyst deres navn, og som ikke længere kan få navnet, garantere, at det vil de ikke kunne.

Hvordan udviklingen så bliver, kan jeg selvsagt ikke sige noget om, men jeg kan i hvert fald sige så meget, at det, hvis man ikke kan finde ud af, hvem folk er, hvis man ikke kan finde ud af, hvad de hedder, og hvor de bor, altså så er enormt svært at opsøge dem og chikanere dem osv., og det er simpelt hen så ærgerligt, at Liberal Alliance ikke vil være med til at give offentligt ansatte den beskyttelse mod chikane.

Kl. 10:30

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Jan E. Jørgensen fra Venstre.

Jeg minder lige om, at det er forhandlingen om de stillede ændringsforslag, der nu er i gang. Ønsker flere at udtale sig om ændringsforslagene?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen om ændringsforslagene sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 10:31

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om ændringsforslag nr. 1, af Theresa Scavenius, UFG, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 24 (SF, LA, EL, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)), imod stemte 81 (S, V, DD, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 3 (ALT).

Ændringsforslaget er forkastet.

Jeg betragter herefter ændringsforslag nr. 11, ligeledes stillet af Theresa Scavenius, UFG, som forkastet.

Det er forkastet.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 2, af Theresa Scavenius, UFG, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 25 (SF, LA, EL, Lars Boje Mathiesen (UFG), Theresa Scavenius (UFG) og 1 (DF) (ved en fejl)), imod stemte 79 (S, V, DD, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 3 (ALT).

Ændringsforslaget er forkastet.

Jeg betragter herefter ændringsforslag nr. 6, ligeledes stillet af Theresa Scavenius, UFG, som forkastet.

Det er forkastet.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 3, af Theresa Scavenius, UFG, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 24 (SF, LA, EL, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)), imod stemte 80 (S, V, DD, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 3 (ALT).

Ændringsforslaget er forkastet.

Jeg betragter herefter ændringsforslag nr. 7, ligeledes stillet af Theresa Scavenius, UFG, som forkastet.

Det er forkastet.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 4, af Theresa Scavenius, UFG, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 15 (LA, EL, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)), imod stemte 88 (S, V, DD, SF, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 3 (ALT).

Ændringsforslaget er forkastet.

Jeg betragter herefter ændringsforslag nr. 8, ligeledes stillet af Theresa Scavenius, UFG, som forkastet.

Det er forkastet.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 5, af Theresa Scavenius, UFG, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 16 (LA, EL, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)), imod stemte 91 (S, V, DD, SF, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 3 (ALT).

Ændringsforslaget er forkastet.

Jeg betragter herefter ændringsforslag nr. 9 og 12, ligeledes stillet af Theresa Scavenius, UFG, som forkastet.

De er forkastet.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 10, af Theresa Scavenius, UFG, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 23 (SF, LA, EL, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)), imod stemte 81 (S, V, DD, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 3 (ALT).

Ændringsforslaget er forkastet.

Jeg betragter herefter ændringsforslag nr. 13, ligeledes stillet af Theresa Scavenius, UFG, som forkastet.

Det er forkastet.

Kl. 10:34

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen drejer sig herefter om lovforslaget som helhed, og jeg giver nu ordet til fru Theresa Scavenius, uden for grupperne.

Kl. 10:34

(Privatist)

Theresa Scavenius (UFG):

Jeg vil først lige sige tak til dem, der stemte for ændringsforslagene, og så vil jeg beklage, at jeg ikke har fundet alle detaljer. Det er jo også derfor, at vi har de her lange processer. Det handler jo om at luge ud og finde alle detaljerne, og hvis vi havde haft en ordentlig andenbehandling, hvor vi kunne have diskuteret alle detaljerne, så kunne vi i dag have diskuteret, hvordan de her få sætninger eller få ord kunne komme ud, men det nåede vi så ikke i dag.

Jeg vil lige tale imod lovforslaget som helhed. For hvorfor er det, at det er så vigtigt med offentlig forvaltning? Hvorfor er det vigtigt med viden om vores statslige forvaltning? Og hvorfor har vi brug for en yderligere stramning, hvor vi i forvejen har en tilstand, hvor EU og GRECO kritiserer os rigtig meget?

Jeg synes, det er rigtig vigtigt at være opmærksom på, at rigtig mange af de sager, som vi diskuterer offentligt, er sager og skandaler, som er fremkommet igennem aktindsigt. Bare her de seneste uger kan jeg nævne at vi har hørt om den ulovlige administration i Miljøstyrelsen i forhold til Cheminova, som rigtig mange var optaget af. Det var en sag, som var gravet frem af journalister via aktindsigt. Der er en anden sag omkring Blue North, hvor embedsmænd i Energistyrelsen har arbejdet direkte for at få nogle interessenter til at lave et olie- og gasprojekt. Det er også kommet frem ved aktindsigt, og listen er meget, meget lang. Det vil sige, at meget af vores viden om vores samfund simpelt hen er baseret på vores offentlige viden, og det vil sige, at fordi vi har en lukket offentlighedslov, er aktindsigten et kerneinstrument for både os som folketingsmedlemmer og for offentligheden i forhold til at vide, hvordan det er, at regeringen og embedsværket administrerer vores samfund.

Så jeg mener, at hvis et flertal i Folketinget stemmer for det her lovforslag, har vi altså, som der står i høringssvarene, en de facto-nedlukning af vores viden om vores offentlige administration. Vi kommer derved også til at stemme imod den samfundskontrakt, der er i, at borgerne vælger nogle repræsentanter, som varetager deres interesser ud fra et oplyst grundlag. Men hvis vi lukker ned for den viden, jamen så begynder borgerne at være uoplyste omkring, hvad det er for en administration, som regeringen varetager.

Derudover stemmer Folketinget også imod Folketingets egen mulighed for, at vi kan udøve vores rolle som kontrollerende organ over for regeringen. Vi får mindre viden om, hvad der foregår i styrelserne, som ligger under regeringen. Vi får mindre adgang til at kunne kritisere og kontrollere regeringen. Det vil sige, at de pro-

blemer, som borgerne vælger os ind i Folketinget fordi de gerne vil have vi løser, får vi mindre viden om.

Kl. 10:39

Jeg husker, at da vi diskuterede koranloven, var der faktisk en meget, meget grundlæggende og principiel debat, hvor mange var optaget af at diskutere borgernes rettigheder, og jeg ser virkelig det her lovforslag som værende på samme niveau; det er lige så principielt, lige så vigtigt og lige så alvorligt. Det, der sker, når vi ikke har en grundlæggende oplyst befolkning, som vores demokrati grundlæggende er baseret på, så begynder hele vores samfundsmodel og samfundskontrakt altså at smuldre.

Som vi også talte om i tirsdags, er grunden til, at vi har offentlig adgang til det her hus, at det er det, der skaber tillid, nemlig at borgerne ved, hvad der foregår. Men nu skal vi altså have rullet persiennerne yderligere ned. I forvejen har vi jo en offentlighedslov, der gør, at vi ikke ved, hvad regeringen laver, eller hvad der sker i forligskredsene, for det har man som borger ikke adgang til. Nu er det hele den offentlige administration, som potentielt kan blive helt nedlukket.

Den sidste pointe, jeg gerne vil nævne, og noget, jeg gerne vil have at alle ved, inden de går ud af den her sal, er:: Hvad er det, man kan bruge som begrundelse til at give afslag på aktindsigt? Hvad er det, der er begrundelsen ifølge det nye lovforslag? Det er de her følelser, som der blev snakket om lige før. Det kan være en embedsmand, det kan være en souschef, eller det kan være en person et hvilket som helst sted i den offentlige administration, som har en *følelse* af, at den her aktindsigt kan være ubehagelig for vedkommende. Min tanke er, at *alle* vil synes, at det er lidt ubehageligt med en aktindsigt i deres administration og i deres mails. Selvfølgelig er det det.

Men her handler det om, at de personer jo repræsenterer magten – myndigheden over borgerne – og dem skal vi som borgere jo selvfølgelig kunne kontrollere. Så det, der sker nu og her, er, at man simpelt hen ophøjer myndighedernes følelser til at være en retsinstitution. Det er det, som Advokatsamfundet i sit hørings svar kalder for en »subjektivering af vurderingen«. Der er en grotesk afmontering af vores retstilstand, og det er en motorvej bort fra vores samfundskontrakt.

Så jeg mener grundlæggende, at ud over alle de problemer, der er, vil det her lovforslag også være med til at save Folketingets egen gren over, altså den, vi sidder på. Og der vil stadig væk være skandaler som dem med Cheminova, Blue North og asbestforurening; vi vil bare aldrig høre om dem.

Kl. 10:39

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først hr. Jan E. Jørgensen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 10:39

Jan E. Jørgensen (V):

Bare lige for god ordens skyld, hvis nu nogen skulle tro på det, der bliver sagt fra Folketingets talerstol. Hvis man stemmer for det her, er der ikke tale om de facto-nedlukning af mulighederne for at få viden om vores offentlige administration. Det må siges at være noget af en overdrivelse.

Men jeg vil sådan set stille et spørgsmål, for hvis nu fru Theresa Scavenius havde fået vedtaget sine mange ændringsforslag, ville fru Theresa Scavenius og Enhedslisten og Liberal Alliance så have stemt for lovforslaget her ved tredjebehandlingen?

Kl. 10:39

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Theresa Scavenius (UFG):

Ja, det ville jeg da have overvejet, for så ville det jo ikke have haft den her store retseffekt på vores offentlige adgang. Men det, som ordføreren refererer til, ved ordføreren jo reelt ikke. Ordføreren ved ikke, hvad retspraksis bliver af det her lovforslag, og det er derfor, at udkommet af hørings svarene er, at det her er en usikker retstilstand, fordi man giver embedsfolkene i vores offentlige myndigheder magten til at sige, at hvis vi har en følelse af, det er ubehageligt, kan vi give afslag. Det vil sige, at hr. Jan E. Jørgensen ikke her i Folketingssalen kan sige, at han kommer til at vide, hvordan det her kommer til at foregå, for alle mennesker, også vores offentlige myndigheder, har masser af følelser. Men pointen er bare, at nogle gange er det altså borgernes rettigheder, der skal beskyttes, frem for magtens følelser.

Kl. 10:40

Formanden (Søren Gade):

Hr. Jan E. Jørgensen.

Kl. 10:40

Jan E. Jørgensen (V):

Lige præcis det spørgsmål har fru Theresa Scavenius så ikke stillet noget ændringsforslag om. Hvis vi kun kunne vedtage lovgivning herinde, hvis vi vidste, hvad retstilstanden ville blive, kunne vi jo aldrig vedtage noget som helst. Det er jo netop derfor, at vi har uafhængige domstole. Så det er pudsige argumenter, men jeg tror ikke, at vi kommer hinanden meget tættere.

Kl. 10:41

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:41

Theresa Scavenius (UFG):

Det er jeg så meget uenig i. Selvfølgelig kan man lave lovgivning, som har nogle objektive kriterier for, hvordan man afviser en aktindsigt eller kan få en – selvfølgelig er det muligt. Men det er jo det skred, der sker i vores retsinstitution lige nu, hvor der er mange hørings svar til mange lovforslag, der netop siger, at de her lovforslag, der bliver lavet nu, er for svage, lovgivningen er for svag, og derfor giver det for stor magt til myndighederne til at udfolde, udtrykke og ligesom lave den retssituation. Så det synes jeg er vores opgave, og det er derfor, at det arbejde, vi har, burde vi tage mere seriøst.

Kl. 10:41

Formanden (Søren Gade):

Fru Maria Durhuus, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:41

Maria Durhuus (S):

Tak. Jeg har egentlig bare et kort spørgsmål til fru Theresa Scavenius: Talerne i dag går meget ud på store miljøkatastrofer og på, at ting som Cheminova vil blive skjult for offentligheden. Hvad med de mennesker, der går på arbejde hver dag?

Fru Theresa Scavenius taler rigtig meget om, at der vil sidde noget embedsværk, der har en følelse af, at noget kan skade dem karrieremæssigt eller i forhold til et arbejde. Hvad med de mennesker, der går på arbejde, og som efterfølgende bliver opsøgt derhjemme? Er det nødvendigt, at man skal prøve at opleve, at ens hus bliver angrebet, at ens børn bliver truet, og at der kommer sms'er sent om natten om, at nogen ved, hvor man bor?

Er det nødvendigt, at en læge som den læge, vi så i Nordsjælland for år tilbage, bliver opsøgt i hjemmet og dræbt af en patient, hvor hun tidligere har udøvet sin fornemste lægegerning ved at udøve

den tvang, der er nødvendig, men hvor efternavn og det hele bliver overleveret til en patient? Er det nødvendigt?

Kl. 10:44

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:42

Theresa Scavenius (UFG):

Pointen er, at det her lovforslag ikke løser alle de problemer, som selvfølgelig er bekymrende, og som selvfølgelig skal løses. Der er jo flere høringssvar, der netop siger, at det her lovforslag ikke løser noget i forhold til konfliktniveauet mellem borgere og de yderste led af vores myndigheder.

Det, der er problemet med det her lovforslag, er, at det har ret vidtgående retseffekter på bl.a. borgere generelt, borgergrupper, civile organisationer, journalister, forskere osv., og det kunne man have inddæmmet tydeligt og præcist, og så kunne man adressere den problemstilling, men altså, man løser ikke det med det her, desværre. Det er lidt, som at man har et lille problem, men så skaber et meget, meget større problem for vores retsstat, og det er fuldstændig unødvendigt.

Kl. 10:42

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 10:43

Maria Durhuus (S):

Arbejder man i et fængsel som fængselsfunktionær eller sygeplejerske, vil det altid være ens souschef eller ens enhedsleder, der giver afslag med fuldt navn. Det vil sige, at det kan slås op, medmindre man som ansat i den offentlige sektor skal leve under adressebeskyttelse, hemmelige numre og andre ting og ens børn ikke kan fremgå på Aula som andet end et alias, fordi vi nu i Folketingssalen står og har mere travlt med at mistænkeliggøre en offentlig sektor end at passe på dem, der arbejder der.

Kl. 10:43

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:43

Theresa Scavenius (UFG):

Jamen det er nok det, der er konfliktlinjen for os, der er på borgerens side og er interesseret i at kontrollere, om magten misbruger magten, om man administrerer efter lovgivningen, eller om vi skal beskytte magten. Det er det, der er konfliktlinjen, og jeg mener klart, at vi skal være på retsstatens side, hvor det handler om, at borgeren skal være beskyttet.

Vores magt og lovgivning er så ekstremt voldsom over for borgerne, og det er i øvrigt også derfor, der er en stigende grad af polarisering og konflikt med mange borgere. Det er jo, fordi den politiske linje, der bliver ført lige nu, er ekstremt hård, både på det sociale område og hele vejen rundt. Det har øget konfliktniveauet, og det skal løses der, men det skal ikke løses ved at afmontere vores retsstat.

Kl. 10:43

Kl. 10:44

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Theresa Scavenius, uden for grupperne.

Ønsker flere at udtale sig om lovforslaget?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 79 (S, V, DD, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 14 (LA, ALT, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)), hverken for eller imod stemte 14 (SF og EL).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 3. behandling af lovforslag nr. L 129 A:

Forslag til lov om ændring af konkursloven. (Revision af konkurskarantæne reglerne).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:45

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:45

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 107 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, EL, RV, DF, ALT, Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 3. behandling af lovforslag nr. L 129 B:

Forslag til lov om ændring af konkursloven. (Offentlig adgang til konkursskarantæneregisteret).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:45

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:45

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 101 (S, V, DD, SF, LA, M, RV, DF, ALT, Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG), Mike Villa Fonseca (UFG), 1 KF (ved en fejl) og 2 EL (ved en fejl)), imod stemte 7 (KF og EL), hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 3. behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Gennemførelse af aftale om initiativer vedrørende omgørelsesfristen i straffesager).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 13.03.2024. 1. behandling 02.04.2024. Betænkning 16.05.2024. 2. behandling 21.05.2024).

Kl. 10:46

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:46

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 109 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, EL, RV, DF, ALT, Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 3. behandling af lovforslag nr. L 133:

Forslag til lov om ændring af lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste. (Udvidelse af undersøgelsen).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 09.04.2024. Betænkning 08.05.2024. 2. behandling 21.05.2024).

Kl. 10:47

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:47

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 97 (S, V, DD, SF, M, KF, EL, RV, DF, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 12 (LA og ALT), hverken for eller imod stemte 2 (Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 3. behandling af lovforslag nr. L 149:

Forslag til lov om ændring af retsplejelov for Færøerne og lov for Færøerne om fuldbyrdelse af straf m.v. (Ajourføring af retsplejelov for Færøerne og indførelse af fodlænke- og udstationsordning på Færøerne).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 03.04.2024. 1. behandling 18.04.2024. Betænkning 15.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:47

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Afstemning**Formanden** (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 108 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, EL, RV, DF, ALT, Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Kl. 10:47

Det næste punkt på dagsordenen er:

12) 3. behandling af lovforslag nr. L 153:

Forslag til lov om ændring af boafgiftsloven. (Bo- og gaveafgiftsfritagelse).

Af skatteministeren (Jeppe Bruus).

(Fremsættelse 10.04.2024. 1. behandling 25.04.2024. Betænkning 15.05.2024. 2. behandling 21.05.2024).

Kl. 10:48

Forhandling**Formanden** (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:48

Afstemning

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) 3. behandling af lovforslag nr. L 108:

Forslag til lov om socialt frikort.

Af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil).

(Fremsættelse 07.02.2024. 1. behandling 21.02.2024. Betænkning 02.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:48

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 103 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG), Mike Villa Fonseca (UFG) og 2 EL (ved en fejl)), imod stemte 6 (EL og ALT), hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Forhandling**Formanden** (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:48

Det næste punkt på dagsordenen er:

13) 3. behandling af lovforslag nr. L 125:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Etablering af let-tilgængeligt kommunalt behandlingstilbud til børn og unge med psykisk mistrivsel og symptomer på psykisk lidelse).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).

(Fremsættelse 29.02.2024. 1. behandling 02.04.2024. Betænkning 14.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:49

Forhandling**Formanden** (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:49

Afstemning**Formanden** (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 106 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, EL, RV, DF, ALT, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 2 (Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)).

Kl. 10:50

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

14) 3. behandling af lovforslag nr. L 139:

Forslag til lov om udbygning af Øresundsmotorvejen.

Af transportministeren (Thomas Danielsen).

(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 10.04.2024. Betænkning 14.05.2024. 2. behandling 21.05.2024. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:49

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:50

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 101 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 7 (EL og ALT), hverken for eller imod stemte 1 (Theresa Scavenius (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

15) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 106:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en forsøgsordning med en Danmarksbillet til kollektiv transport.

Af Pelle Dragsted (EL) m.fl.

(Fremsættelse 30.01.2024. 1. behandling 12.03.2024. Betænkning 14.05.2024).

Kl. 10:50

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 8 (EL og ALT), imod stemte 89 (S, V, DD, LA, M, KF, RV, DF og Lars Boje Mathiesen (UFG)), hverken for eller imod stemte 12 (SF, Jon Stephensen (UFG), Mike Villa Fonseca (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

16) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 115:

Forslag til folketingsbeslutning om billigere kollektiv transport for alle unge under 26 år.

Af Sofie Lippert (SF) m.fl.

(Fremsættelse 20.02.2024. 1. behandling 10.04.2024. Betænkning 14.05.2024).

Kl. 10:51

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen drejer sig i første omgang om de stillede ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen om ændringsforslagene sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 10:51

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om ændringsforslag nr. 2 af et mindretal (DF). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 4 (DF), imod stemte 101 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, EL, RV, ALT og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 3 (Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)).

Ændringsforslaget er forkastet.

Jeg betragter herefter ændringsforslag nr. 1 stillet af samme mindretal som forkastet.

Det er forkastet.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 3 af et mindretal (DF). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 4 (DF), imod stemte 103 (S, V, DD, SF, LA, M, KF, EL, RV, ALT, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)),

hverken for eller imod stemte 2 (Lars Boje Mathiesen (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)).

Ændringsforslaget er forkastet.

Kl. 10:52

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen drejer sig herefter om forslaget som helhed.

Ønsker nogen at udtale sig om forslaget?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:52

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 17 (SF, EL og ALT), imod stemte 84 (S, V, DD, LA, M, KF, DF og Lars Boje Mathiesen (UFG)), hverken for eller imod stemte 6 (RV, Jon Stephensen (UFG), Mike Villa Fonseca (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

17) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 126: Forslag til folketingsbeslutning om ændring af samtykkemodell for organdonation til en blød model af aktivt fravalg fra det fyldte 18. år.

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).

(Fremstilling 27.02.2024. 1. behandling 12.03.2024. Betænkning 14.05.2024).

Kl. 10:52

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Jeg giver nu ordet til sundhedsministeren.

Kl. 10:53

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Når vi om lidt stemmer om regeringens beslutningsforslag, er det forhåbentlig starten på noget nyt, starten på et fornyet fokus på det vigtige spørgsmål om organdonation, på vigtigheden af at tage stilling – at vi ikke længere bliver ved med bare at gøre mere af det samme uden for alvor at gøre en større forskel, for der er behov for ikke bare at fortsætte som hidtil. Det siger tallet 28 desværre en hel del om, for alene sidste år døde 28 danskere, mens de ventede på et nyt organ. Det er for mange, og det er vel at mærke flere, end vi har set de seneste år. Det er dermed også svaret på, hvorfor status quo ikke er en mulighed. Årsagen er enkel – det handler om at redde liv.

Her og nu står over 400 danskere på venteliste til at få et nyt organ, 400 mennesker, der venter på at få livet fuldt og helt tilbage, 400 danskere og deres familier, som på en eller anden måde har fået

sat deres liv på standby. Det er, på trods af at rigtig, rigtig mange danskere faktisk gerne vil donere deres organer, hvis situationen opstår. Ja, vi står faktisk i den paradoksale situation, at et klart flertal i befolkningen støtter organdonation – det er faktisk helt op mod 84 pct. af danskerne, der har en positiv holdning til organdonation – men at det så alligevel kun er mindre end en tredjedel af danskerne over 15 år, som har fået registreret deres stillingtagen i Organdonorregisteret. Det er jo påfaldende, når der er så mange danskere, der bakker op,

Det vidner om behovet for, at vi går nye veje her fra Folketingets side, og det er for regeringen ikke bare et spørgsmål om at gøre én ting, men at gøre mange ting på en gang. For det er det, der kan være med til at gøre forskellen mellem liv og død. Vi skal have flere til at tage stilling, flere til at vægte den positive opbakning og velvillighed til konkret handling. Som noget nyt foreslår regeringen bl.a., at vi nu vender samtykkemodellen om, så alle over 18 år som udgangspunkt fremover er organdonorer. Det betyder, at man fra det fyldte 18. år automatisk bliver tilmeldt som organdonor i registeret. Vi ønsker som regering at sende et signal om, at danskerne gerne vil være med til at redde flere liv. For husk, at det også er langt de fleste af os, der gerne vil kunne modtage et organ, hvis der pludselig opstår den ulykkelige situation, hvor det måtte være nødvendigt for en selv eller en af ens kære. Vi synes, de to ting hænger sammen.

Undervejs i debatten har nogle spurgt, hvorfor vi som regering har valgt i første omgang at fremsætte det her som et beslutningsforslag. Det gør vi bl.a., fordi vi synes, debatten simpelt hen fortjener at blive taget, og fordi vi synes, det er vigtigt ikke at indføre en ny samtykkemodell hen over natten. Det skal ske på en måde, hvor befolkningen også får god tid til at blive oplyst, men også at gøre sig overvejelser om organdonation, før ordningen træder i kraft. For det er helt afgørende med en grundig og inddragende informationsindsats, som lægger op til en samtale hos borgerne, både om et forslag til en ny samtykkemodell, men jo også mere bredt om vigtigheden af at tage stilling og lade sit ja eller nej til organdonation registrere. Derfor kommer alle danskere også fremover til at modtage et brev om ændringen af samtykkemodellen. Vi kommer også til som noget nyt eksempelvis at indføre, at alle 18-årige fremover kommer til at modtage et brev i forbindelse med deres 18-årsfødselsdag om den nye tilgang til organdonation, så vi på den måde hele tiden sikrer en øget bevidsthed om at huske at tage stilling, også når man er ung og fylder 18 år.

I det hele taget foreslår vi fra regeringens side, at vi sætter ind med oplysningskampagner bredt i samfundet, men også med en langt mere systematisk og styrket påmindelse om vigtigheden af at tage stilling i mødet med det offentlige, f.eks. når man bevæger sig ind på sundhed.dk, eller når man skal have fornyet sit sundhedskort eller kørekort eller noget helt fjerde. Det er også en del af det beslutningsforslag, vi behandler her i dag. Vi tror på, at det kan være med til, at vi får genstartet den vigtige samtale om organdonation med hinanden, så flere vil have truffet de svære valg sammen og i tide, også af hensyn til sundhedspersonalet, der ofte står i en svær situation, når de skal indlede en vanskelig samtale med de pårørende til et menneske, hvis liv ikke står til at redde.

Kl. 10:58

Lad mig igen benytte anledningen til at rydde enhver misforståelse om regeringens intentioner eller motiver for den sags skyld af vejen. Regeringen tvinger ikke nogen til noget. Staten tager ikke nogen organer fra nogen. Forslaget, som vi lægger frem, respekterer netop den enkeltes ret til selvbestemmelse. Ingen vil nogen sinde blive tvunget til at være organdonor. Vi skal hver især også fremover kunne bestemme over vores egen krop, og derfor er det netop en del af forslaget, at man som borger skal bekræfte, om man er potentiel donor i Organdonorregisteret. Man kan sige ja, man kan sige nej, og man kan sige ved ikke. Og hvis man ikke har gjort det, jamen så

vil de pårørende altid blive spurgt, altid. Der vil aldrig blive udtaget organer, hvis ikke den afdøde eller de pårørende har givet samtykke til det.

Kl. 11:03

Må jeg så ikke også igen i dag benytte anledningen til at minde om, at vi i Danmark stort set står alene med vores samtykkemodell. Faktisk er vi vel sammen med vores tyske nabo blandt de få lande i Europa, som har den samtykkemodell, som vi har i dag. Vi ønsker ikke fra regeringens side at se passivt til, mens Danmark halter bagefter store dele af Europa, når det kommer til organdonation. Rigtig mange lande har indført en blød modell med aktivt fravalg til organdonation, som er den modell, regeringen her i dag foreslår.

Det, der springer i øjnene, er, at vi kan se, at de højeste donor-rater i Europa i overvejende grad er i de lande, som netop har indført aktivt fravalg. Derfor er jeg også utrolig glad for, at et markant flertal i dag støtter op om regeringens beslutningsforslag. Jeg vil også sige tak til de partier, der måske ikke er enige i alt i vores beslutningsforslag, men som alligevel har sagt klart, at de er glade for, at vi som regering har rejst debatten og fremsat beslutningsfor-slaget. Som Alternativets ordfører, tror jeg det var, sagde under førstebehandlingen af forslaget, så får alene det, at vi har debatten og diskussionen med hinanden, flere danskere til at huske vigtigheden af at tage stilling.

Som jeg indledte med at sige, skal i dag være starten på et fornyet og tiltrængt fokus på spørgsmålet omkring organdonation og på at gøre en større, men helt afgørende forskel for de patienter, der i dag venter på at få livet tilbage. Når afstemningen er afsluttet, vil vi i regeringen gå videre med forhandlingerne om en samlet national organdonationshandlingsplan. Det er mere end 10 år siden, at Danmarks sidst fik sådan en, og forslaget her bliver naturligvis en vigtig del af den, men også andet og meget mere. Så tak til partierne for de konstruktive drøftelser, vi har haft undervejs med hinanden. Vi vil fortsat fra regeringens side række hånden ud til et bredt samarbejde om en samlet national handlingsplan.

Til det markante flertal, der i dag stemmer for regeringens beslutningsforslag, vil jeg sige af hjertet tak. Jeg er stolt af den beslutning, som vi i dag træffer her i Folketinget. Tak.

Kl. 11:02

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre korte bemærkninger. Det er først fru Mette Abildgaard fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:02

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det. Ministeren starter med at sige, at status quo ikke er en mulighed. Så langt er vi i hvert fald enige. Der er brug for, at vi gør noget på det her område, og derfor deltager vi også meget konstruktivt i de drøftelser, der lige nu er i Sundhedsministeriet omkring en national handleplan. Men når vi fra konservativ side ikke kommer til at bakke op om det her forslag, er det bl.a., fordi de donoransvarlige læger fra Odense Universitetshospital, fra Skejby Sygehus, fra Rigshospitalet har været ude og direkte advare imod den modell, som regeringen er ved at indføre nu. De har advaret imod den modell, der er ved at blive stemt igennem her i Folketinget, fordi man frygter, at det vil give færre organer til donation, fordi man frygter, at det vil betyde, at flere danskere vil tænke: Jeg er jo registreret i det der system, så jeg behøver ikke at tage aktiv stilling. Som der bliver sagt, vil det overlade en beslutning til de pårørende, som i forvejen står i en krisesituation. Hvordan kan ministeren sidde den bekymring fra så centrale personer overhørig?

Kl. 11:03

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Først tak til ordføreren for at anerkende, at der er brug for at gøre noget, at status quo ikke er en mulighed. Det er også derfor, at det her beslutningsforslag ikke blot er et spørgsmål om at ændre samtykkemodellen, det er også et spørgsmål om at gøre mange andre ting: At vi styrker oplysningskampagnerne, at vi indfører også meget mere systematiske påmindelser, fordi vi netop ikke skal overlade beslutningen til så mange pårørende, som i dag er overladt til den beslutning selv. Det er velkendt, at der også blandt de faglige miljøer er forskellige holdninger til det her spørgsmål, og det synes jeg er helt okay. Jeg har mødtes med nogen fra de faglige miljøer, der støtter det, og jeg har mødtes med nogen, der er bekymret over det, som også ordføreren refererer til. Men det, vi nu engang kan se i de lande, der har gjort det her – det er også derfor, jeg tillader mig at minde om, hvordan det ser ud i andre lande – er, at der er en positiv sammenhæng, for de lande, der har indført en blød variant af aktivt fravalg, har også langt den højeste donorrate i Europa.

Kl. 11:04

Formanden (Søren Gade):

Fru Mette Abildgaard.

Kl. 11:04

Mette Abildgaard (KF):

Det er jo fint, at ministeren siger, at ministeren kan se det. Men hvis man spørger Dansk Center for Organdonation, som er den enhed, vi har, der sidder og kigger på bl.a. det her, siger de, at de ikke kan pege på, at der er en entydig evidens, der viser, at det her giver flere organdonorer. De har samme bekymring som de tre læger, jeg talte om før. Også Etisk Råd har for nylig været ude og tale imod det her forslag. Frygten er netop, at det er de pårørende, der vil stå med beslutningen, som eksperterne peger på, og overlader det så ikke en større byrde til dem?

Kl. 11:04

Formanden (Søren Gade):

Sundhedsministeren.

Kl. 11:04

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Jeg tror ikke, at ordføreren var der, da vi faktisk diskuterede det her i forbindelse med førstebehandlingen, hvor jeg også fik spørgsmålet om det selv. Spørgsmålet var netop om Dansk Center for Organdonation. Deres rapport handler om studier, der også går mange år tilbage. De nyeste opsamlinger af flerlandestudierne, som bl.a. professor Albertsen har lavet, viser netop, at de lande, der har indført en blød variant af aktivt fravalg, også er de lande, der har langt den højeste donorrate.

Så er det pudsigt, at den konservative ordfører lige præcis nævner Etisk Råd. På nogle områder synes De Konservative, at så skal man bare følge Etisk Råd, mens det på andre områder er helt forfærdeligt, at man ikke gør det. Lige præcis det beslutningsforslag, som De Konservative selv har fremsat, om det, jeg tror man kalder for obligatorisk stillingtagen, advarer Etisk Råd imod i deres rapport, og de siger, at det kan de ikke anbefale man indfører.

Kl. 11:05

Formanden (Søren Gade):

Fru Lisbeth Bech-Nielsen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:05

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Tak. Det er lidt i samme boldgade, men jeg vil allerførst også gerne rose regeringen for at have taget det her vigtige emne op. Jeg tror, vi

er mange, som har haft pårørende, som måske er døde, mens de har ventet på et nyt organ. Så det her er i hvert fald for mig personligt rigtig vigtigt.

Jeg er enig i fru Mette Abildgaards kritik, med hensyn til at det her hverken er fugl eller fisk. I SF ville vi jo ønske, at man i langt højere grad blev mødt med at skulle tage aktivt stilling, både på sin 18-årsfødselsdag, når man skulle tage kørekort, og når man var hos lægen eller på hospitalet, for vi tror på, at mange mennesker rigtig gerne vil, hvis de bliver konfronteret med, at de skal træffe et valg. Vi er bekymrede for, om det her kommer til at skabe forvirring, og at befolkningen derude tænker: Nå, men nu er jeg jo så automatisk organdonor, og så skal jeg vel ikke foretage mig mere.

Så igen vil jeg spørge: Hvad er den materielle forskel på, at man før aktivt skulle gå ind og melde sig som organdonor, og at man nu aktivt skal gå ind og bekræfte, at man er organdonor?

Kl. 11:06

Formanden (Søren Gade):
Sundhedsministeren.

Kl. 11:06

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Forskellen ligger i, at det handler om, at vi skal være med til at redde flere liv. Derfor vil jeg også sige tak til SF's ordfører for de rosende ord. Jeg er jo sådan set helt enig i, at man skal mødes med meget mere aktiv information om vigtigheden af at huske at tage stilling, og det er jo præcis også en del af den beslutningsforslag, vi fremsætter her i dag, altså at man ikke blot skal informere alle fremtidig unge, der fylder 18 år, og at alle danskere får sendt et informationsbrev, men at det skal ledsages af, at der, som vi også har drøftet med SF under forhandlingerne, skal indføres langt mere systematiske obligatoriske påmindelser, sådan at man eksempelvis, hvis man har den offentlige sundhedsapp, kørekortappen eller andre, bliver mødt med spørgsmålet om, om man har husket at tage stilling.

Det er også derfor, jeg i dag indleder min tale med at sige, at der ikke er en enkelt ting, der kan gøre det her alene. Vi skal gøre mange ting, og vi skal gøre det samtidig, for det er det, der er med til at gøre forskellen i sidste ende.

Kl. 11:07

Formanden (Søren Gade):
Fru Lotte Rod, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:07

Lotte Rod (RV):

Jeg synes, at noget af det sværeste i politik er, at man skal være så utrolig tålmodig, fordi ting har det med at gå så langsomt herinde. Derfor har jeg i dag bare virkelig lyst til at sige tak til ministeren. Da jeg for år tilbage startede den her debat, stod jeg næsten helt alene, og dengang turde jeg ikke tro på, at vi ville komme så langt. Derfor vil jeg bare helt fra hjertet sige tak til ministeren for at have engageret sig så meget i det her. Tak for, at vi er så langt nu. Og det siger jeg ikke bare på mine vegne, men på vegne af alle de mennesker, som har kæmpet for det her i så mange år.

Kl. 11:08

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 11:08

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tusind tak til den radikale ordfører, også for det gode og konstruktive samarbejde om det her. Det er også for mig en hjertesag og har været det igennem rigtig mange år, og det tror jeg også der er mange der vil vide. Og jeg kan fuldstændig bekræfte, at det er svært at

være tålmodig, især hvis man, som jeg også nogle gange er, er et utålmodigt menneske. Men tak for de pæne ord.

Kl. 11:08

Formanden (Søren Gade):

Hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:08

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det, og tak for talen. Jeg håber, at ministeren kan tåle lidt flere rosende ord, for jeg er ikke overraskende enig med mine partikolleger. Vi er glade for, at der nu endelig sker noget på det her område. Det er jo noget, vi har kæmpet for i lang tid, også før jeg var ordfører på området. Så jeg vil bare takke ministeren for en god proces.

Med hensyn til nogle af de bekymringer, der er blevet rejst, vil jeg sige: Jeg forstår dem. Jeg deler dem ikke. For man skal huske, at den model, der blev indført, jo er en blød variant, som ministeren siger. Der er ikke nogen, der får taget noget mod deres vilje, og den er, vil jeg påstå, bedre i overensstemmelse med befolkningen. Vi ved jo, at langt de fleste gerne vil være organdonorer; der er bare mange, der ikke får det gjort. Så det, vi jo i dag gør med den her ændring, er, at vi sådan set laver ordningen, så den matcher, hvordan befolkningen generelt ser på spørgsmålet. Så det er bare en tak fra mig.

Kl. 11:09

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 11:09

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak, og også tak tilbage til Radikale Venstre for det gode og konstruktive samarbejde og også til Folketingets øvrige partier for de gode og vigtige drøftelser, vi har haft omkring indholdet i forhold til en samlet national organdonationshandlingsplan.

Jeg synes jo, at det er helt fair og legitimt, at vi kan have forskellige holdninger til, hvilken samtykkemodel vi skal have. Men det, jeg også tager med mig, er, at vi deler ønsket om at gøre noget mere og gøre en forskel. Så må vi også, synes jeg jo, række hånden ud til et samarbejde med hinanden om vigtigheden af at gøre mange andre ting samtidig, og det er det, vi også håber at vi kan lande en bred politisk aftale om efterfølgende i forhold til en samlet national organdonationshandlingsplan. Som jeg nævnte i min tale, er det 10 år siden, at vi i Danmark sidst fik sådan en. Det er der brug for. Der er brug for, at vi er med til at gøre en vigtig forskel – en vigtig forskel for de mere end 400 mennesker, der i dag har fået sat deres liv på standby.

Kl. 11:10

Formanden (Søren Gade):

Hr. Sólbjörg Jakobsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 11:10

Sólbjörg Jakobsen (LA):

Tak, og tak til ministeren for debatten. Jeg synes også, at der skal ros til for at tage ordet her, også under andenbehandlingen, for det er også meget det, der styrker initiativer for at få flere til at tage stilling til organdonation.

Ministeren kommer ind på rigtig mange initiativer, som jeg ved at de fleste af os er meget enige i kunne være meget relevante at få indført, f.eks. at det er ved fornyelse af kørekort osv., at man kan tage stilling. Men det her med formodet samtykke er der flere som har gjort opmærksom på måske fører nogle bekymringer med sig, og formodet samtykke er jo noget, som vi virkelig ikke vil have på

ældreområdet, i forhold til hvad de har behov for, og i forhold til hvad syge har behov for.

I forhold til det om, at der er et gensidigt ønske om samleje, er vi meget, meget præcise med, at man ikke må formode, at der er samtykke, og det, som regeringen vil gøre her med den bløde variant, er jo, at man vil gå til de pårørende og sige: Din kære ligger her og vil desværre ikke overleve, men har ikke taget stilling, så vi formoder, at der er givet samtykke. Hvorfor er det okay i det her tilfælde, når vi siger, at det ikke er okay i andre tilfælde?

Kl. 11:11

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 11:11

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak for bemærkningen, men der er desværre også mange ting, der simpelt hen er faktuel forkerte i det, som fru Sólbjørg Jakobsen står og siger her i dag. Først og fremmest er jeg nødt til at korrigere fru Sólbjørg Jakobsen og sige, at det her er en blød variant af aktivt fravalg, vi indfører. Vi respekterer retten til selvbestemmelse, og derfor er det heller ikke korrekt, at man går ind til de pårørende og siger: Nu formoder vi det, og derfor gør vi noget, som måske er imod den enkeltes vilje eller mod de pårørendes vilje. Det vil være fuldstændig som i dag, hvor det er de pårørende, der skal tage stilling i sidste ende, hvis det er, at man ikke har taget stilling.

Det, der er det vigtige, er, at vi gør noget ved det faktum, at alt for få danskere aktivt har taget stilling i Organdonorregisteret, på trods af at vi kan se, at et massivt flertal af danskerne støtter op omkring organdonation. Her ønsker vi at gå nogle nye veje ved at sikre, at vi på den måde får en langt større bevågenhed omkring det her helt ekstremt vigtige område.

Kl. 11:12

Formanden (Søren Gade):
Fru Sólbjørg Jakobsen.

Kl. 11:12

Sólbjørg Jakobsen (LA):

Jeg sagde ikke, at man går ind til de pårørende og siger: Der er formodet samtykke, og derfor tager vi organer. Jeg sagde, at man går ind til de pårørende og siger: Vedkommende har ikke taget stilling, og derfor formoder vi, at der er samtykke; men det er jer, der skal tage stilling. Hvis ikke det er rigtigt, er der ingen ændring ved regeringens forslag. For hvis man i dag ikke har taget stilling, er det de pårørende, der tager stilling. Så nu er den eneste forskel, at du tillægger den, som ikke længere kan svare for sig selv, en holdning ud fra en formodning, altså noget, som vedkommende ikke har taget stilling til. Det forstår jeg ikke hvorfor man vil, når regeringen vil have noget igennem. I alle andre tilfælde formoder vi ikke samtykke på andres vegne på den her måde.

Kl. 11:13

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 11:13

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Vi formoder også i dag i Danmark, at man, hvis man falder om, aktivt ønsker at modtage livgivende hjælp fra sundhedsvæsenet. Det formoder vi. Langt de fleste af os, tror jeg, vil også selv gerne modtage et organ til os selv eller vores kære, hvis det måtte være sidste mulighed for at kunne få livet tilbage.

Vi ønsker, at langt flere danskere tager stilling. For det skal netop afhjælpes, at så mange pårørende i dag er overladt til at træffe den

svære beslutning, og at så mange sundhedsprofessionelle skal stå med den svære samtale. Og det er derfor, at vi er nødt til at lade være med bare at gøre mere af det samme og også handle på det her område.

Kl. 11:14

Formanden (Søren Gade):

Fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:14

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Jeg vil gerne melde mig i koret, som giver udtryk for, at det her forslag hverken er fugl eller fisk. Det er det, der i virkeligheden skaber bekymringen. Jeg er glad for, at regeringen er med på, at vi skal sætte det her emne på dagsordenen, ligesom borgere har gjort det med et borgerforslag, hvor over 50.000 mennesker har sagt, at status quo ikke er en mulighed. Jeg har sådan set ikke rigtig hørt nogen partier sige andet, end at status quo ikke er en mulighed.

Det, der er kunsten, er selvfølgelig at finde en model, der virker, og der bliver udfordringen jo, at et aktivt fravalg i regeringens bløde model konkret betyder, at det først gælder, hvis man har bekræftet det, altså ligesom det er i dag, eller at pårørende skal tage stilling, altså ligesom det er i dag. Så når SF om lidt stemmer gult, er det, fordi vi er bekymret for, at vi i virkeligheden nu sender et signal til borgerne om, at nu har regeringen fikset det, og så behøver de ikke at foretage sig andet i den sammenhæng. Men det er jo ikke rigtigt.

Kan ministeren bekræfte, at der ikke er nogen forskel på det forslag, der er fremsat, og det, som vi har i dag?

Kl. 11:15

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 11:15

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Nej, det kan jeg ikke bekræfte, men respekt for de bekymringer, som SF har, og som vi også har haft drøftet med hinanden. Jeg kunne forstå den bekymring, hvis det, vi i dag gjorde, var at lave en ny samtykkemodel og vi så lændede os tilbage og intet andet gjorde. Det er bare ikke det, som beslutningsforslaget her i dag indeholder. For det indeholder netop også, at vi foruden at ændre samtykkemodellen, som vi altså kan se gør en positiv og livsvigtig forskel i andre lande rundt i Europa, også nu sørger for at gøre meget mere, når det handler om at sikre obligatoriske påmindelser til borgerne om vigtigheden af at tage stilling – altså at vi grundigt informerer danskerne om vigtigheden af at tage stilling, og at vi sørger for, at alle fremtidige 18-årige får et brev, og dermed siger, at nok er man som 18-årig fyr og flamme og har mod på hele livet, men derfor er det stadig vigtigt at huske at tage stilling. Vi tager så mange andre initiativer, og det er derfor, at jeg også prøver at nuancere debatten i dag. Det er ikke blot et spørgsmål om samtykkemodel. Det er også et spørgsmål om nu at gøre noget markant anderledes end blot det, vi hidtil har gjort igennem rigtig mange år.

Kl. 11:16

Formanden (Søren Gade):

Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 11:16

Kirsten Normann Andersen (SF):

Jeg er glad for, at der skal ske mere, for jeg tror simpelt hen ikke, at det her forslag i sig selv er med til at løse problemet. Men jeg tror til gengæld, at et forslag som det, Det Konservative Folkeparti og SF fremsatte i fællesskab for nogle år siden, og som handlede om obligatorisk stillingtagen, kunne have gjort en forskel, altså at alle

bliver bedt om at tage stilling i den konkrete situation. For det, vi jo har brug for, er, at mennesker tager stilling. Hvorfor er det ikke det forslag, som regeringen valgte at fremsætte?

Kl. 11:17

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 11:17

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Om det forslag måtte gøre en forskel, er der i hvert fald ingen der ved. For det er indført ét sted i verden, nemlig New Zealand, og der gør det ikke den forskel, fordi det ikke fungerer. Derudover har jeg også kunnet forstå på de partier, der fremsatte forslaget om obligatorisk stillingtagen, at man alligevel ikke rigtig mener det der med, at det skal være obligatorisk. Det er jo derfor, at jeg under førstebehandlingen, tror jeg det var, sagde, at det lidt er en falsk varedeklaration. For obligatorisk betyder jo, man skal være klar til at tilbageholde menneskers kørekort, pas, skattekort eller andet, hvis ikke de tager stilling, og det har jeg forstået at forslagsstillerne ikke ønsker. Så det, vi er enige om, er at sikre obligatoriske påmindelser om vigtigheden af at tage stilling.

Kl. 11:17

Formanden (Søren Gade):

Hr. Rasmus Jarlov, Det Konservative Folkeparti. Værsgo. (*Rasmus Jarlov* (KF): Der er et eller andet galt med min pult her. Jeg har ikke bedt om ordet.) (*Munterhed*). Det er ikke chikane fra formandsstolen, skal jeg lige sige.

Så går vi videre til fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 11:18

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak for ordet. Nu har næsten alle partier jo været på, så jeg tænkte, at jeg også lige skulle sige et par ord fra Alternativets side. Vi kommer til at stemme for det her forslag, men det har ikke været et nemt valg for os. Vi har været meget i tvivl og måtte også spørge vores medlemmer om, hvad de syntes. Der var så 54 pct., der syntes, at vi skulle stemme for – og det er så det, vi gør. Det viser jo meget tydeligt, hvor mange gode argumenter der er for og imod, og det er også det, der gør, at partierne står lidt splittet.

Jeg vil ligesom Radikale Venstre også rose ministeren. Jeg synes, at ministeren har kørt en formidabel proces i det her. Ministeren har skabt stor debat ude i offentligheden omkring det, og det er jo nærmest det vigtigste, sådan som jeg ser det. Ministeren har kørt en inddragende proces, hvor ministeren også har inviteret alle partier – også dem, der ikke stemmer for forslaget – til en videre drøftelse af det. Ministeren kunne bare have valgt at invitere Radikale Venstre og Alternativet til de drøftelser. Det gør ministeren ikke. Så ros til ministeren og bare lige en tilkendegivelse af, hvor Alternativet står her.

Kl. 11:19

Formanden (Søren Gade):

Indenrigs- og sundhedsministeren.

Kl. 11:19

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tusind tak for det. Og respekt for tvivlen. Respekt også til alle de danskere, der i tvivl om, hvorvidt man ønsker at være organdonor eller måske ønsker at være delvis organdonor. Det er så vigtigt, at vi alle sammen husker at tage stilling, og at vi snakker med vores pårørende om det. Det er i orden at være i tvivl, men det er bare vigtigt, at vi gør meget mere for, at endnu flere husker at tage

stilling. Så også respekt for, at I og også jeres medlemmer besluttede sig for at støtte beslutningsforslaget her. Det sætter vi stor pris på. Også tusind tak for de pæne ord. Det sætter jeg også meget stor pris på.

Vi agter fortsat fra regeringens side at række ud til de partier, der ønsker at være med i en samlet national handlingsplan på området – også de partier, som jeg har fuld respekt for ikke stemmer for det her i Folketingssalen i dag, men derfor vil vi også gerne invitere til et samarbejde om alt det andet, som vi kan blive enige om, for at styrke det her vigtige område.

Kl. 11:20

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til indenrigs- og sundhedsministeren. Den næste, der får ordet, er fru Mette Abildgaard fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:20

(Ordfører)

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det. Jeg kan sagtens forstå, hvis der sidder et par af mine kollegaer og tænker: Kan de ikke komme videre? Hvis I ikke orker at høre mere om organdonation, så brug i det mindste de næste par minutter – jeg lover, at det ikke bliver mere – på at gå ind på sundhed.dk og registrer jer, hvis I ikke allerede har taget stilling til organdonation.

Når jeg synes, at det er vigtigt at gå på talerstolen, er det, fordi det her er en ekstremt principiel, vigtig beslutning, som det her Folketing træffer i dag. Jeg har sådan set stor respekt for ministerens engagement på det her område og stor respekt for de forhandlinger, vi har om en national handleplan på det her område, og jeg er enig i, at status quo er det eneste, der ikke er en mulighed. Men derfor er det jo også så vigtigt, at det, vi gør, virker.

Når nu de donoransvarlige på de største hospitaler i vores land, som står i den her situation i hverdagen og møder de patienter og pårørende, der ender i den her situation, går ud med et fælles indlæg i aviserne og advarer imod det her, fordi de frygter, at det vil give færre organer til donation, bør vi jo stoppe op som politikere og overveje, om vi har gang i noget, der er u hensigtsmæssigt. Selvfølgelig vil der da, når man som dansker hører, at vi har en model, hvor alle automatisk er registreret, være færre, der vil gå ind aktivt og trykke på knappen – når man indfører den model. Det siger sig selv.

Hvad er konsekvensen så af det? Det er bl.a. det, som donoransvarlig i Region Syddanmark, overlæge Christina Rosenlund, sagde til et medicinsk tidsskrift. Hun sagde: Befolkningen vil tro, at de ikke behøver registrere sig. Det kan betyde, at endnu flere pårørende i sidste ende skal tage stilling. Det er altså pårørende, som står og har mistet et nært familiemedlem, og som står i en potentiel livskrise og skal tage stilling. Det, som tallene også meget tydeligt viser, er, at flere af de pårørende i sådan en situation siger nej. Flere pårørende siger nej, end når man spørger danskerne om deres holdning til organdonation. Det kan altså også betyde, at der i sidste ende kommer færre organer til donation.

Der er også lavet en rigtig spændende ph.d. på det her område, som går ind og kigger på, hvad det er, der er motivationen for at give organerne og for, at de pårørende siger ja. Det er bl.a. det her med, at man giver det som en gave. Det er altså også noget, man går ind og rykker ved, når man arbejder med det her formodede samtykke.

Så har jeg bare lige behov for at understrege til sidst, at jeg var til stede ved førstebehandlingen og deltog aktivt i den her debat. Men vi fra Det Konservative Folkeparti kommer ikke til at bakke op om den her model, fordi frygten er, at den ganske simpelt vil give færre organer til donation, sådan som der er blevet peget på fra mange sider. Tak.

Kl. 11:22

Kl. 11:25

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en kort bemærkning. Fru Monika Rubin fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 11:22

Monika Rubin (M):

Mange tak, og jeg vil bare sige tusind tak til alle for, at vi har den her debat i dag, for for hver gang vi tager debatten om organdonation, er der langt flere, der tilmelder sig organdonation inde på sundhed.dk.

Jeg vil bare gerne spørge ordføreren til det datagrundlag, altså den evidens som DTO, Dansk Center for Organdonation, og Det Etske Råd læner sig op ad, og som jo ikke er up to date. Vi har en professor, Andreas Albertsen, som jo netop har kortlagt det her område med den nyeste evidens helt op til 2023 – altså indtil for ganske nylig – og de nye studier viser jo netop, at i de lande, hvor man har indført den her model, har vi flere organdonorer. Så jeg kunne bare godt tænke mig lige at få ordførerens tanker på, om der ikke er noget i forhold til det datagrundlag, vi debatterer ud fra, der rent faktisk er forfældet. For hvis vi debatterede ud fra gamle data, som er det, Det Etske Råd lægger til grund for deres anbefalinger, og det samme med Dansk Center for Organdonation, så kommer vi jo til at have en skæv debat.

Kl. 11:23

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:23

Mette Abildgaard (KF):

Som jeg husker det, er Det Etske Råds udtalelse fra 2022 eller 2023. Dansk Center for Organdonation er kommet med deres udtalelse også nogenlunde i de samme tidsrum. Så jeg er klar over, at de, der bakker op om det her forslag, i høj grad henviser til en enkelt professor, og det er ikke, fordi jeg har noget miskreditere ham for – jeg har sådan set tillid til, at han har lavet en grundig forskning – men der er også en verden til forskel på de lande, der har indført en art af aktivt tilvalg, om det er den bløde model, som vi har her, eller om det er en, hvor du er registreret automatisk og ikke aktivt skal ind at bekræfte det. Jeg lytter til bl.a. de overlæger, som står i den her hverdag, som taler med de her patienter, og som fuldstændig entydigt deler den her bekymring.

Kl. 11:24

Formanden (Søren Gade):

Fru Monika Rubin.

Kl. 11:24

Monika Rubin (M):

Ja, det er korrekt, at de kom med anbefalingerne for ganske nylig, men det datagrundlag, de lægger til grund for deres anbefalinger, er ældre end den nyeste evidens, der er på området, og derfor siger jeg bare, at når vi har den her debat, er det virkelig vigtigt, at vi har debatten ud fra nyeste viden og de bedste studier, og de er altså ikke med, hverken i Det Etske Råds datagrundlag for deres anbefalinger eller i Dansk Center for Organdonations anbefalinger. Så det er meget, meget vigtigt, at vi også forholder os til ny viden, fordi det her er et område, hvor der kommer ny viden hele tiden.

Kl. 11:25

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Mette Abildgaard (KF):

Naturligvis skal vi det, men vi skal også forholde os til dem, som møder den her virkelighed, møder danske patienter. Der kan også være forskel på sindelag, og hvordan man har det med at være formodet organdonor. Der kan være en verden til forskel på, hvordan vi ser på det, og hvordan andre folk ser på det. Jeg har også set, at der er masser, der allerede nu har været ude at sige, at de framelder sig at være organdonor, fordi de ikke bryder sig om princippet om, at man automatisk er registreret, om end jeg er med på, at det er en blød model, vi indfører i Danmark.

Kl. 11:25

Formanden (Søren Gade):

Hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 11:25

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det, og tak til ordføreren. Jeg er af den opfattelse, at vi har haft en utrolig saglig, ordentlig og oplyst debat hele vejen igennem, når vi har siddet i ordførerkredsen for at tage det her meget væsentlige emne op. Vi har lyttet til alle. Vi har også lyttet til Det Etske Råd, som jo siger, at de synes, vi skal tilskynde i højere grad. Det synes jeg er noget af det, Det Konservative Folkeparti ikke fremfører som en del af det, der ligger i beslutningsforslaget. Jeg synes, sundhedsministeren gang på gang forsøgte at sige, at vi netop bygger det ind her, for at vi ikke kommer til at stå i den situation, at mange borgere kan være i tvivl om, hvad der er op og ned i det her. Netop hvad angår alle 18-årige og mange andre steder, kan vi lave tilskyndelsen i forhold til at få folk til at forholde sig til det, og det er der nu lagt op til i en ny model.

Der vil jeg blot høre fra ordføreren, om det ikke er det, ordføreren tager ned er en væsentlig del af beslutningsforslaget?

Kl. 11:26

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 11:26

Mette Abildgaard (KF):

Den væsentligste del af det her beslutningsforslag handler jo om at indføre en model for formodet samtykke – en blød model for formodet samtykke. Så er det rigtigt, at der også er tanker om, hvordan man kan øge tilskyndelsen, og det er jo det, vi sidder og forhandler omovre i ministeriet lige nu, hvor jeg håber vi kan lande en god aftale. Det var også det, vi Konservative sammen med bl.a. SF fremsatte et beslutningsforslag om, som faktisk opnåede støtte fra Socialdemokratiet, som faktisk opnåede støtte fra Venstre, som vi faktisk fik et flertal i Folketinget til at stemme for, og som gav anledning til drøftelser i ministeriet. På den måde synes jeg vi har haft et meget stort engagement i det her, og det har netop handlet om, hvordan man får tilskyndet danskerne til at tage stilling.

Kl. 11:27

Formanden (Søren Gade):

Hr. Flemming Møller Mortensen for en anden kort bemærkning. Værsgo.

Kl. 11:27

Flemming Møller Mortensen (S):

Derfor startede jeg også med at sige, at vi har haft virkelig gode drøftelser af det her, men jeg synes, det virker, som om Det Konservative Folkeparti lukker ørerne for det argument, som sundhedsministeren også har fremført med stor tydelighed her i dag. Altså, skal der være en konsekvens af det, at man skal ind at tage stilling? Her

synes jeg virkelig, det virker, som om Det Konservative Folkeparti på en eller anden måde ikke har gjort sin stilling klar i forhold til det her. Vi siger jo lige nøjagtig i forhold til det her beslutningsforslag, at den enkelte borger skal ind at bekræfte sin stillingtagen her.

Kl. 11:28

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 11:28

Mette Abildgaard (KF):

Jeg vil nok tillade mig at mene, at regeringen og Socialdemokratiet lukker ørerne for de donoransvarlige på de tre universitetshospitaler i det her land, og at de lukker ørerne for Det Ethiske Råd og for Dansk Center for Organdonation. Det giver sig selv, at når man skal ind aktivt at registrere sig, men det formidles offentligt, at vi har et formodet samtykke, skaber det da kun mere forvirring hos danskerne.

Kl. 11:28

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Mette Abildgaard fra Det Konservative Folkeparti.

Ønsker flere at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:28

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 62 (S, V, M, RV, ALT, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 36 (DD, LA, KF, EL, DF, Lars Boje Mathiesen (UFG), Heidi Bank (V) og Louise Elholm (V)), hverken for eller imod stemte 8 (SF).

Forslaget til folketingsbeslutning er vedtaget og vil nu blive sendt til indenrigs- og sundhedsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

18) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 47:

Forslag til folketingsbeslutning om et forbud mod avl, import m.v. af fladsnudede hunde og hunde med unaturligt små kranier.
Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.

(Fremsættelse 10.11.2023. 1. behandling 18.01.2024. Betænkning 15.05.2024).

Kl. 11:29

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen drejer sig i første omgang om de stillede ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen om ændringsforslagene sluttet, og vi går til afstemning.

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om ændringsforslag nr. 2 af et mindretal (DF), tiltrådt af et mindretal (SF, EL, RV og ALT). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 23 (SF, EL, RV, DF og ALT), imod stemte 81 (S, V, DD, LA, M og KF), hverken for eller imod stemte 3 (Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)).

Ændringsforslaget er forkastet.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 3 af et mindretal (DF), tiltrådt af et mindretal (SF, EL, RV og ALT). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 24 (SF, EL, RV, DF og ALT), imod stemte 81 (S, V, DD, LA, M, KF og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 2 (Jon Stephensen (UFG) og Lars Boje Mathiesen (UFG)).

Ændringsforslaget er forkastet.

Herefter er ændringsforslag nr. 1 og 4, stillet og tiltrådt af de samme mindretal, bortfaldet.

Kl. 11:30

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingerne drejer sig derefter om forslaget som helhed.

Ønsker nogen at udtale sig om forslaget?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:30

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 26 (SF, EL, RV, DF, ALT, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 81 (S, V, DD, LA, M og KF), hverken for eller imod stemte 1 (Jon Stephensen (UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**19) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 56:
Forslag til folketingsbeslutning om at forbyde produktion, salg
og import af turbokyllinger (Ross 308).**

Af Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 15.11.2023. 1. behandling 25.01.2024. Betækning
25.04.2024).

Kl. 11:31

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:31

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 18 (SF, EL, ALT, Jon Stephensen (UFG) og Mike Villa
Fonseca (UFG)), imod stemte 83 (S, V, DD, LA, M, KF og Lars
Boje Mathiesen (UFG)), hverken for eller imod stemte 8 (RV, DF).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

og 1 EL (ved en fejl)), hverken for eller imod stemte 1 (Lars Boje
Mathiesen (UFG)).

Ændringsforslaget er forkastet.

Kl. 11:33

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen drejer sig herefter om lovforslaget i sin helhed.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:33

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 21 (SF, EL, RV, ALT og Mike Villa Fonseca (UFG)),
imod stemte 84 (S, V, DD, LA, M, KF og DF), hverken for eller
imod stemte 2 (Jon Stephensen (UFG) og Lars Boje Mathiesen
(UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**20) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 70:
Forslag til folketingsbeslutning om at forbyde bomtrawl.**

Af Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 15.11.2023. 1. behandling 18.01.2024. Betækning
15.05.2024).

Kl. 11:31

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen drejer sig i første omgang om det stillede ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen om ændringsforslaget
sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 11:32

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om ændringsforslag nr. 1 af et mindretal (LA og EL),
tiltrådt af et mindretal (RV og ALT). Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 22 (LA, EL, RV, ALT, Jon Stephensen (UFG) og Mike
Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 84 (S, V, DD, SF, M, KF, DF

Det næste punkt på dagsordenen er:

**21) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 95:
Forslag til folketingsbeslutning om at genindføre lov om randzo-
ner.**

Af Søren Egge Rasmussen (EL), Marianne Bigum (SF) og Franciska
Rosenkilde (ALT) m.fl.

(Fremsættelse 08.12.2023. 1. behandling 30.01.2024. Betækning
15.05.2024).

Kl. 11:33

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke stillet ændringsforslag, og jeg giver nu ordet til hr. Søren
Egge Rasmussen.

Kl. 11:34

(Ordfører for forslagsstillerne)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Tak. Danmark skal jo leve op til EU's vandrammedirektiv, og det
har Danmark meget svært ved. Det har bl.a. en historik, der går
tilbage til 2015, da de borgerlige vedtog en blå landbrugspakke.
Det var en landbrugspakke, som øgede den mængde gødning, som
landmændene kunne bruge, den baserede sig på frivillige aftaler, og
randzonerne skulle så også slettes.

Det var vi mange partier, der var imod, og vi står nu med en akut
situation, hvor det for hver dag bliver sværere og sværere at leve op
til EU's vandrammedirektiv. Vi skal frem til en samlet reduktion på
mindst 18.000 tons, og der kan det at genindføre randzonerne sådan
set være et væsentligt bidrag, ikke hele bidraget, men vi er nødt til at
vælge noget, som batter noget.

Der har på det seneste og under et samråd i går været fokus på, hvor meget man har gjort for at redde Vejle Fjord, og der er vi altså nede i, at vi måske løser 1 pct. af den samlede opgave for at redde Vejle Fjord. Hvis vi tager randzonerne, er det altså et væsentlig større bidrag, og vi står over for, at vi er nødt til at lave noget handling, som virker, over for vores vandmiljø.

Jeg har noteret mig, at der er nogle af de personer, som var centrale, da man lavede den blå landbrugsaftale, som er kommet frem til at revurdere deres holdning. Det drejer sig om hr. Lars Løkke Rasmussen, som var statsminister, da man lavede den blå landbrugspakke, og som nu for et andet parti begynder at sige: Det var ikke rigtigt, hvad vi lavede dengang. Så jeg håber, at den der selvransagelse vil brede sig, brede sig til nogle af de partier, der havde ansvaret for det tilbage i 2015.

Vi står altså i en situation, hvor vores kvælstofforurening fra landbruget ikke er blevet reduceret siden 2015, og vi skal i løbet af 3 år leve op til EU's vandrammedirektiv. Det kan man ikke gøre uden markant handling. Noget af det kan være at reducere landbrugets brug af gødning, noget af det kan være at genindføre randzonerne, noget af det kan være at indføre nogle meget store naturområder, som Klimarådet har anbefalet os, men der skal handling til.

Det er jo der, det er lidt ærgerligt at opleve et samråd i går, hvor ministeren nøler med at sige, hvornår vi bliver indkaldt til forhandlinger. Den der lille del af finanslovsaftalen, en akutpakke for havet, var jo noget, som en række partier uden for regeringen fik presset igennem. Man bruger så omkring 400 mio. kr. på at sikre, at noget af det, som allerede er aftalt, bliver gennemført. Ja, det er fint nok, men det er altså noget, der stadig væk er nede i kategorien: små handlinger. Vi er nødt til at træde op på den store klinge, og der er genindførelse af randzonerne et af de virkemidler, vi skal have gennemført.

Så derfor vil jeg komme med en appel til, at den der selvransagelse, som hr. Lars Løkke Rasmussen, er startet på, ligesom breder sig til de partier, som havde det fulde ansvar for den blå landbrugspakke, og det var Venstre, Konservative, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti. Der er så nyere partier, der ikke har stor indflydelse på det, men derfor kan de jo selvfølgelig godt påvirke det alligevel, når man skal stemme lige om lidt. Så her er en klar anbefaling til at stemme for det her beslutningsforslag, som Enhedslisten, SF og Alternativet har fremsat sammen, og som Radikale Venstre også har tilsluttet sig. Så jeg ser frem til en afstemning, der virkelig rykker. Tak for ordet.

Kl. 11:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne. Der er ingen korte bemærkninger.

Er der flere, der ønsker at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:37

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 20 (SF, EL, RV og ALT), imod stemte 86 (S, V, DD, LA, M, KF, DF og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 1 (Lars Boje Mathiesen (UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

22) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 127:

Forslag til folketingsbeslutning om, at landbruget selv skal dække omkostningerne ved sygdomsudbrud i dyreproduktionen.

Af Carl Valentin (SF) m.fl.

(Fremsættelse 27.02.2024. 1. behandling 07.05.2024. Betænkning 15.05.2024).

Kl. 11:38

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 11:38

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 16 (SF, EL og ALT), imod stemte 90 (S, V, DD, LA, M, KF, RV, DF, Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

23) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 154:

Forslag til folketingsbeslutning om ophør af sociale ydelser under afsoning af en foranstaltningsdom eller varetægtsfængsling i retspsykiatrien.

Af Betina Kastbjerg (DD) m.fl.

(Fremsættelse 01.03.2024. 1. behandling 11.04.2024. Betænkning 15.05.2024).

Kl. 11:39

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Forhandlingen drejer sig i første omgang om det stillede ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen om ændringsforslaget afsluttet, og vi går til afstemning.

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ønskes afstemning om ændringsforslag nr. 1 af et mindretal, DD, tiltrådt af et flertal, udvalget med undtagelse af SF?

Ændringsforslaget er vedtaget.

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Forhandlingerne drejer sig derefter om forslaget som helhed.

Ønsker nogen at udtale sig om forslaget?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der stemmes om forslagets endelige vedtagelse. Afstemninger starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 89 (S, V, DD, LA, M, KF, RV, DF, Jon Stephensen (UFG), Lars Boje Mathiesen (UFG) og Mike Villa Fonseca (UFG)), imod stemte 18 (SF, EL, ALT og 2 M (ved en fejl)), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er vedtaget og vil nu blive sendt til beskæftigelsesministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

24) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 20: Forslag til folketingsbeslutning om at iværksætte en forundersøgelse med henblik på udflytning af 10.000 statslige arbejdspladser over de kommende år.

Af Susie Jessen (DD) m.fl.

(Fremsættelse 24.10.2023. 1. behandling 14.12.2023. Betænkning 15.05.2024. Omtrykt).

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der stemmes om forslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

Kl. 11:39 For stemte 15 (DD, DF og Lars Boje Mathiesen (UFG)), imod stemte 80 (S, V, LA, M, KF, RV, ALT og Mike Villa Fonseca (UFG)), hverken for eller imod stemte 13 (SF og EL).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Kl. 11:39 Det næste punkt på dagsordenen er:

25) 2. behandling af lovforslag nr. L 154:

Forslag til lov om kong Frederik den Tiendes civilliste.

Af statsministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 10.04.2024. 1. behandling 19.04.2024. Betænkning 08.05.2024).

Sammen med dette punkt foretages:

26) 2. behandling af lovforslag nr. L 155:

Forslag til lov om årpenge for kronprins Christian.

Af statsministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 10.04.2024. 1. behandling 19.04.2024. Betænkning 08.05.2024).

27) 2. behandling af lovforslag nr. L 156:

Forslag til lov om årpenge for dronning Margrethe.

Af statsministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 10.04.2024. 1. behandling 19.04.2024. Betænkning 08.05.2024).

Kl. 11:41

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Jeg skal lige bede folk om at være stille. Tak.

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslagene går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

28) 2. behandling af lovforslag nr. L 146:

Forslag til lov om forsøgsordning for frie bymidter.

Af ministeren for byer og landdistrikter (Morten Dahlin).

(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 11.04.2024. Betænkning 15.05.2024).

Kl. 11:42

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 11:40

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ønskes afstemning om ændringsforslag nr. 1-3, tiltrådt af udvalget?
Ændringsforslagene er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

29) 2. behandling af lovforslag nr. L 136:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Tildeling af anciennitet til tidlig pension for perioder med opskoling).

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 04.04.2024. Betænkning 15.05.2024).

Kl. 11:43

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 11:43

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ønskes afstemning om ændringsforslag nr. 1, tiltrådt af udvalget?
Ændringsforslaget er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

30) 2. behandling af lovforslag nr. L 137:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø. (Indførelse af autorisationsordning for nedrivning af asbestholdigt materiale,

Kl. 11:42

offentliggørelse af udenlandske virksomheders arbejdsmiljø og offentliggørelse af data om arbejdsulykker).

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).

(Fremsættelse 20.03.2024. 1. behandling 04.04.2024. Betænkning 15.05.2024. Omtrykt).

Kl. 11:43

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 11:43

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ønskes afstemning om ændringsforslag nr. 1-3, tiltrådt af udvalget?
Ændringsforslagene er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

31) Forhandling om redegørelse nr. R 16:

Klima- energi- og forsyningsministerens energi- og forsyningspolitisk redegørelse 2024.

(Anmeldelse 08.05.2024. Redegørelse givet 08.05.2024. Meddelelse om forhandling 08.05.2024).

Sammen med dette punkt foretages:

32) Forespørgsel nr. F 36:

Forespørgsel til klima-, energi- og forsyningsministeren:

Hvad kan ministeren oplyse om regeringens fremtidige energi- og forsyningspolitiske initiativer set i lyset af den energi- og forsyningspolitiske redegørelse?

Af Lea Wermelin (S), Linea Søgaard-Lidell (V), Lise Bech (DD), Signe Munk (SF), Steffen W. Frølund (LA), Henrik Frandsen (M), Dina Raabjerg (KF), Søren Egge Rasmussen (EL), Samira Nawa (RV), Morten Messerschmidt (DF) og Torsten Gejl (ALT).

(Anmeldelse 07.05.2024. Fremme 14.05.2024).

Kl. 11:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi skal nu i gang med en redegørelses- og forespørgselsdebat, og det indebærer, at ordførerne skal logge sig af deres normale pladser og derefter rykke frem på de forreste rækker og logge sig ind. Derfor holder vi lige en kort pause.

Vi går så småt i gang. Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til tirsdag den 28. maj 2024.

Ordføreren for forespørgerne, hr. Rasmus Horn Langhoff fra Socialdemokratiet, ønsker at begrunde forespørgslen. Værsgo.

Begrundelse

(Ordfører for forespørgerne)

Rasmus Horn Langhoff (S):

Tak for det. På vegne af partierne, udvalget og ordførerne vil jeg sige, at vi har set frem til den her forespørgselsdebat om det her ganske vigtige emne, nemlig Danmarks energi- og forsyningspolitik. Det handler bl.a. om, hvordan vi sætter fart på den grønne omstilling, hvordan vi sikrer grøn, billig og god energi til alle danskere, hvordan vi kommer i mål med vores klimaambitioner, hvordan vi fjerner barrierer undervejs for den grønne omstilling, og hvordan vi også sikkerhedspolitisk gør os uafhængige af andre landes fossile brændsler.

Med disse ord vil jeg byde ministeren velkommen til at fremlægge regeringens energi- og forsyningspolitik og fremtidige initiativer, der kan være på vej.

Kl. 11:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Så er det klima-, energi- og forsyningsministeren. Velkommen.

Kl. 11:46

Besvarelse

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Tak for ordet. Jeg vil gerne bruge anledningen til at fremhæve fire prioriteter i Danmarks energi- og forsyningspolitik. Vi skal nå vores ambitiøse klimamål, bl.a. ved at omstille vores energisystem. Vi skal hjælpe den grønne omstilling i Europa på vej, og vi skal skabe forsyningssikkerhed, mens vi omstiller os, og det indebærer bl.a., at vi skal gøres uafhængig af fremmede magters fossile brændsler, og så skal vi understøtte dansk konkurrencekraft, som selvfølgelig også er en central prioritet. For at lykkes med det har vi brug for en omfattende omstilling af energi- og forsyningssektoren. Vores energisystemer skal tale bedre sammen, og vi skal omstille vores energiforsyning til hovedsagelig at basere sig på vedvarende og bæredygtige energikilder.

Vi er allerede nået meget langt med omstillingen i Danmark. Det stiller os i en fordelagtig situation, hvor vi kan bidrage med både grøn energi og grønne brændstoffer til resten af Europa. Vi er i gang, men vi er ikke færdige. Som klima-, energi- og forsyningsminister er jeg både stolt og glad over, at vores produktionen af grøn strøm aldrig har været større. 2023 var et rekordår for produktionen af grøn energi i Danmark. Næsten to tredjedele af den samlede danske elforsyning stammer nu fra sol og vind.

Samtidig er der meget mere grøn strøm på vej. I december 2023 indgik regeringen sammen med en bred vifte af Folketingets partier en aftale om mere grøn energi fra sol og vind på land. Aftalen understøtter udbygningen af vedvarende energi på land, og den baner vejen for, at staten kan spille en aktiv rolle i planlægningen af større energiparker. I energiparkerne er der bedre mulighed for at placere bl.a. ptx-anlæg der, hvor strømmen bliver produceret. Desuden sikrer aftalen, at naboer og lokalsamfund får en større del af gevinsten, når der opsættes vedvarende energi.

Der er også meget mere grøn strøm på vej på havet. Energistyrelsen åbnede i april 2024 udbuddet af seks havvindmølleparker, der skal levere mindst 6 GW, om markedet vil. Dermed er vi i gang med danmarkshistoriens største havvindudbud. Det vil potentielt kunne sikre grøn strøm til mere end 14 millioner husstande eller en markant produktion af grøn strøm. Vi forventer, at Danmark vil have 100

pct. grøn strøm i 2030. Det bliver en markant milepæl i Danmarks grønne omstilling.

Resultaterne er ikke kommet af sig selv. De er blevet til gennem et bredt politisk samarbejde. Derfor vil jeg gerne bruge anledningen til at takke alle jer, der er med til at tage ansvar for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt, at vi arbejder for at fjerne barrierer for opstillingen af vedvarende energi. Som led i det arbejde har regeringen nedsat den nationale energikrisestab, NEKST, herunder arbejdsgruppen »Mere sol og vind på land«, som har leveret en række forslag til, hvordan vi får fjernet barrierer. Regeringen er i gang med at følge op på disse, så vi sikrer den bedst mulige udbygning af produktionen af vedvarende energi.

Mens vi i de kommende år bliver mere afhængige af strøm fra sol og vind, skal vi sikre en fortsat høj forsyningssikkerhed. I Danmark investerer vi derfor massivt i el- og gasnettet. Jeg har siden december 2022 godkendt investeringer i elnettet for over 9 mia. kr. og investeringer i gassystemet for over 700 mio. kr. Derudover har vi investeret i internationale elforbindelser, og på toppen af det kan vi jo lægge de investeringer, som foretages af distributionsselskaberne, varmeselskaberne og gasdistributionsselskaberne i forhold til at sikre den fremtidige infrastruktur.

For nylig sendte vi den første strøm igennem det 765 km lange elkabel Viking Link, der forbinder Danmark og England. Viking Link bidrager bl.a. til, at vi kan blive forsynet fra England, når det ikke blæser herhjemme. Det er blot ét eksempel på, hvordan elforbindelserne er centrale for balancen i det danske elsystem og muliggør yderligere vedvarende energi fra sol og vind. Når elproduktionen fra vedvarende energi overstiger elforbruget i Danmark i 2030, vil vi stå i en situation, hvor vi kan eksportere store mængder grøn strøm til resten af Europa. Det vil blive en konkret og vigtig hjælp til omstillingen af Europa. Det vil hjælpe med at gøre Europa mere grønt og sikkert.

Det er ikke kun strøm, vi kan sende på tværs af landegrænserne. Der, hvor det ikke er muligt med en direkte elektrificering, skal vi begynde at anvende grønne brændstoffer til fly, skibe og tung transport. Grøn brint kan blive en vigtig handelsvare i fremtidens europæiske energimarked, og her skal Danmark spille en nøglerolle som leverandør. Derfor er regeringen og et bredt flertal af Folketingets blevet enige om en aftale om de økonomiske rammer for brintinfrastruktur. Jeg håber, at markedet nu vil læne sig ind i projektet, for vi skal som stat agere ansvarligt, og vi kommer selvfølgelig kun til at bygge et brintrør, hvis der er nogle, der vil bruge det og forpligte sig til det.

Jeg ser frem til det videre samarbejde på området efter sommerferien. Vi skal have fokus på udbygningen af elnettet. Jeg glæder mig derfor til at modtage anbefalinger fra den sidste arbejdsgruppe under NEKST, nemlig den, der hedder »Hurtigere udbygning af elnettet«. Det er en problemstilling, der gang på gang bliver nævnt af opstillere af energiparker på både hav og land og af dem, der gerne vil elektrificere inden for industri og transport. Det kræver derfor stor opmærksomhed.

På havet stiler vi højt med det ambitionsniveau, der er sat, og vi skal derfor følge det igangsatte udbud af de 6 GW havvind tæt. Samtidig skal vi begynde at se fremad mod tiden efter 2030, både når det gælder vores målsætninger og hvordan vi arbejder med f.eks. udbygningen af VE og den tætte sammenhæng, som bliver tydeligere og tydeligere, jo længere vi kommer frem i omstillingen. Det er for mig vigtigt, at vi får tænkt på tværs, og at vi får skabt de rigtige rammevilkår, som markedet kan agere inden for, så vi sammen kan skabe grøn handling, der virker.

Kl. 11:52

Jeg ser frem til det fortsatte samarbejde i energiforligskredsen, klimalovskredsen og de øvrige forligskredse på området. I min tid som minister har vi sammen landet ni brede aftaler inden for klima-,

energi- og forsyningsområdet. De har det tilfælles, at størstedelen af Folketingets partier er gået med i dem. Jeg er glad for, at så mange partier vil jeg tage ansvaret for den grønne omstilling på sig. Det er en kæmpestor styrke for os som land, at vi har en tradition for at samarbejde og indgå brede forlig på området. Det gør os i stand til at opnå både gode og langsigtede løsninger – løsninger, som qua det brede samarbejde selvfølgelig også gør det mere sikkert at være investor og have tillid til de politiske beslutninger, vi træffer. Det er afgørende for etablering af energiparker, opførelse af brintør og udvikling af anlæg til fangst af CO₂ osv., at vi sammen formår at skabe stabile rammevilkår for udviklingen.

Vi stiler højt, og der venter os store udfordringer forude. Men præmien tegner sig: et grønt, stærkt og forenet Europa. Det bør give os alle sammen håb. Tak for ordet.

Kl. 11:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er et par korte bemærkninger, og den første er til hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 11:53

Søren Egge Rasmussen (EL):

Selv tak for samarbejdet. Jeg synes, det er rigtig godt, vi har den her redegørelse, og den her gang drejer det sig udelukkende om energi- og forsyningspolitik og ikke klima, som sidst vi debatterede. Så jeg vil ikke kritisere regeringen for dens uambitiøse klimapolitik. Men når jeg ser den her samlede redegørelse, tænker jeg, at det godt nok er mange milliarder, vi er i gang med at investere i udviklingssporet, og jeg savner lidt, at vi prioriterer den her uafhængighed af importeret gas og olie, som er særlig vigtig lige nu, fordi en del af den til Europa jo kommer fra Putins gas. Derfor er min refleksion, at vi gør for lidt. Vi skal virkelig kæmpe for at få nogle få millioner til fjernvarmepuljen, og det med at satse på energibesparelser har faktisk været op ad bakke, samtidig med at milliarderne ruller ud til noget udvikling. Så jeg vil egentlig godt høre, om ministeren ikke kan se, at vi ikke gør nok for virkelig at dyrke den her uafhængighed af importerede, fossile brændsler, at vi ligesom er faldet lidt i søvn, bare fordi gaspriserne er faldet igen.

Kl. 11:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 11:54

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Jeg er lettere overrasket, for jeg hører det, som om Enhedslisten nu også er glad for, at vi i en periode endnu har lidt udvinding ude i Nordsøen, som kan gøre os uafhængige af importeret olie og gas i den periode, hvor vi ikke kan undvære det. Det er sådan, at Danmark jo, når vi kigger på fremskrivningerne – ud over el, som jeg brugte en del tid på i talen – også kommer til at producere, så 100 pct. af vores forbrug kan blive dækket via grøn gas. Og det betyder selvfølgelig så også, at klimaperspektivet på, hvor den gas kan bruges henne, gradvis skal ændre sig. Hvis man kigger på klimafremskrivningen, er det også meget tydeligt, at vi nu begynder at se et skift i transportsektoren. Så jeg deler ikke helt hr. Søren Egge Rasmussens pessimisme for fremtiden. Vi er i gang med at udfase de fossile brændsler, og vi er nået rigtig langt i energisektoren. Industrien er begyndt, og med de vurderinger, der ligger i den seneste klimafremskrivning, kan vi se, at det også begynder at bevæge sig i transportsektoren. Vi er ikke færdige, og der skal ske rigtig meget de kommende år, og jeg tror og håber på, at vi sammen gradvis kan implementere en ny politik, der sikrer, at vi holder snuden i sporet.

Kl. 11:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Signe Munk.

Kl. 11:55

Signe Munk (SF):

For at den grønne energipolitik sådan rigtig lykkes, skal man jo både have vindmøller og solceller til at producere den grønne strøm, og man skal have nogle kabler, der får det transporteret hen, hvor de skal bruges, og så skal man jo have et forbrug. I dag er Green Power Denmark, som er den store brancheorganisation for branchen for vedvarende energi, ude at efterspørge netop initiativer til, at der bliver mere elektrificering af Danmark. De påpeger, at netop på transportområdet og på industriens område sker der ganske enkelt for lidt. Og det kommer jo til at have en ret stor betydning for led i kæden, i forhold til hvorvidt der er en god forretning i at stille vindmøller og solceller op.

Derfor vil jeg høre, om ministeren og regeringen planlægger nogen konkrete initiativer til at øge elektrificeringen af det danske samfund, så vi kan få en god økonomi i vores solceller og vindmøller også fremadrettet

Kl. 11:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 11:56

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Den analyse, som den nævnte organisationen har lavet, er en analyse, hvor man kigger ud af bagruden, og det er jo helt åbenbart, at elbilerne først er begyndt at tage fart nu. Så i forhold til det skift, der ligger foran os, kan man jo ikke konkludere, at fordi der ikke er sket noget de sidste 5 år, kommer der heller ikke til at ske noget fremadrettet. Hvis man kigger på klimafremskrivningen, kan man se, at vores forventninger til elektrificering af transporten ligger foran kurven i forhold til sidste år, så den bilbeskatningsaftale, vi har lavet på det felt, kommer til at drive noget. Vi introducerer CO₂-afgifterne på industrien fra 2025; det vil sætte tryk på elektrificeringen. Og så har vi jo også sammen besluttet, at vi implementerer krav om køb af CO₂-kvoter til transportbrancher fra 2027 og tilsvarende krav til boligopvarmning, hvilket vil betyde en øget omkostning på de fossile brændsler.

Så der ligger en del nationale initiativer, der nu skal implementeres, og som vil presse os i retning af elektrificering. Og så skal vi huske – nu er der jo europaparlamentsvalg – at der også er en klar europæisk dimension i det her, altså de beslutninger, vi har truffet om at udfase forbrændingsmotoren på personbilområdet, presset på den tunge transport osv. Så en række europæiske beslutninger vil også trække i retning af øget elektrificering.

Kl. 11:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 11:57

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg tror, vi er mange, der fra folketingsvalgkampen husker statsministeren give et løfte til den enlige mor i forhold til fødevarerpriserne, og at de ikke må stige. Det må ikke blive dyrere at være dansker i relation til at købe sine fødevarer; jeg tror, det var noget med noget pasta bolognese, som jeg tror vi alle sammen kan forholde os til. Der vil jeg bare i lyset af det, der venter de kommende måneder med en eventuel ekstra skat på landbruget, høre, om det, som fru Mette Frederiksen sagde i valgkampen, også er regeringens politik, altså

at det ikke bliver en konsekvens af den eventuelle landbrugsskat, at fødevarerpriserne stiger.

Kl. 12:00

Kl. 11:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 11:58

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Se, jeg har godt bemærket her de sidste par dage, at Dansk Folkeparti er begyndt at melde sig ud af alle de grønne aftaler. Det er jo ethvert partis ret og valg at gøre det. Jeg kan kritisere valget, men ikke retten til at træffe valget, så det er sådan set okay. Svarer rapporten skulle bl.a. svare på, om man kunne nå det nationale klimamål ved at bruge en forbrugsafgift, eller om det var udledninger fra landbruget, man skulle regulere, og den var jo entydig i sit svar, nemlig at man skal regulere udledningerne. En CO₂-afgift kommer. Hvor høj den bliver, og hvordan den vil påvirke fødevarerpriserne, kan man jo først svare på, når vi kender CO₂-afgiften.

Vi kan kigge på, hvordan vi historisk har håndteret det her, f.eks. med den aftale, vi lavede om Grøn Fond med en række partier, som også er til stede her. Der indførte vi jo en højere dieselaftag, men samtidig lavede vi beskatningen på det at have bil. Så vi har jo historisk hjulpedes ad med at finde balancer i klimapolitikken. Hvor balancerne kommer til at ligge på forbrugsområdet, må vi jo diskutere fremadrettet, når vi har lagt os fast på, hvilken type CO₂-afgift der skal komme.

Kl. 11:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så er det fru Dina Raabjerg.

Kl. 11:59

Dina Raabjerg (KF):

Tak. Fru Signe Munk nævnte, at det med investering i grøn energi skal være en god forretning for dem, der opsætter til den grønne energi. Men vi har også en række kommuner, som jo er dem, der skal sige ja til at opstille vedvarende energi-anlæg på land. Hvilke tanker gør ministeren sig om, at det skal være mere attraktivt for de kommuner at sige ja til at opsætte flere vindmøller og solceller?

Kl. 11:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 11:59

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

[Lydudfald] ... en lang række eksempler, hvor vi samarbejder. Vi har jo en aftale, og spørgeren er undskyldt, for spørgeren er først kommet i Folketinget, efter vi indgik den aftale, men spørgerens parti er med i aftalen, hvor vi har vedtaget at hæve kompensationen til de nære naboer og også til det, der hedder grøn pulje, der sikrer, at der kommer penge til kommunerne. Det er jo den ene del af det.

Jeg tror, vi alle sammen skal passe på med at reducere gevinsten for lokalsamfundet til et spørgsmål om den direkte økonomiske kompensation. Jeg oplevede i hvert fald i den periode, hvor vi forhandlede og diskuterede spørgsmålet om energiparker, en række kommuner, der henvendte sig, fordi de var interesseret i at få den grønne energi til kommunen, fordi de i tilknytning til den også kunne skabe varige arbejdspladser, altså udnytte den grønne strøm lokalt, bl.a. til brintproduktion. Derfor er der andre gevinster end dem, der ligger i at pålægge developerne at betale et beløb til kommunen.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ministeren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger.

Vi går nu over til forhandlingen og de almindelige regler for korte bemærkninger. Den første er ordføreren for forespørgerne, hr. Rasmus Horn Langhoff fra Socialdemokratiet.

Kl. 12:01

Forhandling

(Ordfører for forespørgerne)

Rasmus Horn Langhoff (S):

Tak for det. Ministeren redegjorde i sin tale for den lange række initiativer, som regeringen har iværksat med bred opbakning fra store dele af Folketinget. Jeg selv vil særlig fremhæve sidste års aftale om havvind med op til 14 GW grøn strøm svarende til grøn strøm til 14 millioner danske husstande. Så mange har vi jo som bekendt ikke.

Det betyder altså også, at der vil være rigelig med grøn, billig og god dansk strøm til os selv og også nok til at kunne eksportere grøn strøm til nabolande. Det er også rigelig med strøm til, at overskudsstrømmen vil kunne bruges til power-to-x-produktion, der kan bruges herhjemme – det vil være det primære – men altså også vil kunne eksporteres til nabolande. Det vil nok primært være Tyskland, der virkelig er et stort afsætterland til det her.

Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget har selv været rundt at observere den her udvikling ved selvsyn rundt omkring i det danske land. I starten af året var vi ved Kassø ved Aabenraa for at se sådan et power-to-x-anlæg. For nylig har vi været ved Rødsand ved Lolland for at besøge havvindmølleparken dér. Næste udvalgsbesøg er planlagt i Kalundborg, hvor man altså virkelig kan få grøn omstilling i stor skala. Og det er altså også her, hvor vi kan hilse på Laura Mærsk, Danmarks første containerskib på biometanol. Så det har altså, må man sige, udvalget og Folketingets helt store interesse og opmærksomhed. Det viser jo igen, at Danmark er helt i front, når det kommer til grøn energi.

Det er også heldigt og glædeligt, at heldet har tilsmilet Danmark således, at COP 30 næste år afholdes i Brasilien, et af Danmarks stærke energipartnerskabslande, samtidig med at Danmark har formandskabet i EU. Det havde de brasilianske klimapolitikere også bemærket og glædet sig over, både da udvalget var nede at besøge dem i Brasilien, men også de to gange, hvor de brasilianske klimapolitikere har været forbi udvalget det seneste år.

Nok skal Danmark være i front og levere vores del, men vi er også et lille land og udleder blot 1 pct. af verdens samlede CO₂. Så nok så vigtigt er det, at vi deler ud af vores viden og erfaringer med andre lande, og her er det selvfølgelig meget interessant med nogle af de store globale spillere, som vi endda har energipartnerskaber med – Brasilien, som vi har fokuseret på – men også lande som Sydafrika og nogle af de lande, som virkelig går forrest i deres dele af verden.

Sammen og via de her energipartnerskaber kan vi virkelig få ting til at ske og få ting til at rykke. Vi gør det jo først og fremmest for klimaets skyld, og vi gør det for at sikre grøn og billig energi til danskerne. Men det handler naturligvis også om sikkerhedspolitik, hvor Danmark skal gøres helt og aldeles uafhængig af fossile brændsler. Det gælder i den her situation særlig fra Rusland, så vi altså heller ikke bidrager til, at der bliver pumpet penge i den russiske krigsøkonomi.

Det er glædeligt med udbuddet den seneste måned, hvor de første 6 GW havvind er blevet sat i udbud. Og det er jo så glædeligt, at vi er rigtig godt på vej til at sikre 100 pct. grøn strøm i 2030. Vi skal naturligvis stadig have opmærksomhed på de barrierer, der kan vise

sig undervejs. NEKST'en spiller en stor rolle, og det kan givetvis være sådan, at vi må forvente, at der skal mere til løbende, og så må vi jo træde til som ansvarlige politikere, når det bliver aktuelt, så vi sikrer, at den gode udvikling fortsætter.

Vi er ikke i mål endnu, men det går den rigtige vej. Det vil jeg fra Socialdemokratiets side også anerkende i dag. Det skal vi ikke bruge til på nogen måde at læne os tilbage i stolen, men vi skal bruge det som brændsel – grøn brændsel – til at fortsætte vores arbejde.

Jeg har taget en vedtagelsestekst med til jer, som jeg vil læse op på vegne af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget anerkender, at elproduktionen fra vedvarende energi forventes at overstige elforbruget i Danmark inden 2030, og at det skønnes, at vi når 100 pct. grøn gas i 2029. Samtidig er der behov for, at vi arbejder videre med at fjerne barriererne for den grønne omstilling.

Folketinget peger på, at opstillingen af vedvarende energi ikke kun handler om Danmarks eget forbrug, men også bidrager til den grønne omstilling og forsyningssikkerhed af Europa. Med åbningen af danmarkshistoriens største havvindsudbud, aftale om energiparker og aftaler om rammevilkår for en brintinfrastruktur har regeringen og et bredt flertal af Folketingets partier taget vigtige skridt i denne retning.

Den danske forsyningssikkerhed er tæt forbundet til forsyningssikkerheden i EU. Folketinget opfordrer regeringen til at understøtte den fortsatte omstilling af den danske energi- og forsyningssektor og muligheden for at bidrage med grøn energi til Europa og uafhængighed af Rusland.

Folketinget ønsker at blive orienteret, såfremt forsyningssituationen ændrer sig.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 75).

Kl. 12:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Vedtagelsesteksten vil indgå i forhandlingerne. Så er der nogle korte bemærkninger. Den første er fra hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 12:07

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg skal bare høre, om Socialdemokratiets ordfører vil bekræfte, at det, fru Mette Frederiksen sagde i valgkampen i forhold til fødevarerpriserne og en eventuel yderligere skat på landbruget, stadig væk står til troende.

Jeg tror, at mange af dem, som stemte på Socialdemokratiet og bar den her regering frem, gjorde det i en forventning om, at man så også ville leve op til de løfter, man gav; det gælder især de mindre husholdninger og måske enlige børnefamilier osv. Der kan det være af stor betydning, hvis et pund hakket kalvekød lige pludselig bliver dyrere. Derfor vil jeg bare høre, om det løfte er noget, man også kan garantere fremadrettet vil være en del af regeringens politik.

Kl. 12:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:07

Rasmus Horn Langhoff (S):

Tak for spørgsmålet, som måske går lidt ud over dagens emne. Men jeg vil gerne svare. Jeg synes egentlig også, vores minister svarede ganske udmærket på det – i hvert fald så godt, som man nu kan, når det handler om noget, som jo ikke er kommet frem endnu. Så det er lidt en teoretisk diskussion.

Ministerens svar handlede om at finde balancerne, så vi sørger for, at det ikke rammer socialt skævt, samtidig med at vi gerne vil fremme en udvikling, og det synes jeg er et rigtig, rigtig godt princip, og jeg håber og forventer sådan set, at alle kan se fornuften i det. Men at nå derfra til at kunne snakke om noget, som vi ikke har set endnu, er svært. Med hensyn til det der med at give meget håndfaste og firkantede garantier, så tror jeg ikke, at det er noget, der er supergode erfaringer med, i hvert fald ikke ud fra hvad jeg har oplevet blandt mine kolleger.

Kl. 12:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 12:08

Morten Messerschmidt (DF):

Nu taler vi jo om en garanti, som ordførerens formand, fru Mette Frederiksen, gav. Skal man forstå det sådan, at det er noget, man er ked af, eller skal man forstå det sådan, at man står på mål for det? Jeg spurgte ministeren, og det svar, jeg fik, var en gang lirumlarum. Nu spørger jeg så hr. Rasmus Horn Langhoff, og hans svar er endnu en gang lirumlarum. Altså, det er jo meget enkelt. Kan man leve op til sit løfte? Det er jo os, der bestemmer. Det er jo hr. Rasmus Horn Langhoff, der kommer til at trykke på den grønne knap, og så må han jo også kunne sige, om det løfte, fru Mette Frederiksen gav i valgkampen, om, at fødevarerpriserne ikke må stige, vil blive overholdt.

Kl. 12:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:09

Rasmus Horn Langhoff (S):

Altså, jeg har slet ikke noget problem med at stå på mål for, hvad Mette Frederiksen har sagt. Det var svaret på den ene del af spørgsmålet. Og jeg synes nu ikke, at det, som jeg og ministeren svarede, var lirumlarum; sådan opfattede jeg det i hvert fald ikke. Men vi ønsker og bestræber os på at finde balancerne i den politik, vi har, sådan at vi, når vi vil have fremdrift på klimapolitikken, også hele tiden har øje for de sociale balancer og hensyn, som ordføreren henviser til, og det arbejder vi videre med.

Kl. 12:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Fru Signe Munk.

Kl. 12:10

Signe Munk (SF):

Ordføreren fremhævede mange af de positive tendenser i energigedøgørelsen, og jeg vil sådan set sige, at der jo er et væld af lyspunkter, som er et resultat af mange politiske beslutninger, som mestendels er blevet taget efter klimavalget i 2019. Men noget, hvor det så svinger lidt den anden vej, kan vi se, er bl.a. i forhold til gasfyrene. Jeg fik nogle tal fra ministeriet her for nylig, som oplyste, at der er købt 4.000 nye gasfyr i 2022 og det samme antal i 2023, og man må sige, at det jo modarbejder vores ambition om, at vi skal have gasfyrene ud af de danske hjem. Derfor vil jeg bare høre ordføreren, om Socialdemokratiet har nogen planer om nye tiltag, der kan gøres, for at vi får flere varmepumper og fjernvarme ude i hjemmene i stedet for gasfyrene, for det er jo sådan set det, der skal til for, at gasfyrene bliver sendt på pension.

Kl. 12:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:10

Rasmus Horn Langhoff (S):

Det er det, der skal til. Jeg kan sige for mit eget vedkommende, at jeg har interesseret mig og interesserer mig ganske meget for det. Jeg var selv ude forbi Danmarks sidste store gasby, Holbæk, som jo virkelig slås, og som udmærket godt ved, at de skal omstille varmforsyningen med fjernvarme og på alle mulige måder prøve at finde ud af, hvordan man kan få noget industriel overskudsvarme, hvordan man kan få noget fra rensningsanlæg, og hvordan man på alle mulige måder kan få energien andre steder fra, og det er en meget, meget stor opgave de steder, hvor vi har det.

Det er en virkelig stor opgave, der er der, men det er også et stort potentiale, der er i Holbæk. Der er masser af landsbyer rundt omkring, som slås med det samme. Nogle steder er det meget lokale løsninger, der skal findes til de lokale problemstillinger. I det her tilfælde synes jeg, det er rigtig interessant at kigge på, hvordan vi kan bruge den industrielle overskudsvarme, som er lige ved siden af i Kalundborg, til at sikre, at vi kan blive uafhængige af gas i den del af landet. Så det er forskellige løsninger, der skal til forskellige steder i landet.

Kl. 12:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 12:11

Signe Munk (SF):

Det er rigtigt nok, at der skal forskellige løsninger til, men man må sige, at vi jo er flere partier, der har trippet for, at regeringen får set på overskudsvarmeregulering, så der sparker ordføreren en åben dør ind, men der skal mere til. Det handler jo også om, hvad det er for nogle rammer, fjernvarmeselskabet har til at investere inden for. Vi har masser af aftaler i vores energiaftale fra 2022, som ikke er ført ud i livet endnu. Jeg vil høre, om ordføreren synes, at det er en vigtig nok prioritet for regeringen at få skiftet gasfyrene ud ude i danskernes hjem, når vi står i en situation, hvor der faktisk bliver installeret flere gasfyr.

Kl. 12:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:12

Rasmus Horn Langhoff (S):

Ja, jeg anerkender fuldstændig problemstillingen. Jeg synes, det er trist med de nye investeringer i gasfyr. Så jeg er selv meget åben over for, hvad der kan være af ekstra initiativer, om end ikke andet så også sende det klare og tydelige signal, også ud til danskerne, at gas ikke er fremtiden i forhold til at opvarme private hjem. Det er fjernvarme. Det er i nogle tilfælde varmepumper, og andre steder vil det være industriel overskudsvarme.

Kl. 12:13

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 12:13

Søren Egge Rasmussen (EL):

Tak. I vedtagelsesteksten, som ordføreren læste op, var der jo en opfordring til regeringen fra Socialdemokratiet, Moderaterne og Venstre om, at man skulle fortsætte omstillingen, og omstillingen kan jo foregå i forskellige tempi.

Jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren, om Socialdemokratiet deler Enhedslistens kritik af, at vi er endt et sted, hvor der er for meget biomasse i vores samlede energisystem, og jeg tænker især på

den importerede biomasse, som bruges i vores kraft-varme-værker, og hvor det jo officielt tæller som noget CO₂-neutralt. Der er så vedtaget nogle bæredygtighedskriterier, og det kan selvfølgelig være meget godt, at man ikke importerer det værst tænkelige, men jeg synes lidt, at vi er endt et sted, hvor det lidt er en sovepude.

Kan ordføreren se, at vi har et emne her, hvor vi bør udfase det hurtigst muligt, i stedet for at støvsuge hele verden for flis, nu, hvor ordføreren refererede til Brasilien? Altså, jeg synes ikke, det er rimeligt, at vi importerer biomasse fra hverken Nord- eller Sydamerika. Vi bør selv kunne klare det og bruge den biomasse, vi har i Danmark, og ikke mere. Er ordføreren enig i det?

Kl. 12:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:14

Rasmus Horn Langhoff (S):

Ja, jeg er enig i, at det skal udfases. Der er rigtig meget, vi skal gøre, og der er rigtig meget, som vi gerne vil gøre så hurtigt som muligt, og som vi gerne vil gøre på samme tid. Rigtig meget politik, også klimapolitik, er det muliges kunst, og det er jo derfor, vi sætter løbende målsætninger og delmål og hele tiden sørger for at sætte gang i den grønne omstilling og i udviklingen her.

Så man kan sagtens lave nogle nedslag og sige: Det der skulle være hurtigere, og det der skulle være hurtigere. Det er i virkeligheden både rigtigt og forkert, for vi kunne jo godt alle sammen tænke os, at alt gik hurtigere. Der er bare også en virkelighed derude, som betyder, at det ikke altid kan gå lige så hurtigt, som vi har lyst til, og vi kan ikke gøre os fuldstændig uafhængige, heller ikke sådan fra den ene dag til den anden, i forhold til fossile brændsler. Så vi bliver også ramt af en virkelighed, men vi skal gøre det så hurtigt, vi kan.

Kl. 12:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 12:15

Søren Egge Rasmussen (EL):

Nu siger ordføreren, at det er det muliges kunst. Altså, når man har en flertalsregering, må det muliges kunst være lidt nemmere, end hvad man måske kunne forestille sig ved de tidligere regeringer, som jo skulle finde et parlamentarisk flertal for at gennemføre politik, som man kunne blive enige om. Nu har vi faktisk noget her, hvor man, hvis regeringen kom med et godt initiativ, faktisk ret hurtigt kunne gennemføre det.

Vi har jo en ny situation, og regeringen har jo sagt, at den lige-som er til for at løse de store problemer. Jeg synes ikke rigtig, at regeringen i de aftaler, vi har set, har levet op til det med at løse de store problemer.

Kl. 12:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:15

Rasmus Horn Langhoff (S):

Jamen først og fremmest er det ikke kun det muliges kunst, som skal kunne realiseres her på Christiansborg. Det skal jo også kunne realiseres ude i virkeligheden, før det sådan giver mening at beslutte os.

Jeg forstår ikke den kritik her til sidst med, at regeringen ikke leverer. Vi har lige, og nu bevæger jeg mig også lidt uden for redegørelsen, fået målene for 2025-målene, som Danmark mere end lever op til. Det synes jeg jo på alle måder er positivt. Vi er rigtig godt på

vej mod 2030-målene. Den her enorme havvindmøllepark fra sidste år synes jeg på alle måder er opmuntrende.

Kl. 12:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste ordfører, og det er fru Linea Søgaard-Lidell fra Venstre. Velkommen.

Kl. 12:16

(Ordfører)

Linea Søgaard-Lidell (V):

Tak for ordet. Forsyningssikkerhed er fundamentet for vores energipolitik, og det er også en forudsætning for Danmarks vækst og velstand. I en tid med geopolitiske usikkerheder og klimaforandringer er det afgørende, at vi styrker vores energisystemer og sikrer en stabil, pålidelig og grøn forsyning af energi til danskerne, til deres hjem og til vores virksomheder. Det vigtigste for os er, at vores energi er så grøn som muligt og så billig som muligt, at vi har rigeligt af den i en stabil forsyning, og at vi også kan producere den selv.

I 2023 dækkede den grønne strøm fra sol og vind 62,8 pct. af det danske elforbrug, og med udbuddet af 6 GW havvind i gang og mere undervejs er potentialet stort. Vi skal gøre Nordsøen til et grønt kraftcenter til gavn for Europa og for klimaet, og det vil styrke vores nationale forsyningssikkerhed og også hjælpe vores europæiske naboer med at dække deres behov for grøn energi. Samtidig har vi politisk taget nogle skridt mod at skabe bedre rammer for vedvarende energi på land med aftalen om energiparker. VE på land er en vigtig del af det samlede billede, fordi det går hurtigt at få det op, og fordi vi på den måde også kan rykke produktionen tættere på forbruget, ligesom vi hæver den økonomiske gevinst for de lokalområder, der lægger arealer til vores alle sammens energiomstilling og -forsyning og også for dem, som bliver naboer til energiproduktionen. Jeg er også glad for, at regeringen også foreslår at tage fat på nogle af de regler, som i dag spænder ben for, at vi får flere solceller på tagene på bl.a. de industribygninger, hvor tagene i dag står uudnyttede hen.

Danmark står i dag stærkt, når det kommer til forsyningssikkerhed. Vi har investeret massivt i vores energiinfrastruktur. Siden december 2022 har vi godkendt investeringer på over 9 mia. kr. i elnettet og 700 mio. kr. i gassystemet, hvilket sikrer, at vi kan håndtere en stigende andel af vedvarende energi og fastholde en stabil forsyning. Det er helt afgørende for et robust system, som skal modstå fremtidens udfordringer. Derfor er jeg også glad for og godt tilfreds med, at vi gennem brintaftaler og havvindsudbud forventer at kunne realisere de store grønne ambitioner, vi har, om at kunne høste Nordsøens store vindressourcer og igangsætte det eventyr, som grøn brint kan blive for Danmark.

Selv om vores energiforsyning bliver grøn, ser vi stadig et stort potentiale i, at vi bruger energien mere effektivt, og at vi bruger den klogere. En effektiv udnyttelse af energien betyder både lavere energiregninger, og det fører til en omkostningseffektiv udnyttelse og udbygning af infrastrukturen. Vi står over for at implementere to direktiver, som vi har vedtaget i fællesskab i EU, og her stilles der bl.a. nye krav til den energi, vi bruger i bygningerne, og hvordan vi bruger den. Bygninger står som bekendt for 40 pct. af vores energiforbrug, og derfor er det også godt, at vi er i gang med en markant udrulning af fjernvarme og varmepumper. I 2023 skiftede knap 40.000 private gaskunder deres gasfyr ud til fordel for fjernvarme og varmepumper, hvilket er en vigtig milepæl i vores indsats for at reducere gasforbruget og også at gøre Danmark uafhængigt af fossil gas. På vejen dertil er det rigtig godt, at Danmark allerede er førende inden for biogasproduktion og en opgraderet biogas til gasnettet svarende til 37 pct. af det samlede forbrug i gasnettet. Men vi skal helt ud af afhængigheden af fossil energi, som vi importerer, og

forsyningssikkerhed kræver et samarbejde på tværs af grænser. Vores investeringer i el- og gasnettet samt de internationale forbindelser som Viking Link, der forbinder os med England, er afgørende for at sikre en stabil og bæredygtig energiforsyning, og vi skal fortsætte med at arbejde for at skabe et sammenhængende energisystem, der kan modstå de fremtidige udfordringer og sikre en stabil energiforsyning i hele EU.

Ved sidste års redegørelse nævnte jeg, at vi i år ville stå midt i en europaparlamentsvalgkamp, og hvor vigtigt det her emne også er inde i den valgkamp. Nu er vi her, og plakaterne er hængt op, og vi ser ind i en ny Europa-Kommission, der får den vigtige opgave både at sikre forsyningssikkerheden over for skrupelløse stater som Rusland, samt at vi kommer i mål og leverer vores bidrag i forhold til den globale klimakrise. EU har aldrig været vigtigere for vores grønne ambitioner og vores sikkerhed. Tak for ordet.

Kl. 12:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Morten Messerschmidt med en kort bemærkning.

Kl. 12:21

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg ved, at ordføreren og jeg deler en fælles passion for de svageste stillede i vores samfund, i forhold til hvordan de bliver påvirket af de voldsomme prisstigninger, som vi oplever generelt på el, på varme og forventelig jo også på fødevarer, hvis regeringen gennemfører idéen om at lægge en ekstra skat på landbruget. Derfor vil jeg bare høre, om fru Linea Søgaard-Lidell er enig i det, som statsministeren sagde i valgkampen om, at fødevarerpriserne, herunder et pund oksekød, ikke må blive dyrere, sådan at det rammer især den enlige mor med tre børn, der bare gerne vil lave en skål pasta bolognese.

Kl. 12:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:22

Linea Søgaard-Lidell (V):

Lige nu pågår der jo et stykke arbejde i den grønne trepart om, hvordan vi løser den problemstilling, vi har med landbrugets udledninger af drivhusgasser, og også om, hvordan vi løser det på en fornuftig måde, så vi stadig væk har en konkurrencedygtig fødevarerproduktion i Danmark. Jeg synes, at det er en postgang for tidligt at gå i gang med at tale om afgiftsniveauer og eventuelle prisstigninger, før vi kender resultatet af den proces.

Kl. 12:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 12:22

Morten Messerschmidt (DF):

Det synes jeg ikke. Altså, statsministeren har givet et løfte i valgkampen, og jeg ville egentlig tro, at det for et parti, der rundet af det, som Venstre jo er, skulle være ret enkelt. Det er jo sådan set et ja-nej-spørgsmål, jeg stiller. Det tætteste, vi så kan dechifrere svaret som, må være et nej, altså at man ikke vil stå inde for løftet. Er det sådan, vi skal forstå det, altså at den klare garanti, som fru Mette Frederiksen gav til børnefamilierne om, at fødevarerpriserne ikke måtte stige, føler man sig ikke bundet af? Er det sådan, vi skal forstå de svar, vi får?

Kl. 12:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:23

Kl. 12:25

Linea Søgaard-Lidell (V):

Hvad statsministeren giver af garantier i en valgkamp, er nok bedre at hun står på mål for, end jeg gør. Jeg vil blot bemærke, at vi i Venstre har en stor interesse i, at vi finder de reduktioner, som landbruget skal levere, for at vi kan overholde vores klimamål og også vores EU-forpligtelser, og at vi gør det på en måde, hvor vi stadig væk sikrer en bæredygtig fødevarerproduktion og også sikrer en social balance.

Kl. 12:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det fru Signe Munk.

Kl. 12:23

Signe Munk (SF):

Tak for talen. Der er jo mange lyspunkter i denne redegørelse i forhold til dansk energipolitik, men der er også en udfordring, vi i SF's optik ikke har fået taget tilstrækkelig fat på, og det er, at en stor del af vores energiforsyning fortsat kommer fra træbiomasse, som bliver brændt af, også i dele af energiforsyningen, hvor vi burde kunne elektrificere.

Der er ikke taget synderlig mange politiske initiativer på det seneste under den her regering til at reducere det forbrug. Det er ellers sådan, at vi tilbage i 2020 faktisk aftalte med hinanden i en energiaftale, som også Venstre er en del af, at der skulle ses på initiativer til at nedbringe forbruget mere, end hvad der ellers ligger i den grundlæggende fremskrivning. Så jeg vil høre, om det er noget, Venstre også er optaget af, altså at vi får bragt vores anvendelse af træbiomasse i energiforsyningen ned.

Kl. 12:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:24

Linea Søgaard-Lidell (V):

Ja, det er det. Vi skal elektrificere alt det, vi kan elektrificere. Der er heldigvis også gode alternativer til at brænde biomasse af. Vi ser jo i Aarhus, at de satser stort på geotermi. Der er alternativer, som jo også vokser frem, og som vi skal sikre at vi har de rette rammer til.

Kl. 12:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 12:24

Signe Munk (SF):

Ja, absolut. Man kan sige, at geotermien i Aarhus jo netop kom frem, fordi man lavede en prisafdækningsmodel specifikt til geotermi, som SF i særdeleshed var optaget af. Men det er bare også sådan, at træbiomasse ikke er afgiftsbelagt ligesom alle mulige andre energikilder, og derfor tror jeg faktisk, at det er ret afgørende, at vi også ser på en afgift på træbiomasse.

Jeg vil høre: Er det noget, Venstre er parat til? For det vil jo betyde noget, når man skal sidde derude i fjernvarmeselskabet og afveje, hvad der er den billigste løsning for forbrugerne.

Kl. 12:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Linea Søgaard-Lidell (V):

Det kan jeg ikke give dig et klart svar på i dag. Vi er optaget af, at vi får den elektrificering, som vi har brug for. Lad os drøfte løsninger i kredsen af partier bag aftalen.

Kl. 12:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er hr. Mads Fuglede fra Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 12:26

(Ordfører)**Mads Fuglede (DD):**

Mange tak, og tak for ordet. Jeg ved ikke, om det her er en rigtig jomfrutale, men det er en slags jomfrutale alligevel, så jeg forventer lidt mønter og andet, når jeg er færdig heroppe. Og I må være flinke ved mig i dag, for jeg er ny på det her område og har ikke gjort meget på den her bane før, og I må tilgive mig en famlende begyndelse.

Men først vil jeg sige tak til ministeren for redegørelsen, og jeg synes jo, det er vigtigt at gøre status, og det er en dejlig måde at lande i debatten at starte med sådan en redegørelsesdebat her. Vi befinder os i begyndelsen af en rejse mod en komplet omstilling af vores samfund, og hvis man bliver sådan højtflyvende, vores verden, og når vi en dag skal se tilbage på den rejse, ved vi, at vi kan sammenligne den med andre store rejser, mennesket har været på tidligere. Og vi ved, at når man løser monumentale opgaver, det er noget, vi gode til, vil mange af de redskaber, vi holder i vores hånd nu, blive skiftet ud undervejs. Ser man på, hvor vi stod oprindeligt, da vi begyndte at bekymre os for vores udledning af drivhusgasser, og der, hvor vi så er nu, tager vi skridt i den rigtige retning, men der er selvfølgelig lang vej endnu. For os i Danmarksdemokraterne er det derfor vigtigt, at vi griber opgaven an på en facon, hvor vi er ydmyge over for den viden, som vi ved vi ikke har i dag, men som vi ved vi vil få. Det er med andre ord vigtigt for mig at understrege vigtigheden af, at vi er teknologineutrale i hele vores tilgang til opgaven. Det er vigtigt for os i Danmarksdemokraterne, at man løser opgaven med incitamenter, investeringer frem for afgifter og pisk. Det er også vigtigt, at vi ikke mister den folkelige opbakning til den grønne omstilling, for så mister vi hele projektet.

Jeg repræsenterer en kommune i Danmark, der har gået længst i den grønne omstilling. Intet sted står der flere vindmøller ind i Ringkøbing-Skjern, og hvis alle landets kommuner havde været lige så ambitiøse, som man er i Ringkøbing-Skjern, ville mange af de her debatter se anderledes ud. Når jeg kører mod min valgkreds her om lidt fra København, gør jeg ofte det, at drejer fra motorvejssystemet et sted på Vejlekanten. Jeg kører så ad mindre veje, og dem er der masser af, mod Vestkysten og det Danmark, der folder sig ud her fra Grejsdalens skrænter til de midtjyske plantager, Birkebæk, Hareskov, Høgildgård, Hesselvig, Bjørnslev til det majestætiske Hoverdal, hvor indlandsklitter, lyng og dyb skov veksler med hinanden. Det Danmark er så bjergtagende smukt, at det fylder mig med en stor ro, også når der er meget uro i mit liv, og det ved I jo godt der har været på det seneste i mit politiske liv.

På en gåtur til det område i Hoverdal, man kalder for skovens vugge, fordi det var her, men først plantede træer for at binde sandet, talte min følgesvend 22 forskellige arter af græs, indtil jeg måtte bede ham om at holde op, for mit hoved kan ikke rumme så mange forskellige arter af græs. Jeg nød bare at være der. Mellem plantagerne ligger det åbne land, rapsen blomstrer, og jeg ved jo godt, at en rapsmark ikke er natur-natur, men det er smukt kulturlandskab, og hvis jeg er heldig og dagens møde ender i Hvide Sande eller på de

kanter, kommer jeg helt ud til Vesterhavet, hvor der skal stå flere møller, og vores opgave er at placere dem så langt ud til havs, at de ødelægger så lidt af den natur, vi har tilbage, og så de ødelægger så lidt af den oplevelse, det er at bruge vores natur.

Det er mig et komplet mysterium, at der er planer om at rulle tusindvis af hektar solceller og vindmøller ud langs de strækninger, jeg lige har beskrevet, og jeg er helt sikker på, at vi vil fortryde det for altid, hvis vi gør det. Men planerne er der. Bare i Ringkøbing-Skjern er der, til trods for at man er gået længst, til trods for at man har gjort sit, planer om at opstille tusindvis af hektar med solceller og hundredvis af møller langs Vesterhavets kyst, kystnære møller. Det mest voldsomme projekt har også fået det mest upoetiske navn, man overhovedet kan komme på, og det hedder Megaton. Det lyder som navnet på et våben, og det ødelægger også rigtig meget, hvis det bliver til – gud forbyde det – virkelighed. Så vil det aflive adskillige byer i Vestjylland.

Kl. 12:31

Det kræver 4.000 ha solceller eller, for at bruge en måleenhed, man bruger i det vestjyske, 50.000 håndboldbaner. Det største problem, man har i Vestjylland, er, at der er for få vestjyder. Nu vil man så smadre naturen, og jeg tror ikke, at vigende befolkningsstatistikker bliver vendt med endeløse rækker af solceller. Vi skal den grønne omstilling, men der må være en klogere løsning end det, man er i gang med.

Det understreger for mig i Danmarksdemokraterne, at vi, når vi nu laver en opgørelse over, hvad vi har gjort, og hvad vi bør gøre fremover, skal tænke os godt om. Hvis det er det, der er på vej, ødelægger det vores landdistrikter, og det ville være så forkert, som noget kan være. Måske skal vi begynde den her samtale med at opfordre vores større byer til at melde sig rigtigt ind i kampen og ikke bare forsøge at lave VE-projekter i Ringkøbing-Skjern. Lav dem dog hos jer selv. Det er meget sigende, at regeringens nye plan for solceller i Danmark taler om vigtigheden af, at vi også får solceller op på byens tage og vores industribygninger, men så binder man så lavt et beløb i halen på det ønske, at det ikke rigtig er et ambitiøst ønske. Lad os nu gøre det ordentligt og få hele landet med. Den grønne omstilling er ikke kun landdistrikternes opgave at bære hovedparten af løsningen på.

Mange steder er de store energiprojekter på vej på en sådan facon, at de lokale beboere efterlades magtesløse. I Ringkøbing-Skjern laver man borgermøder, og projekterne bliver så stemt igennem i byrådet, som man nu vil, også selv om man lige kommer fra et borgermøde, hvor det tydeligvis er 90 pct. af alle, der møder op, som synes, at det, de har hørt, er en rigtig, rigtig trist idé. Der er meget få steder, man har forstået, at det kræver et ægte folkeligt mandat, når man vil noget så voldsomt som det, der rulles ud i disse år. Tilbage står borgere med usælgelige ejendomme og lidt håndører til byens hal eller nogle penge til et bord- og bænkesæt, som ingen kommer til at få nogen gavn af, fordi hele sognet er under afvikling. Jeg tror, det er tid til, at vi laver en grundig redegørelse for, hvordan vi får en sund folkelig forankring for den grønne omstilling – der er mange frustrerede derude.

Vi er varme tilhængere af den grønne omstilling i Danmarksdemokraterne, og vi forstår, at nøglen til dens succes findes i danskerens velvilje. Jeg ved, at ministeren går med drømme om, at vi i Danmark skal forsyne ikke bare selv, men hele verden. En byrådspolitiker fra mine kanter slog ud med armene og sagde begejstret: Vi kan blive det nye Saudi-Arabien. De, der rejser rundt og sælger energidrømme med tasken fuld af store projekter, siger det samme, men man skal huske på, at selv om man er god til at tjene penge på energi i Saudi-Arabien, er det de færreste mennesker, der har lyst til at bo i Saudi-Arabien. Vores landdistrikter er alt for dyrebare til at blive ofret for klimakøbmændenes drømme. Vi er ved rejsens begyndelse, men hvis vi ved, at vi skal have folket og vores natur med os, og

hvis vi indser, at det er teknologiske løsninger, der imødekommer dette, der er løsningen, og at denne teknologi ikke kommer, uden vi investerer – og det roser jeg gerne for – i grøn forskning, så vi laver mad grønnere, så vi bygger grønnere, så vi transporterer os grønnere og lever grønnere, skal vi nok nå i mål.

Jeg har en vedtagelsestekst med, og jeg vil gerne på vegne af Danmarksdemokraterne og Liberal Alliance fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Danmarks energiforbrug skal i stigende grad elektrificeres. Folkettinget ønsker, at elektrificeringen og den grønne omstilling accelereres. Det nuværende tempo er alt for langsomt og hindres af fordyrende og forhalende regler. Regeringen opfordres til at sikre teknologineutralitet i elektrificeringen og at gøre omstillingen hurtigere, billigere og nemmere. Folketinget ser med bekymring på de mange ekspertrapporter, som alle peger på stigende problemer med elforsynings sikkerheden i de kommende år som konsekvens af et ensidigt fokus på ustabile vejrafhængige energikilder. Ligeledes bør elektrificeringen ikke gå ud over naturen. At private virksomheder tager defensive foranstaltninger af frygt for brownouts, skal modvirkes med stigende elforsynings sikkerhed. Regeringen opfordres til at sætte et samfundsøkonomisk optimeret mål for elforsynings sikkerheden. Regeringen opfordres til at tage yderligere tiltag, som fremmer, at ejendomsopvarmning sker med varmepumper. Energiafhængighed af andre lande har vist sig sikkerhedspolitisk u hensigtsmæssig. Folketinget ønsker, at regeringen øger Danmarks selvforsyningssevne«.

(Forslag til vedtagelse nr. V 76).

Kl. 12:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Forslaget til vedtagelse vil indgå i forhandlingen. Jeg vil lige sige, inden jeg åbner op for korte bemærkninger, at selv om det er en jomfrutale på dette område, må man stadig væk ikke påkalde sig de højere magter. Og ordet »I« er også direkte tiltale. Men det er kun sagt i venlighed, da det jo er en jomfrutale på dette område.

Så åbner jeg op for korte bemærkninger. Først er det hr. Henrik Frandsen. Værsgo.

Kl. 12:36

Henrik Frandsen (M):

Mange tak. Og velkommen her i denne kreds af klimaordførere. Det er et fantastisk fællesskab, vi har, og du kan være glad for, at du er kommet med der. Og tak for ordførertalen, om end jeg må sige, at den jo bar lidt præg af, hvad skal man sige, overdrivelse. Man siger jo, at overdrivelse fremmer forståelsen. Altså, når ordføreren taler om, at man vil plastre Danmark til med solceller og vindmøller, er det måske ret overdrevet, når det er 1½ pct. vi snakker om. Sådan er det i hvert fald i min verden.

Danmarksdemokraterne er jo et parti, der går meget op i udvikling af landdistrikterne, og nu har vi lavet en ny lov omkring klimaparker på land, hvor der jo netop bliver mulighed for at lave erhvervsinitiativer. Det kunne være ptx, og der også mulighed for biogas, hvis man griber det an på den rigtige måde, men det gælder i hvert fald erhvervsliv, som relaterer til klimaparkerne. Så det, jeg egentlig vil spørge om, er: Er det i virkeligheden ikke at give landdistrikterne i Danmark en håndsrekning, at vi skaber mulighed for erhvervsudvikling?

Kl. 12:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Der kom så også noget direkte tiltale fra en erfaren ordfører, og det går heller ikke.

Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 12:38

Mads Fuglede (DD):

Jeg skal først undskyldte over for Folketingets formand, men jeg er glad for, at der er stor forståelse for, at jeg er på gængende grund her som helt ny i ordførerkredsen.

Så skal jeg svare på spørgsmålet og sige, at det kan det sagtens vise sig at blive. Når man ser på mange af de her projekter, der handler om troen på, at brint er det nye guldæg osv., og at power-to-x bliver det, så er vi bare meget tidligt i den proces stadig væk, og jeg tror, at der er store perspektiver i de teknologier, men jeg er ikke sikker på, at de kommer til at lande, som vi ser dem foldet ud nu. Jeg tror, at det, man sætter ind i power-to-x-anlægget, kommer til at se meget anderledes ud, når vi har den her samtale om bare nogle få år. Det kan sagtens ændre sig mange gange. Men der er ingen tvivl om, at der, hvor man laver energiproduktion, skal den være så afbalanceret og skånsom som muligt, og den skal selvfølgelig også gavne landdistrikterne ligesom alle andre steder, hvor man måtte sætte det op – bare man husker på, at man skal have naturen med.

Nu kan jeg ikke nå, fordi min taletid løber ud, at sige noget om det her med at plastre det hele til, men jeg ville ønske, at ordføreren tog lidt ud til den jyske vestkyst og så på, hvad man har gang i.

Kl. 12:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Spørgeren.

Kl. 12:39

Henrik Frandsen (M):

Undskyld for den direkte tiltale; det skal ikke forekomme igen, i hvert fald ikke i den her omgang.

Jeg vil gerne vende tilbage til det, jeg spurgte om i det første spørgsmål, altså det der med at plastre Danmark til, som hr. Mads Fuglede jo siger det i sin ordførertale. Vi taler om 1½ pct., og det er i min verden ikke at plastre Danmark til, men der kan jo være forskel på, hvordan man ser på det. Men er det i virkeligheden ikke at tegne et skræmmebillede af den grønne omstilling, vi er i gang med?

Kl. 12:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:39

Mads Fuglede (DD):

Altså, hvis vi tager min valgkreds som eksempel, Ringkøbing-Skjern, er der planer om et areal på land på størrelse med Fanø, bare med solceller. Det vil afvikle hundredvis af boliger og vil lukke flere landsbyer. Derude tror jeg man vil synes, at det er at plastre området til. Derfor efterspørger jeg en eller anden form for besindighed i den her debat, og at man skubber den energiproduktion, der er bydende nødvendig, væk derfra, hvor folk bor, så der stadig væk er liv i vores landdistrikter.

Kl. 12:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 12:40

Rasmus Horn Langhoff (S):

Først og fremmest tillykke med jomfrutalen, om ikke andet så på klimaområdet. Jeg ser frem til det kommende samarbejde på hele det her vigtige område.

Jeg synes, at der var mange fine ord i den her tale, men det er jo som bekendt sådan, at man skal måles på sine handlinger og ikke bare på sine ord. Jeg må sige, at jeg ikke forstår, at Danmarksdemokraterne ikke er med i aftalen om brintinfrastrukturen. Det er helt af-

gørende for dansk sikkerhedspolitik, energisikkerhedspolitik, og det er afgørende for udviklingen i landdistrikterne ude i provinsen, hvor vi begge to er valgt, at man har de her muligheder. Jeg kender ikke nogen steder i det danske land, hvor man ønsker at være en slags fri-landsmuseum, hvor lokalbefolkningen skal stille op i nationaldragter og danse for turister en måned i sommerferien. De vil gerne have udvikling. Der er det altså i power-to-x, den grønne omstilling, at der virkelig sker en udvikling, og hvor der et kæmpestort potentiale for provinsen. Det er ikke et eller andet teoretisk. Vi ser jo faktisk allerede i dag, at Danmark er helt i front.

Kl. 12:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Ordføreren.

Kl. 12:41

Mads Fuglede (DD):

Men det er jo en karikatur af provinsen, der kommer der. Tag Ringkøbing-Skjern. Det er den kommune i Danmark, der har, tror jeg, flest eller næstflest turister pr. år. Det ville være os, der stod i de her folkedragter, hvis det, ordføreren siger, er rigtigt. Men sådan er det ikke. De fleste arbejder i produktion og landbrug, og der er meget langt mellem folkedragterne. Men der bliver langt mellem dem, hvis man ikke har lyst til at bo derude, for så afvikler man det hele og får en bræmme ude ved kysten, hvor der så måske kan være nogle, der kun kan leve af turisme.

Hele brintmarkedet er jo ekstremt spekulativt. Jeg tror, at der er et brintmarked i Europa lige nu på omkring 9 mio. t brint om året. Man regner med, at det i 2040 vil være på 10 mio. t brint. Vi har ikke travlt med at rulle en teknologi ud, som vi endnu ikke ved hvordan endeligt skal se ud.

Kl. 12:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 12:42

Rasmus Horn Langhoff (S):

Vi har travlt. Tyskland har meldt, at de sådan set kan afsætte al den grønne brint, der overhovedet kan produceres, fordi de har brug for hjælp til at få omstillet deres tunge industri. Hvis ikke Danmark er på banen og er parat til at levere ikke bare grøn brint til os selv, men også grøn brint til vores naboland, forspilder vi en kæmpe chance, både for at bidrage til dansk eksport, men også til den grønne omstilling i Europa og forsyningssikkerheden. Jeg forstår ikke den pessimisme omkring power-to-x-industrien. Vi har lige set det store containerskib sejle ud på biometanol. Vi rykker så meget i dansk sammenhæng.

Kl. 12:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Ordføreren.

Kl. 12:43

Mads Fuglede (DD):

Jamen jeg tror da, at elektrificerede energikilder i fremtiden kan blive vigtige. Om grøn brint kan overleve, stiller jeg mig tvivlende over for, sådan som det ser nu. Det vil kræve massive statstilskud. Det at fylde en brintbil op er dyrere end at fylde en dieselbil op – selv om der ikke var tilskud til det. Så der er jo behov for, at der sker et eller andet. Og jeg er ikke sikker på, at grøn brint overlever konkurrencen med eksempelvis det, man kalder lyserød brint, som er brint, der er elektrificeret fra atomkraftværker. Mon ikke de tyske stålværker vil være mere interesseret i den billigste brint, der findes, når man lukker det marked op?

Kl. 12:44

Kl. 12:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Fru Signe Munk.

Kl. 12:44

Kl. 12:46

Signe Munk (SF):

Tak for ordførerens tale. Nu er der blevet talt lidt, som om det var den første tale, ordføreren holder her i Folketinget. Jeg vil sige, at hr. Mads Fuglede ikke skal sætte sit lys så meget under en skæppe, og derudover var det jo en spændende og interessant tale om den grønne omstilling.

Desværre må jeg også sige, at når ordføreren siger, at Danmarksdemokraterne har varme tanker om den grønne omstilling, så kommer der jo ikke noget handling i enden af den sætning, og så minder det mere om varm luft. Og når ordføreren beskriver den del af landet, som han bor og er opstillet i, i det vestjyske og midtjyske område, jeg også kommer i, så må jeg sige, at det jo ikke er rigtigt, at det, der fylder mest på arealet, er solceller og vindmøller. Det er jo landbrugets marker.

Altså, samlet set kommer den vedvarende energi på land til at fylde 1,5 pct. i Danmark. 70 pct. af vores land er opdyrkede marker, som er ørkener for dyr og andre planter, og der, hvor vi to kommer fra, er det jo et meget større antal.

Men så vil jeg høre, om ordføreren er enig i, at jo mere grøn strøm vi producerer, jo lavere bliver elregningen faktisk for helt almindelige danskere. Og er det ikke vigtigt for Danmarksdemokraterne?

Kl. 12:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 12:45

Mads Fuglede (DD):

Det, der driver prisen i forhold til elregningen, er selvfølgelig, hvor meget billig strøm der produceres, og jo mere strøm vi kan få fra eksempelvis havvindmøller, og jo større forsyningssikkerhed man har der, jo mere positivt vil det være for elprisen.

Man må så også se på den enorme afgift, der er på området, og som jo gør, at selv i perioder, hvor der er gratis strøm på markedet i Danmark, har vi stadig væk den dyreste strøm i Europa. Så der er jo meget at arbejde med.

Kl. 12:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 12:45

Signe Munk (SF):

Elprisen er jo meget, meget lav for tiden, og jeg tror også, at hvis man lige kigger på de her solskinsdage, der er, og så lige ser, hvad elprisen er, så er det meget, meget billigt at lade sin elbil op eller vaske sit tøj.

Ordføreren taler også om den grønne omstilling som noget, der afvikler landdistrikterne. Altså, nu er der lige kommet en opgørelse fra Green Power Danmark, der viser, at der er 100.000 job i den danske energisektor. 3.000 af dem ligger i Ringkøbing-Skjern Kommune. Et andet konkret eksempel er jo oppe i Thorsminde Havn, lidt mere nordpå end der, hvor ordføreren kommer fra, hvor Thor Havvindmøllepark har genoplivet en havn.

Så kan ordføreren slet ikke se, at der også er utrolig mange arbejdspladser i den grønne omstilling for landdistrikterne?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Mads Fuglede (DD):

Det anerkender jeg fuldstændig. Jeg vil sige, at alle de der frem-skrivninger af, hvor mange jobs der er i det, hele tiden bliver nedjusteret og er blevet løbende nedjusteret, også for Ringkøbing-Skjern. Det tror jeg ikke er enestående for området. Men jeg tror, at der er mange jobs i sektoren.

Jeg tror, mange skal leve af det. Jeg tror også, vi skal leve af det i Danmark. Jeg tror bare ikke, vi skal leve af det på en facon, hvor vi har foræret en meget stor del af vores agerjord væk til solcelleparker. Jeg tror, vi skal finde et alternativ til solcellerne.

Kl. 12:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Dina Raabjerg.

Kl. 12:47

Dina Raabjerg (KF):

Tak. Og tak for en god tale. Jeg vil lige bakke ordføreren op. Det er nemlig rigtigt, at man ikke render rundt i folkedragter ude i Ringkøbing-Skjern. Jeg var til Open by Night for 3 uger siden, og jeg kan fortælle, at man danser linedance.

Det, jeg egentlig vil sige, er, at som jeg hører ordføreren, så vil man gerne have flere havvindmøller frem for VE-anlæg på land, men når vi laver brintinfrastrukturen, er det jo netop, fordi vi skal have ført al den strøm ind til land. Derfor vil jeg egentlig gerne følge lidt op på det, hr. Rasmus Horn Langhoff sagde, nemlig at hvis forudsætningen for, at vi har flere havvindmøller, er, at vi også har en brintinfrastruktur, hvorfor pokker har Danmarksdemokraterne så ikke været med i den aftale?

Kl. 12:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 12:47

Mads Fuglede (DD):

Jeg vil vende tilbage til det svar, jeg gav tidligere, nemlig at hele forestillingen om det kommende brintmarked stadig væk er meget spekulativ. Ekspert fra DTU regner med, at brintmarkedet i 2040 er på 10 mio. t i Europa, og det er, selv om den største potentielle brintforbruger, nemlig den tyske stålindustri, stempler ind, og selv der er der ikke nogen stor forretning i det her. Det kan komme ad åre, og måske er brintproduktion den vej, man kan gå, eller måske er der andre veje, man kan gå. Det er jo ikke en eneste elektrificerede energiform, der findes. Vi står – og det synes jeg også var min pointe i talen – i begyndelsen af en lang rejse, hvor man nemt kan komme til at satse på den forkerte vinder. Men det kan godt være, at det ender med at blive brint, og det kan godt være, at power-to-x på et tidspunkt bliver så effektivt i sin proces, at man får mest muligt ud af strømmen der, men det kan også være noget helt andet, der determinerer, hvordan det marked udvikler sig.

Kl. 12:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 12:49

Dina Raabjerg (KF):

Men hvordan tænker ordføreren så at vi skal få transporteret al den strøm rundt, som vi laver ude i de her havvindmølleparker, hvis ikke vi omdanner den til et eller andet? Det forstår jeg ikke.

Kl. 12:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:49

Mads Fuglede (DD):

Det har jeg heller ikke sagt, hverken indirekte eller på anden vis. Jeg mener, at hvis der er et marked for det, skal man selvfølgelig producere det, og så kan man jo afsætte det, hvis man på en eller anden måde kan skabe et behov for det produkt, man laver. Hvis det ikke er der, skal man nok vente lidt med at blive Europas svar på Saudi-Arabien.

Kl. 12:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere bemærkninger, og vi går videre til den næste. Det er fru Signe Munk fra SF. Velkommen.

Kl. 12:50

(Ordfører)

Signe Munk (SF):

Tak for det. Den her energirederegørelse, vi debatterer i dag, står oven på flere års grønne beslutninger om energiomstillingen, og heldigvis tegner rapporten jo faktisk et stadig bedre og bedre billede af et grønnere og grønnere energisystem. Energirederegørelsen sætter to streger under, at vi skal fortsætte kursen, og, som noget meget vigtigt, at den grønne omstilling ikke kommer af sig selv.

I 2019 skete der et temposkift i klimapolitikken, hvor et rødt-grønt flertal med SF, Socialdemokratiet, Enhedslisten, Radikale og Alternativet kom til. Det var et et temposkifte, der nu også giver grønne resultater med mere grøn strøm, mere varme og ny teknologi som CCS og elektrolyse.

Men uden nogle arbejdsomme lokalpolitikere var vi ikke kommet så langt, og derfor skal der herfra lyde en stor tak til alle de lokalpolitikere i landets kommuner, som sørger for, at der faktisk bliver opstillet vindmøller, som sørger for, at der kommer et solcelleanlæg, og som sørger for, at der bliver lavet fjernvarmeplaner der, hvor gasfyrene fylder for meget. Jeres arbejde er høj grad med til at sikre, at Christiansborgs grønne intentioner faktisk bliver til virkelighed. Tak for jeres indsats.

Der er som sagt mange lyspunkter i redegørelsen, men der er fortsat også mange usikkerheder, og der er en god del arbejde endnu. F.eks. mangler jeg en konkret plan og en øget politisk indsats for at udfase naturgassen. Vi skal holde os for øje, at det er om mindre end 10 år, at vi ikke længere skal bruge gas til privat opvarmning, og det er en beslutning, som vi kun kan få til at blive til virkelighed, hvis vi gør mere for at få skiftet gasfyrene ud med fjernvarme og varmepumper.

For folk køber stadig nye gasfyr. De sidste to år er der købt 4.000 nye gasfyr årligt, så selv om 40.000 gaskunder skiftede til fjernvarme og varmepumper i 2023, så går det altså stadig for langsomt. Der er brug for at styrke fjernvarmen og sikre gode midlertidige løsninger for dem, hvor gasfyret går i stykker og der stadig er noget tid til, at fjernvarmen kommer, og der er brug for at få sat mere skub i installation af varmepumper. Og så skal vi have lavet en løsning for de lokalsamfund, hvor man faktisk går sammen om at sikre en grøn løsning i form af et termonet.

Når det kommer til usikkerheder, skal vi følge vindmøllerne, hvis man kan udtrykke det sådan. For vi har sendt 6 GW havvind i udbud, men vi ved jo fortsat ikke, om det bliver til vindmøller og reelt bliver til grøn strøm, og desværre oplever vi lige nu et marked for havvind, som har mange usikkerheder, der er større end hidtil set. Samtidig kan man jo konstatere, at antallet af vindmøller, der bliver opsat på land, i disse år er forsvindende lille.

Uden solceller og vindmøller har vi ikke meget grøn strøm, og uden elkabler kan det dårligt komme rundt, og derfor kan jeg kun støtte det, der står i redegørelsen, om, at det er væsentligt at få sat fart på den løbende udbygning af elnettet. Jeg er helt overbevist om, at det er bedre at udbygge elnettet lidt for hurtigt end lidt for langsomt, for det er det, der sikrer, at de grønne elektroner faktisk kommer derud, hvor de skal bruges. Men det handler også om, at vi fremmer elektrificeringen af vores samfund.

En stor del af vores energiforbrug kommer fortsat fra træbiomassen, og det er i mine øjne en alt for stor del, fordi det træ kunne bruges til noget bedre end at blive brændt af. Det er ikke mere kompliceret end som så. Krav om bæredygtighed i træbiomasse er for så vidt godt nok, men det gør det ikke alene, og vi har brug for at gøre mere for at få minimeret behovet for træbiomassen i energiforsyningen. Vi har så mange andre mere fornuftige løsninger.

Forventningen i redegørelsen er den samme, som den længe har været, nemlig forbruget af træbiomasse ventes at falde med 43 pct. frem mod 2035. Og selv om vi forventer, at det går den rigtige vej, skal vi ikke stille os tilfredse. Tilbage i 2020 aftalte vi med hinanden, at vi skulle se på at få bragt forbruget ned, og nu skriver vi 2024, så jeg synes, tiden er inde til, at vi får taget fat.

På energiområdet er vi kommet et langt stykke vej, og det går den rigtige vej, men vi kommer ikke i mål med den grønne omstilling uden at sætte et skarpt fokus på landbruget. Den måde, landbruget i store træk bliver drevet på i dag, giver for mange drivhusgasser og forurener i for høj grad vores fjorde. Derfor er det for mig fuldstændig afgørende at understrege, at skal vi i SF være rigtig glade for sådan en god energirederegørelse, så bliver man også nødt til at gøre den samme indsats i andre hjørner af vores samfund, også for landbruget.

Kl. 12:55

Vi skal selvfølgelig i den forbindelse sørge for, at den grønne omstilling skaber jobs ude i landdistrikterne. Det gør den også i dag, men det skal den gøre i endnu højere grad fremadrettet. Vi vil se forandringer, og det er der nødt til at være, for det har den grønne opstilling brug for. Lykkes vi ikke med at få bragt klimabelastningen ned i forhold til vores landbrug, så når vi ikke vores klimamål, og det kan selv en god redegørelse jo ikke rigtig gøre noget ved.

Så har jeg en vedtagelsestekst på vegne af ... Ej, jeg har taget den forkerte tekst med herop! Gud, det er pinligt!

Kl. 12:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Det, der sker nu, er, at fru Signe Munk læser den vedtagelsestekst, der kommer her, op, og hvis fru Signe Munk lige igen vil sige, hvem den er fra, og starte forfra, så er alt godt. Værsgo til ordføreren.

Kl. 12:56

(Ordfører)

Signe Munk (SF):

Tak for hjælpen. Det vil fru Signe Munk gerne, og nu kommer der en korrekt vedtagelsestekst til den her redegørelsesdebat fra SF, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre og Alternativet, og den lyder som følger:

Forslag til vedtagelse

»Danmark bevæger sig fortsat mod en grønnere og grønnere energisektor. Det er et resultat af årtiers vedholdende investeringer i vedvarende energi og særligt de mange grønne aftaler, som kom efter klimavalget i 2019. Folketinget ønsker at fortsætte det høje tempo i den grønne omstilling af vores energisektor.

Flere vindmøller og solceller er afgørende for, at Danmark kan sikre nok grøn strøm til at nå klimamålene. Folketinget ønsker derfor, at vilkårene for – og incitamenterne til – opstilling af særligt vindmøller fremmes mere.

Fjernvarme og varmepumper skal erstatte gasfyr i de danske hjem. Folketinget konstaterer, at omstillingen væk fra gasfyrene går for langsomt. Folketinget opfordrer derfor regeringen til at tage yderligere tiltag til at få udskiftet gasfyr.

Træbiomasse fylder en uforholdsmæssigt stor del af den danske energiforsyning. Folketinget opfordrer derfor regeringen til at tage yderligere tiltag til at få nedbragt forbruget samt fremmet elektrificeringen.

(Forslag til vedtagelse nr. V 77).

Kl. 12:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Den tekst, der lige blev læst op, vil indgå i forhandlingerne. Så jeg siger tak til for det, og så vil jeg give ordet til hr. Henrik Frandsen.

Kl. 12:57

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, og tak til fru Signe Munk for en rigtig god og rigtig konstruktiv ordførertale, der jo viser, at fru Signe Munks hjerte banker for den grønne omstilling og hele energisektoren. Fru Signe Munk var også inde på, at det skulle give udvikling i landdistrikterne, når vi udruller den grønne omstilling, og det er også en del af energiparkerne på land, at man i forbindelse med dem kan lave erhvervsudvikling osv. Jeg kunne godt tænke mig at høre fru Signe Munks betragtninger om de muligheder, der sådan generelt er for, at hele den grønne omstilling kan blive en motor for udviklingen i landdistrikterne.

Kl. 12:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:58

Signe Munk (SF):

Tak for spørgsmålet, og rosen sætter jeg pris på. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at mit politiske hjerte banker for den grønne omstilling og den, synes jeg, vigtige opgave, vi stadig har foran os. Den grønne omstilling skaber jo jobs i landdistrikterne, altså i provinsen. Den opgørelse, der er kommet nu, over de 100.000 jobs i den danske energisektor, er jo ikke fremskrivninger; det er faktiske tal. Og man kan se, at de steder, hvor man tager en stor del af ansvaret for den grønne omstilling, hvad enten det er Ringkøbing-Skjern Kommune eller Skive Kommune, er der gode jobs.

Jeg bliver bare nødt til at sige, at det, vi skal se for os, er, at der er nogle ude i landdistrikterne, der kommer til at skifte jobs. Man går fra måske at have været svineproducent til at skifte til en helt ny branche og være med til at servicere nye power-to-x-anlæg. Men vi kommer jo også bare til at se, at sådan noget som at bygge parker 6 GW-havvind, heraf tre ude i Nordsøen, kommer til at give driftige havne på en måde, som vi ikke kan forestille os, men som vi så alligevel kan se f.eks. i Thorsminde. Så jeg mener, at det har kæmpe perspektiver.

Kl. 12:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 12:59

Henrik Frandsen (M):

Nu bliver der jo refereret til en svineproducent, der skifter job, og det er faktisk sådan en, der står og taler her – tidligere svineproducent og nuværende folketingsmedlem. Så det kan man faktisk godt. Men jeg vil gerne følge sporet videre omkring det at være sådan en vækstmotor i landdistrikterne. Har fru Signe Munk nogle tanker om, hvad man yderligere kunne gøre for at stimulere den lokale opbakning, som jo er ekstremt vigtig, hvis vi skal nå i mål med at få firdoblet den grønne vedvarende energi på land frem til 2023?

Kl. 13:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:00

Signe Munk (SF):

Det har jeg. Jeg synes ikke, man skal underkende, at der skal være en eller anden kontrakt ude i de lokalsamfund, hvor man stiller solceller og vindmøller op, for de tager jo en for holdet. Derfor synes jeg også, vi kan gøre mere, så man får noget mere i baglommen. Det gælder både dem, der bor i nærheden af solceller og vindmøller, men også det lokalsamfund, som man er en del af. Jeg synes også, det er spændende at se, at der er en del af de virksomheder, der opstiller vindmøller og solceller, som også arbejder med nye modeller, f.eks. deling af gratis grøn strøm, og det synes jeg er et vigtigt element.

Kl. 13:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste ordfører, og det er hr. Steffen W. Frølund fra Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 13:01

(Ordfører)

Steffen W. Frølund (LA):

Tak for det, formand. Tak til ministeren og mine kollegaer for en masse gode taler her. Jeg vil bruge min taletid på kort at sætte fokus på elforsyningssikkerheden. Vi har i dag en meget høj elforsyningssikkerhed i Danmark i international sammenhæng, men den er dalende, og allerede nu har ministeren sænket planlægningsmålet – fra meget høj til høj, bevares, men kurven begynder nu at gå nedad, og i fremtiden bliver det meget værre. Både Klimarådet, Green Power Danmark og Energinet peger på, at der vil være dage og i værste tilfælde uger med stor risiko for brownouts. De kommer frem til bemærkelsesværdige ens tal, når de kører simulationer på dårlige vejrår på vores i fremtiden helt vejrafhængige elsektor. Validiteten af disse analyser er derfor høj.

Det foranlediger, at en masse selskaber allerede nu begynder at lave defensive modforanstaltninger. De kan ikke tåle ikke at have strøm. Lufthavne installerer dyre batterier, Novo Nordisk i Kalundborg opsætter sin egen dyre backupgenerator på næsten samme megawattstørrelse som Asnæsværket, og selv mindre slagterier har været ude at sige, at bare korte afbrydelser koster dem meget dyrt. Der er milliarder og atter milliarder på spil på tværs af mange sektorer. Samme problem har den tyske rigsrevision netop kritiseret den tyske regering for. Deindustrialisering er konsekvensen. Selskaberne har brug for stabil energi som input. Kan de ikke få den, eller skal de måske sørge for den selv, fordyrer det deres produkter, konkurrenceevnen forringes, og samfundsøkonomien taber. Disse omkostninger bør tages med i samfundsøkonomiske betragtninger over de ideelle planlægningsmål.

Liberal Alliance foreslår derfor at anlægge den omvendte logik af den, der hersker i dag. Planlægningsmålet bør sættes efter en

samfundsøkonomisk målsætning, altså en udefra og ind-tankegang. Energisektoren er jo til for danskerne, ikke omvendt. De modtræk, som de forskellige institutioner foreslår, går fra, at industrien må lukke ned, at datacentre må lukke ned, at elbiler tømmes for strøm, til at gasturbiner skal køre, og så håbe på, at importmulighederne i vores nabolande er intakte de dage, hvor vi ikke har strøm nok selv. Det er altså ekstremt dyre og i nogle tilfælde endda sorte tiltag.

Disse importmuligheder hænger på udlandsforbindelser, som i overraskende udstrækning ligger under dem, man i dag kender som energioer: Energio Bornholm med forbindelse til Tyskland og Energio Nordsøen med forbindelse til Belgien. Men disse øers økonomier hænger i en tynd tråd, og tingene hænger sammen. Får man ikke disse dyre energioer, som hænger i en tynd tråd, så har vi ringere importmuligheder, hvilket leder til endnu værre elforsyningssikkerhed.

Afhængighed af andre lande har vist at være sikkerhedspolitisk farligt, og vi bør have en højere selvforsyningssevne i Danmark – fra brintrør, havvindsudbud, koncessionsbetalingerne, finansieringen af Energio Bornholm, udlandsforbindelserne, planlægningsmål og til strøm i kontakterne, når vejret er dårligt. Tingene hænger sammen i en kæde af sammenhænge, hvor hvert led indebærer hver sine risici – risici, som selskaber nu begynder at gardere sig imod. Jeg håber, ministeren er opmærksom på udfordringerne, vi kigger ind i, og i Liberal Alliance synes vi, at vi skal have mere fokus på, at elforsyningssikkerheden også kan være høj i fremtiden. Tak for det.

Kl. 13:04

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Henrik Frandsen, Moderaterne.

Kl. 13:04

Henrik Frandsen (M):

Tak til ordføreren for en udmærket ordførertale. Jeg har jo lagt mærke til i debatten, at Liberal Alliance er varme fortalere for atomkraft. Jeg kunne også høre i den vedtagelsestekst, der blev læst op, at det var vigtigt, at når vi skulle elektrificere Danmark – og det var Liberal Alliance hundrede procent med på at vi skulle – skulle det være teknologineutralt. Det opfatter jeg, som om man skal vælge den mest økonomisk optimale løsning. Jeg er ikke spor i tvivl om, at den mest økonomisk optimale løsning er at bruge solceller og vindmøller. Kan jeg så opfatte det, som om Liberal Alliance også bakker op om, at det er solceller og vindmøller, der skal være den bærende kraft i den grønne omstilling fremover i Danmark?

Kl. 13:05

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:05

Steffen W. Frølund (LA):

Vi har ikke noget problem med solceller og vindmøller. I procent vil det formentlig være den bærende kraft i vores samlede energiforsyning. Det er der heller ingen tvivl om. Men i min ordførertale redegør jeg også for nogle andre ting, der er problemer. Det er bl.a. elforsyningssikkerheden. Sol og vind kan ikke stå alene. Det har brug for alle mulige andre ting ved siden af: backupløsninger og ting, der kan stabilisere nettet ved siden af. Og når vi har for meget produktion, følger der alle mulige brintinfrastrukturer og ptx-anlæg og alle mulige andre ting med – og energioerne for at kunne få vores importsikkerhed op.

Alle de ekstraomkostninger følger jo med i en samlet helhedsbetragtning i kalkulerne for de forskellige teknologier. Så jeg er enig i, at vi skal være gode købmænd, men jeg føler ikke, at vi er gode

købmænd i dag, for jeg føler ikke, at vi har datagrundlaget at kunne lave de nødvendige sammenligninger på.

Kl. 13:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Hr. Henrik Frandsen.

Kl. 13:06

Henrik Frandsen (M):

Jeg føler egentlig ikke, at der helt bliver svaret på det spørgsmål, jeg kommer med. For der er ingen tvivl om, at den billigste og hurtigste måde at få den grønne omstilling på – hvis det også skal være teknologineutralt – er sol og vind og et miks af det plus de afledte ting, det kan give med ptx og flydende brændstof osv. Det betyder netop, at det i den grad udkonkurrerer atomkraft. Jeg skal bare være sikker på – hvis jeg har forstået det, der står i vedtagelsesteksten, rigtigt – at det også er det, som Liberal Alliance bakker op om.

Kl. 13:06

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:06

Steffen W. Frølund (LA):

Jeg gentager gerne mig selv. Vi har intet problem med sol- og vindenergi. Det skal vi gerne have en masse mere af. Det kan bare ikke stå alene. Og da det ikke kan stå alene, skal der noget andet med ind i det miks. Der kunne atomkraft jo sagtens spille en stor rolle. Det er egentlig bare det, vi efterspørger. Kunne et samlet energisystem i Danmark, hvor atomkraft spiller en rolle, være en samfundsøkonomisk bedre kalkule? Vi har ikke datagrundlaget til at kunne sige nej eller ja til det. Det har ordføreren heller ikke. Så det kunne vi bare godt tænke os at vi får.

Kl. 13:07

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Fru Signe Munk, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 13:07

Signe Munk (SF):

Ordføreren virker til at være ret optaget af den danske elforsyningssikkerhed. Det synes jeg også at der er god grund til at være. Og den er jo meget høj. Altså, i international sammenhæng er den ekstremt høj. Jeg tror, at den ligger på, at vi har et par afbrudssekunder om året. Energistyrelsen forventer, at der vil komme et par afbrudssekunder mere, når vi ser forbi 2030. Det skal vi selvfølgelig håndtere, og jeg har også forstået, at der kommer forhandlinger om, hvordan vi skal sikre elforsyningssikkerheden fremadrettet ud fra et meget godt udgangspunkt og et i international sammenhæng utrolig højt niveau af sol- og vindenergi.

Derfor er det jo lidt fascinerende, at på trods af de faktiske forhold har ordføreren en kæmpe teoretisering om, hvordan atomkraft ville ændre på det. Teoretiske øvelser på gulv må andre gerne gøre; jeg er mest til den praktiske del af arbejdet. Derfor vil jeg høre, om det bliver ultimativt for Liberal Alliance, at atomkraft bliver en del af de diskussioner om den fremtidige elforsyningssikkerhed, når vi skal have det.

Kl. 13:08

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:08

Steffen W. Frølund (LA):

Nu er det jo ikke ting, jeg står og finder på. Jeg refererer sådan set egentlig bare fra meget professionelt udførte rapporter fra Klima-

rådet og Green Power Denmark og sågar også Energinet, som jo egentlig alle sammen kommer frem til en meget, meget bemærkelsesværdig ens, vil jeg næsten sige, konklusion. Og det er, at når vi kommer over på den anden side af 2033, har vi problemer med brownouts omkring 8 dage om året, hvis vi skulle møde et dårligt vejrår. Det er 8 dage om året; det er ikke få sekunder.

Det kan vi selvfølgelig gøre noget ved, men de tiltag, der skal gøre noget ved det, er ting, der skal kalkuleres med. Og nogle af de forslag, der ligger, vil være ekstremt dyre: lukke ned for industrien, bede Novo om at bygge fossile generatorer, lukke datacentre ned, you name it. Alle de ting, der er blevet foreslået indtil videre, er alle sammen ekstremt dyre tiltag.

Så er vores stille bøn bare, at hvis vi tager hele den her stabel af alle de dyre tiltag, bliver det så egentlig måske billigere at kigge på atomkraftværker eller i hvert fald tillade dem. Den betragtning går vi stadig ind i de snakke med, og derfor er der ikke noget, der er ultimativt. Men vi vil bare gerne have den bedste elforsyningssikkerhed til den bedste samfundsøkonomi.

Kl. 13:09

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Spørgeren.

Kl. 13:09

Signe Munk (SF):

Man kan jo tælle op på den måde. Men det korte af det lange er bare, at opgaven er overskuelig, og at vi i dag har en meget flot elforsyningssikkerhed. Klimarådet har jo netop gjort sig den overvejelse om, om atomkraft var en nødvendig faktor for at sikre elforsyningssikkerheden, og det mener de ikke at det er.

Så jeg vil bare høre, om ordføreren i det der setup slet ikke opererer med f.eks. elektrolyser, energilagring i fjernvarmen og alle de her andre teknologier, som vi har, og som ikke har historisk lange byggetider, som atomkraftværker har. Og er det ikke også vigtigt for Liberal Alliance, at vi får noget, vi faktisk kender, og som virker?

Kl. 13:10

Anden næstformand (Jeppe Søe):
Ordføreren.

Kl. 13:10

Steffen W. Frølund (LA):

Alle de andre ting er fine goder. Vi støtter også både brintinfrastrukturen, ptx-anlæg, havvindmøller og alt det andet gode, vi også skal have. Men Klimarådet kommer frem til, at det er 8 dage om året, hvor vi ikke vil have strøm nok i et dårligt vejrår efter 2033, og en af deres løsninger er, at vi skal have alle de her sten med håndbremsen på industrien. Det skriver de selv i deres rapport at de ikke kender omkostningerne ved. Så det at sige, at den vinkel er bedre end et atomkraftværk, har man ikke noget fundament for. Det ved vi simpelt hen ikke. Det kunne vi godt tænke os at undersøge i bl.a. Niels Bohr-kommissionen eller i et eller andet andet forum.

Kl. 13:10

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til Liberal Alliance. Næste ordfører er hr. Henrik Frandsen, Moderaterne.

Kl. 13:10

(Ordfører)

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, formand. Da regeringsgrundlaget blev udarbejdet i 2022, var det med overskriften »Ansvar for Danmark«. Vi har fået en ny regering, der vil tage ansvar. Ordet ansvar skulle her forstås bredt og i alle henseender, i hele vores samfund. I dag vil jeg koble

det til grøn omstilling, for jeg synes, den regering, vi har, har vist, at man tager ansvar, ikke mindst når det gælder om at nå i mål med den grønne omstilling og indfri vores klimamål. Jeg vil også gerne sige, at det ikke altid har været enkelt. Der blev med regeringsgrundlaget sat et af de mest ambitiøse klimamål nogen sinde for Danmark, og vi er godt i gang med at levere på målene, men vi er langt fra færdige. Der er stadig væk meget, der skal gøres. Klimaændringerne er i fuld gang og venter ikke på, at vi handler, når det gælder om at reducere udledninger af drivhusgasser, og jordens naturlige ressourcer venter heller ikke på, at vi bruger ekstra tid på at beslutte os. På et eller andet tidspunkt er der ikke mere at tage af; så er det for sent. Derfor er det også vigtigt, at vi satser på teknologier, der kan realiseres, og at det også gerne kan gå hurtigt. Der skal sættes handling bag ordene, rigtig meget handling. Derfor er jeg glad for at kunne sige, at vi er godt i gang med at handle, og at vi allerede har leveret på rigtig mange af de mål, som vi har sat os.

2023 var et rekordår for produktionen af grøn energi i Danmark. Vores produktion af grøn strøm nåede hidtil usete højder med 22,6 TWh fra vind- og solenergi, hvilket svarer til næsten to tredjedele af den samlede elforsyning i Danmark. Det er en milepæl, men vi skal ikke hvile på laurbærrene. Produktionen fra solenergi er steget med ca. 50 pct. siden 2022, og vores gasforbrug er faldet med ca. 25 pct. i forhold til gennemsnittet fra 2017 til 2021. Det er et tegn på fremskridt, men vi skal fortsætte med at accelerere den udvikling. Den gode nyhed er heldigvis, at der er meget mere grøn strøm på vej. I sidste måned blev danmarkshistoriens største havvindmølleudbud skudt i gang. Med udbuddet på 6 GW havvind i seks havvindmøleparker er der mulighed for at etablere rigtig, rigtig meget grøn strøm, da der også er mulighed for det, man kalder for overplanting. Dermed gør vi os klar til en fremtid, hvor Danmark kan levere grøn energi ikke kun til Danmark, men også til vores nabolande. Med udbuddet er Danmark altså kommet mindst to skridt tættere på at blive Europas grønne kraftcenter. Det er stort, og det er meget, meget vigtigt for den grønne omstilling, og så har vi ikke engang talt om det, der følger med udbuddet, nemlig massive investeringer og tusindvis af grønne arbejdspladser, bl.a. i landdistrikterne, i Danmark.

Ved siden af at være klimaordfører er jeg netop også landdistrikt-ordfører, og for mig er udviklingsmuligheder i landdistrikterne helt afgørende. Det nævner jeg, fordi vi med aftalen om større energiparker på land og mere kompensation til naboer til solceller og vindmøller – den aftale, der blev indgået sidste år – gjorde det nemmere og hurtigere at opføre store energiparker på land, både med solceller og med vindmøller. Der er jo rigtig mange hensyn, der skal tilgodeses, når man etablerer vedvarende energi på land. Med aftalen om større energiparker på land blev der skruet meget op for den økonomiske kompensation til lokalområderne, ligesom det også blev muligt at etablere flere forskellige slags erhverv i forbindelse med parkerne. Dette giver alt andet lige udviklingsmuligheder og ikke mindst arbejdspladser i landdistrikterne. Rigtig meget af den grønne omstilling kommer netop til at foregå i landdistrikterne, ikke mindst når det gælder udbygningen af vedvarende energi. Den chance skal man gribe, den skal man bruge, og den skal man bruge på en måde, så den er med til at sikre bæredygtig udvikling i Danmarks landdistrikter.

Kl. 13:15

Ccs, eller fangst af CO₂ til lagring i undergrunden, er vi også rigtig godt i gang med at rulle ud. De første udbud er afsluttet, og branchen arbejder benhårdt på at opfylde de målsætninger, der er lavet. Det er et nyt område, og som med så meget andet er al begyndelse jo svær. Det er det også, når vi taler om ccs, men jeg har i hvert fald en tro på, at vi også når de mål, der er blevet opstillet. Det er et område, der rummer rigtig store muligheder for Danmark. Vores undergrund er mange steder optimal til lagring af CO₂, og

vi har plads nok til rigtig meget CO₂, meget mere, end vi selv kan bruge. Derfor er der også nogle rigtig store forretningsmuligheder på det område, ligesom der også er det i grøn brint og ptx, altså store forretningsmuligheder. Der er et kæmpe europæisk marked for grøn brint, og Danmark har alle muligheder for at blive en væsentlig leverandør af netop grøn brint. Det skal bruges i industrien, men det skal også bruges til at fremstille flydende brændstoffer i fremtiden, her selvfølgelig sammen med CO₂. Med den store udbygning af sol- og vindenergi, som vi har aftalt, vil der også være mulighed for, at grøn brint kan udvikle sig til et kæmpe forretningsområde. Derfor er det også glædeligt, at vi for nylig har aftalt rammerne for den fremtidige brintinfrastruktur i Danmark. Vi har skabt de første skridt til, at vi kan få et brinteventyr på plads i Danmark til gavn for rigtig mange danskere.

Vi har forpligtet os til ambitiøse mål, både på nationalt plan og på EU-plan. Vi skal sikre, at Europas energiforsyning bliver mere uafhængig af fremmede magter, samtidig med at vi sikrer, at Danmark fortsat er en stærk bidragsyder af grøn energi til hele Europa. Det er både klimapolitik, men det er så sandelig også sikkerhedspolitik, og det er sikkerhedspolitik og klimapolitik, når det er allerbedst. Begge dele er vigtige dagsordener, og det er jo fantastisk, at de kan kombineres på den måde.

Vi er i gang med en fuldstændig omstilling af vores energisystem til grøn energi, og med fare for at gentage mig selv vil jeg sige, at vi er godt i gang, men at vi langt fra er færdige. Vejen mod vores klimamål er lang. Det kræver en vedvarende indsats. Vi står over for store opgaver, og det er af største betydning, at vi fortsætter det målrettede arbejde mod en grøn fremtid. Med den politiske vilje, der er, til samarbejde, kan jeg ikke andet end glæde mig til det fremtidige samarbejde, vi skal have med alle gode kræfter i Folketinget. Tak for ordet.

Kl. 13:17

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Dina Raabjerg, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 13:18

Dina Raabjerg (KF):

Tak for en fin tale. Ordføreren taler om de mange arbejdspladser, der kommer ud af at opstille vedvarende energianlæg. Hvis vi nu forestiller os, at vi havde en kommune, – det kunne være sådan en som Sorø, jeg ved ikke hvor meget VE, de har – som ikke har VE, og at der blev søgt om et projekt med 15 vindmøller og et par hektar solceller, hvordan tænker ordføreren så, at Sorø får arbejdspladser ud af det?

Kl. 13:18

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Ordføreren.

Kl. 13:18

Henrik Frandsen (M):

Det er godt nok et svært spørgsmål, hvis jeg skal til at definere erhvervsudviklingen i Sorø, men det giver et potentiale, netop fordi det jo i virkeligheden er en energipark, der bliver beskrevet her, som giver mulighed for at etablere forskellige erhverv, der relaterer til netop energiparken. Det kunne være power-to-x, det kunne være biogas, det kunne også være andre energiforbrugende virksomheder i forbindelse med det. Så jeg er ret overbevist om, at den lokale idérigdom i Sorø og også alle andre steder i Danmark vil være stor på det her område, netop fordi det giver nogle udviklingsmuligheder, som man ikke havde, inden vi lavede loven om energiparker på land.

Kl. 13:19

Anden næstformand (Jeppe Søe):

En yderligere kort bemærkning? Nej. Dermed er der ikke flere spørgsmål til ordføreren. Tak til Moderaterne. Næste ordfører på talerstolen er fru Dina Raabjerg, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 13:19

(Ordfører)

Dina Raabjerg (KF):

Tak, formand. Jeg er stolt af at bo i et land, som tager opgaven med den grønne omstilling alvorligt, og at vi tager det alvorligt, at vi af sikkerhedshensyn skal være selvforsynende med energi. Og selv om det sker på nogle lidt forskellige måder, bakker stort set alle partier i Folketinget op om 2030-målene. Det gælder sådan set også kommunerne ikke at forglemme. Alle kommuner har en klimaplan, og de arbejder aktivt med den grønne omstilling. Nogle kommuner tager et kæmpe ansvar og omfavner den grønne omstilling, og andre laver det, som man måske bedst kunne kalde for hallelujaprojekter, hvor intentionen og kommunikationen og indsatserne, f.eks.: nu cykler vi i skole, klart giver mere end selve energi- og klimaeffekten; men lad det ligge for nu.

Af gode ting i redegørelsen vil jeg særligt anerkende NEKST-samarbejdet. Her bliver aktørerne i Danmark en del af arbejdet; ikke kun i forhold til at de skal eksekvere på lovgivningen med indsatser, men også ved, at deres viden kan være med til at give indspark til konkrete indsatser. NEKST-arbejdsgruppen har bl.a. talt om behovet for lokal opbakning og anvendelse af areal- og myndighedsprocesser, og det har udmøntet sig i egentlig politik og handlinger – og tommelfingeren op for det.

Der er selvfølgelig også nogle ting, som kunne være bedre og anderledes set herfra. Vi har set en nedgang i udbygningen af vedvarende energi på land, og vi producerer dér ikke mere el i 2023, end vi gjorde i 2021. Jeg har nævnt det nogle gange før i min taler, når vi har behandlet lovforslag: Der skal altså være bedre incitamenter for de kommuner, der har arealerne og bor ved infrastrukturen. De skal have mere anerkendelse ud af at tage et ansvar, så de får lyst til at gøre mere. Den grønne pulje gør det ikke alene. Det er et værktøj, som vi har, og som skal gøre det lettere for borgerne at anerkende vedvarende energianlæg, ikke imod de lokale politikere. De får simpelt hen for lidt ud af det.

Det er i stort omfang dem og deres borgere, der betaler prisen for den grønne omstilling, og det var noget af det, jeg forsøgte at spørge ministeren ind til under hans tale. Det kan godt være, at jeg ikke har været med til at lave klimalov, men jeg har siddet på den anden side i et byråd og skullet beslutte, om vi skulle sætte vedvarende energi op eller ej.

En anden stor ting, som jeg vil nævne, er, at den bedste energi er den, vi ikke bruger. Ministerens redegørelse er gennemsyret af iver og aktivitet – der skal skabes masser af grøn energi. Men man skal bare huske, at der er to sider: Der er en udbudsside, og så er der en efterspørgselsside. Her kunne jeg godt ønske, at vi gør lidt mere ud af efterspørgselssiden, så vi kan få sat forbruget ned, f.eks. i form af et lavere varmekonsum.

Der er masser af andre ting, som jeg også kunne tænke mig at komme ind på – åben dør, kernekraft og overskudsvarme, og at vi husker på, at vi skal have vores havne med, så de kan bære presset, når vi skal til at bygge havvindmølleparker – men så bliver vi aldrig færdige. Så jeg vil afslutte med en generel refleksion på vores indsatser, for de helt store indsatser, som vi er i gang med, er i min bog ret sårbare. Hvis vi ikke lykkes med vores indsatser for havvind og brint, så når vi ikke i mål. Og jeg kan have en generel bekymring for, at vi presser markedet for meget med vores krav, herunder særligt at vi presser på tidsplaner. Jeg fornemmer lidt, at vi ikke altid har den succes, vi kunne få, netop fordi vi strammer skruen for tidsplaner og

krav i vores udbudsprocesser, og det kan vi simpelt hen ikke holde til, hvis vi skal nå i mål. Så kunne vi ikke forsøge at være lidt mere opmærksomme på det i vores arbejde fremadrettet?

Alting er lagt op til at skulle konvergere i 2030, og vi havde en debat for nylig her i salen om punktmål versus gennemsnitsberegninger. Det sidste kunne jo netop være med til at lette den slags pres, så vi reelt får nedsat vores CO₂-udslip og når vores klimamål, og så vi ikke bare opnår ét mål. Jeg siger det bare. Men med de ord vil jeg bare endnu en gang takke for en rigtig fin redegørelse og et i øvrigt rigtig godt samarbejde. Tak for ordet.

Kl. 13:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er ingen korte bemærkninger. Så tak til ordføreren for Det Konservative Folkeparti. Næste ordfører er hr. Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten.

Kl. 13:25

(Ordfører)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Det er en redegørelse om energi- og forsyningspolitikken og ikke som sidste år, hvor vi også havde klimaet blandet ind i det. Jeg synes jo, at den vedtagelsestekst, som SF, Enhedslisten, Radikale, Konservative og Alternativet står bag, er en rigtig god tekst. Det er den bl.a., fordi den også kigger tilbage og siger: Hvad var det egentlig, der skete i 2019? Ja, vi havde et klimavalg, og efter det klimavalg var der processer, hvor vi fik fastlagt, at der skulle laves en klimalov, og efterfølgende er der blevet lavet rigtig mange aftaler under den tidligere regering, som forfølger de mål om at lave en 70-procents-CO₂-reduktion inden 2030.

Der er rigtig mange af de aftaler, som vi har indgået med den nuværende regering, som er udløbere af, hvad der blev lagt af grundsten med den tidligere regering. Det er en omstilling, som tager tid, og jeg synes, at der er mange ting, der går i den rigtige retning, når man ser på den her redegørelse. Men når man ser på den samlede redegørelse, tænker man også, hvad der kunne være bedre, og det er jo nok det, som jeg har mest fokus på i det, jeg vil sige nu.

Jeg synes, at det her med at blive uafhængig af importerede fossile brændsler i Europa er utrolig vigtigt, og det er altså blevet skærpet af krigen, Ruslands angreb på Ukraine, og jeg synes, det er gledet for meget i baggrunden, efter at gaspriserne er faldet igen. Der var en periode, hvor der var en meget stor interesse for, at vi skulle slippe af med gas til opvarmning, og nu ser vi så, at folk udskifter deres eksisterende gasfyr med et nyt fyr, og vi kigger ind i, at vi bevilger penge til fjernvarmepuljen og de bliver lynhurtigt søgt og brugt. Der er noget der, som jeg synes skulle gå hurtigere.

Jeg synes, at hvis man kigger på det store billede, er det en katastrofe, at Nord Stream 1 og 2 blev bygget sådan, at man fra europæisk side kom ud i en afhængighed af russisk gas. Jeg synes, at det er vigtigt, at vi tager nye initiativer til at accelerere den udbygning af fjernvarme i Danmark og få flere danske forbrugere væk fra gas.

Der sker også gode ting. Det, at man nu for alvor borer efter geotermi i Aarhus og man har truffet beslutninger i det københavnske område, er rigtig vigtigt. Det kan faktisk også være løsninger, som kan gennemføres i andre europæiske lande. Der kan være danske selskaber, som får en erfaring og en ekspertise ved at bore i Danmark, som kan bruges i andre lande, og det kan sådan set godt blive det nye eksporteventyr, så vi har andet end vindmøller.

Men hvis man ser på vores fjernvarmeforsyning, må vi sige, at der er alt for meget importeret biomasse, og jeg glæder mig over, at man f.eks. i Aarhus har truffet beslutning om, at importen af træpiller til Studstrupværket skal være afviklet i 2030. Så vi har nogle steder, hvor der bliver taget de rigtige skridt, men vi har jo

andre steder, hvor man har nogle lange kontrakter og en planlægning om at brænde rigtig meget importeret biomasse af fremadrettet.

Nu er det her jo også et spørgsmål om forsyningsikkerhed, og der glæder jeg mig over, at Klimarådet har lavet en gennemgang af, hvordan vores forsyningsikkerhed på el siden kan være, når vi har så meget vind og sol og vi får endnu mere vind og sol, og der er den klare konklusion, at det godt kan lade sig gøre. Det kræver bare, at man har lidt backup, så man kan tænde for nogle oliekedler på spidsbelastningstidspunkter; så skal det nok gå.

Klimarådet har også været klar omkring, at atomkraft i Danmark er fuldstændig uden for skiven i den danske energipolitik, og jeg glæder mig over, at det ikke er blevet debatteret så meget her i dag og der ikke spildes tid på det. Jeg må bare konstatere, at ude i valgkampen op til EP-valget er det noget, der bliver diskuteret. Jeg forstår godt, hvis der er unge mennesker, der har en utålmodighed og synes, at man skal bruge alle virkemidler for lynhurtigt at blive klimaneutral. Men hvis man kigger på de energipriser, der er, så er atomkraft al for dyr, og skulle vi i Danmark begynde at planlægge det, vil et atomkraftværk først kunne blive etableret om 15 år eller mere. Så det er en blindgyde at satse på atomkraft. Vi viser i Danmark, at vi har en energiforsyning, som stille og roligt bliver udbygget med mere og mere reel vedvarende energi, og vi kommer frem til at være foregangsland på det punkt. Men som sagt: Vi skal lige have vores importeret biomasse udfaset.

Der er kommet en solcellestrategi her for nylig, og jeg synes, at den skulle have været for længe siden, for det, at vi ikke i højere grad bruger byernes tage og arealer til solceller, synes jeg er et problem. Jeg håber, at den solcellestrategi, der nu er blevet fremlagt af regeringen, og det, at vi har udsigt til en forhandling om, at vi skal lave en solcellepulje, som bruger 178 mio. kr. på at fremme flere solceller i byerne, bliver en succes, og at der bliver nogle nye muligheder, som bliver udnyttet.

Kl. 13:30

Jeg er sådan set enig med De Konservatives ordfører omkring det med, at den bedste energi er den, vi ikke bruger, og der har igen mange år været for lidt fokus på energibesparelser og energieffektivitet. Jeg synes, det er lidt vildt, når man tænker på, hvor mange milliarder vi har i proces med at fremme CO₂-lagring og grøn brint og derudad. Det er ligesom en blind vinkel, at vi ikke i højere grad har satset på energieffektiviseringer. Vi har fra Enhedslistens side fremsat forslag om det, og der var så ikke opbakning til at gennemføre et konkret beslutningsforslag.

Jeg synes også, at det er lidt beskæmmende, at vi ikke er kommet længere med at udnytte overskudsvarme i vores fjernvarmesystemer. Der var i hvert fald en række partier uden om regeringen, som sagde: Vi er parate til at gå væsentlig videre. Og så er det alligevel noget, som går langsomt. Jeg har svært ved at forstå det.

Så synes jeg også, at det er vigtigt, at vi fastholder, at et folkeligt engagement i den vedvarende energi er positivt, og der kigger vi jo ind i noget her, hvor det er meget store investeringer, der laves, når man laver vedvarende energianlæg, og det er svært at være med til at lave de investeringer, medmindre man f.eks. er et stort pensionsselskab. Men de enkelte medlemmer af en fagforening tænker jo ikke sådan på, at deres pensionsselskab måske er med til at lave nogle fornuftige investeringer. Jeg synes, at vi virkelig mangler at få sikret, at det folkelige engagement også er en del af energipolitikken; at beboere i boligforeninger kan glæde sig over, at der kommer solceller på deres tag; at min landsby kommer frem til en løsning, hvor man deles om noget energi, hvor nogle solceller måske ligger på den lokale idrætshal og bliver et plus for lokalsamfundet økonomisk.

Jeg synes også, det er ærgerligt, at vi er endt der, hvor regeringen har konkluderet, at de kystnære havvindmølleprojekter ikke kan gennemføres på grund af EU. En række af de projekter, der var i proces, hvor der var firmaer, der samarbejdede med kommuner, og hvor det

var et folkeligt energiengagement på Bornholm, som gjorde, at man havde en idé om, at man skulle have folkeligt ejede møller, er så stoppet nu. Der mangler vi altså en erstatning for de regler, der har været omkring de kystnære møller. Vi mangler en erstatning.

Så synes jeg, at det ikke er nævnt så meget, at vi har et problem i forhold til at liberalisere affaldssektoren. Der er ingen tvivl om, at en rigtig god løsning ville være at få CO₂-fangst på nogle affaldsforbrændingsanlæg, og det er så gjort muligt, at det kan kommuner godt kan investere i, men det er jo ikke rigtig sikret, at dem, der eventuelt investerer i CO₂-fangst, også har udsigt til, at de fortsat har affald til at brænde af på deres affaldsforbrændingsanlæg. Der synes jeg, at flertallet svigtede i gennemførelsen af liberalisering af affaldssektoren.

Så står der ret lidt i den her redegørelse omkring transport, men det fylder ret meget. Det samlede energiforbrug i transportsektoren udgør jo sådan set ca. 30 pct. af Danmarks endelige energiforbrug, og det er så endnu en lidt blind vinkel. Jeg er godt klar over, det kan man ikke forvente at energioordfører lige løser, fordi der også er noget, der hedder transportordførere, men jeg synes, det er underligt at tage toget fra København og se, at det stadig væk er et dieseltog, der kører af sted – at vi ikke er kommet længere med omstillingen til, at hele vores kollektive transport selvfølgelig skal være på el, og at vi skal have langt flere elbiler. Noget af det sker af sig selv, men vi skal også være parate til, at hvis det går for langsomt, f.eks. med den offentlige transport, så skal der være en omstilling, som vi prioriterer politisk.

Jeg synes, der er mange gode ting i redegørelsen her. Jeg synes, det er godt at have det overblik, når vi ligesom skal have fokus på, hvad vi skal gøre mere; hvad det er, vi skal bygge oven på de eksisterende energiaftaler, vi har; hvad det er, vi skal forbedre i de klima- og energiaftaler, som vi har; og hvordan vi når bedst og billigst frem til at nå de her 70-procents-CO₂-reduktioner i 2030.

Der er flere, der har nævnt, at der er et godt samarbejde omkring energipolitikken, og det vil jeg sige der er, og det vil jeg gerne bidrage til fremadrettet.

Kl. 13:35

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Dermed tak til hr. Søren Egge Rasmussen. Jeg ser ikke Radikale Venstres ordfører her i salen, og dermed er den næste ordfører hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 13:35

(Ordfører)

Morten Messerschmidt (DF):

Tak, formand. Dansk Folkeparti er som bekendt en del af en aftale, der tilbage i 2019 blev indgået med det formål at nedbringe CO₂-udslippet regnet i forhold til niveauet fra 1990 med 70 pct. i 2030, og det fylder jo ganske meget i dansk politik, og det fylder meget i en debat som den, vi har her i dag. Men der er ikke så mange, der skeler til resten af aftalen, altså de hensyn, som vi dengang også var enige om skulle være det bærende, i forhold til hvordan man så skulle nå de 70 pct. i 2030, og jeg minder om, at noget af det, som står i aftalen, er betoningen af dansk konkurrenceevne, og det er betoningen af, at den sociale balance sikres, og at der ikke blot flyttes en drivhusgasudledning ud af Danmark, men at det, vi taler om, er en reel ny teknologi, som kan producere på en mere klimavenlig måde. Og det fylder ikke så meget i debatten, og det er en skam.

For det er jo ikke for sjov, at vi i hvert fald i Dansk Folkeparti kæmpede for at få de her hensyn ind i klimaloven, og jeg må i dag, når jeg kigger tilbage efter snart 5 år, indrømme, at det er meget svært at se det øvrige Folketing tage ret meget hensyn til den sociale balance, konkurrenceevnen og de ting, som rent faktisk står i aftalen.

Man er så fikseret på 70-procentsmålsætningen, at man er fuldstændig ude af kontakt med virkeligheden, virkeligheden, der jo er, at Danmark sammenlignet med vores europæiske nabolande, vore konkurrenter, virksomhedernes konkurrenter, har en meget, meget høj elpris, og virkeligheden, der er, at vores fødevarerpriser i Danmark, når det kommer til korn og brød osv., er blandt de højeste eller endda de højeste i EU. Og det kan jo godt være, at det, når man sidder her på den grønne gren, ikke betyder så meget, og at man tænker, at det er 70-procentsmålsætningen, der er det eneste saliggørende og betydningsfulde. Men for mig og for Dansk Folkeparti og for rigtig mange andre mennesker ude i samfundet betyder det noget, og jeg tror, at de fleste oplever, at det i deres hverdag er blevet sværere at få pengene til at række, at det er dyrere at varme sin bolig op, at det er dyrere at få fyldt diesel eller benzin på bilen, at det er dyrere at handle, og at det generelt bliver dyrere, og der må jeg sige, at målet af røde skatter og afgifter, som bliver camoufleret i et klimavenligt grønt sigte, for os er nået.

Vi er, synes jeg, nødt til at have en langt større respekt for den måde, vi bruger skatteborgernes penge på, end det, som vi i øjeblikket og igennem nu snart 5 år har oplevet inden for klimapolitikken. Derfor har vi også benyttet dagen i dag til at opsiges vores del af aftalen i forhold til det fatamorganaprojekt, som man har sat i søen uden for Bornholm, med Energiø Bornholm, hvor vi, hvis vi skal være venlige, kan sige, at man har stukket partierne blå i øjnene, og at man, hvis vi skal være uvenlige, har givet løgnagtige oplysninger, da aftalen blev indgået. Det er jo ikke mere end halvandet års tid siden, der stod i aftalen, at man ikke helt kan sige, hvad den økonomiske konsekvens af energiøen derovre ville blive, men at det var sådan lige omkring nul, altså lidt plus/minus, og at man indtil videre så bare på anlægget har brugt over 1 mia. kr., og det seneste, vi så har hørt fra Energistyrelsen, er, at omkostningen til anlægget kommer op på 30 mia. kr., altså hvor hovedparten af strømmen skal sendes til Tyskland.

Der må jeg sige, at man er ude i noget, der er så grundlæggende respektløst i forhold til danskernes penge, at vi ikke vil være med. Vi har igennem de seneste år set en hel sværm af skatter og afgifter og andet, endda på områder, som er omfattet af kvotehandelsystemet, og hvor man jo så må sige, at det kun skævvrider kvotehandelsystemet. Det er et markedsbaseret system, hvor man lader den, der har råd til at købe kvoten, udlede CO₂'en, og det er jo et snusfornuftigt markedsorienteret system. Men mængden af afgifter, der nu bliver lagt oven på nærmest alt, hvad man kan få øje på, i klimaets hellige navn, er en helt skæv udvikling. Der er flyafgiften, CO₂-industriafgiften og dieselaafgiften – og man vil ovenikøbet også forbyde folk at køre i dieselmotorer fra 2030 – kilometerafgiften på lastbiler, ejeraafgiften, plastikposeafgiften, og dertil kommer jo også en sådan helt babylonsk mængde af vanvittige bureaukratiske regler og rapporteringskrav, som man også i klimaets navn presser ned over vores virksomheder, hvilket jo alt sammen bare er noget, der fører til, at det bliver dyrere og dyrere at være dansker, og det vil vi ikke være med til.

Kl. 13:40

Det er også derfor, at vi har givet regeringen et ultimatum, altså at hvis den CO₂-skat, man så planlægger at lægge på landbrugsproduktionen i Danmark, fører til så meget som en krone mere i pristigninger på fødevarer, eller den flytter bare en enkelt arbejdsplads ud af Danmark, så vil vi ikke længere stå på mål for hele det her cirkus. Og jeg tror ærlig talt, at der er mange danskere, der har det som os. Ja, man vil gerne den grønne omstilling, men det her er jo ikke bare den grønne omstilling, for det her er jo en direkte chikane af rigtig mange danskeres mulighed for at få hverdagen til at hænge sammen, og det kan aldrig være Dansk Folkepartis politik. Det kan aldrig være vores politik at firedoble mængden af vedvarende energi, solceller, landvindmøller, rundtomkring i Danmark, hvor i forvejen

rigtig mange, der har ønsket at bosætte sig i landområderne, fordi de måske holder af naturen eller de generelt har lyst til at bruge naturen, nu må se sig hensat til at bo i en gold ørken af solceller fjernt fra den naturoplevelse, som de drømte om. Og det stopper jo ikke engang med de skøre ting, som regeringen vælger at gennemføre med venstrefløjen – for man bruger jo ikke forligskredsen inden for klimaloven, og derfor har den idé, vi i hvert fald havde om at kunne blokere for de værste tosserier, da vi sagde ja til klimaloven, vist sig at være naiv – for også på EU-plan presser sig ny regulering frem. Jeg tror, at det er alle andre partier end Dansk Folkeparti, der i Europa-Parlamentet har stemt for, at det nye energigirenderingsdirektiv også skal omfatte private boliger, hvilket jo vil gøre, at især boliger uden for de store byer, som måske ikke er så dyre igen, vil blive direkte insolvente. Omkostningerne ved at skulle sætte nye vinduer, ny isolering og alt muligt andet i vil simpelt hen ikke stå mål med det, som huset kan sælges til.

Så vi befinder os jo i en tid, hvor klimapolitikken er blevet ekstrem og helt uden forbindelse til den virkelighed, som langt hovedparten af vi danskere lever i. Og jeg havde tilbage i 2019 et håb om, at vi som parti inden for den her aftale kunne være med til at bremse de socialistiske drømme om bare at hæve og hæve skatterne og øge mængden af regulering, men man må jo også sige, at det ikke er blevet sådan. Selv ikke den her regering har ønsket at tage hensyn til det at begrænse det i forhold til den sociale balance og ønsket at lytte til fornuftige folk i klimaaftalen, og det er en skam. Men det er jo, ligesom om man har glemt, at Danmark står for blot en tusindedel af den menneskeskabte CO₂, der udledes her på kloden. EU står for 7 pct., mens et land som Kina hver uge åbner nye kulkraftværker og står for 30 pct.

Så det, at vi generelt og løbende gør det dyrere og vanskeligere at være virksomhed i Danmark – medmindre man lige er på den grønne gren, hvor man er klimavirksomhed og man derfor kan få en masse statsstøtte – og at vi generelt gør det dyrere at være dansker, gavner ikke nogen og mindst af alt klimaet. For hvor flytter produktionen hen, når man har gjort Danmark til et overbeskattet og overreguleret grønt land? Ja, den flytter selvfølgelig bare til andre dele af det indre marked, og det er der altså ikke meget klimalogik i.

Jeg skal derfor fremføre et forslag til vedtagelse på Dansk Folkepartis vegne, og det lyder som følger:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at den førte klimapolitik har gjort det dyrere at være dansker. De danske elpriser er nu de dyreste i EU, hvilket øger den sociale ubalance og skader Danmarks konkurrenceevne. Dette strider mod de hensyn, der i 2019 blev aftalt i klimaloven, hvilket er uacceptabelt.

På den baggrund pålægges regeringen at leve op til sine løfter – herunder at sikre, at fødevarepriserne ikke stiger på grund af den grønne omstilling – især fordi fødevarepriserne rammer de svageste i vores samfund.

Folketinget mener ikke, at det skal være dyrere at være dansker«. (Forslag til vedtagelse nr. V 78). Tak, formand.

Kl. 13:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Vedtagelsesteksten vil selvfølgelig indgå i forhandlingerne, og der er i hvert fald en, der har bedt om ordet, og det er fru Signe Munk.

Kl. 13:45

Signe Munk (SF):

Det var jo en spændende tale, og det er også en spændende rejse, hr. Morten Messerschmidt har været på, siden han i 2019 skrev under på klimaloven. Jeg bliver nødt til at spørge hr. Morten Messerschmidt:

Vidste hr. Morten Messerschmidt ikke, hvad han skrev under på? Det var en 70-procents-CO₂-reduktion i 2030. Havde hr. Morten Messerschmidt virkelig forestillet sig, at en af de største udledere af drivhusgasser i Danmark, landbruget, skulle gå fri? Hvad havde hr. Morten Messerschmidt i tankerne, når det nu ikke er den klimapolitik, der bliver ført?

Kl. 13:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:46

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg er glad for, at ordføreren bruger udtrykket gå fri, altså at det er en straf. Det er en form for vendetta, som man ønsker at rette imod landbruget, og det var mit håb og Dansk Folkepartis håb, da vi lavede klimaaftalen, at det, der stod i den, ikke kun 70-procents målsætningen, men også det øvrige, der stod i den, ville være noget, man lagde vægt på, f.eks. det med den sociale balance. Det ligger mig enormt nær, og jeg tror egentlig, det ligger mange af os nær. Det var jo derfor, går jeg ud fra, at statsministeren i folketingsvalgkampen gjorde så meget ud af at sige, at hun ikke ville acceptere, at den enlige mor med tre børn skulle have sværere ved at få enderne til at nå sammen økonomisk, når man handler ind. Det kunne jeg i hvert fald forestille mig var derfor hun sagde det, og jeg var glad for, at hun sagde det, men derfor er det jo også desto mere trist så at høre på SF, også på vegne af, kan jeg forstå, de øvrige partier i klimaloven, at det ikke er noget, man i virkeligheden mener.

Kl. 13:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 13:47

Signe Munk (SF):

Det er det så absolut, og hvis man er så optaget af det, kunne Dansk Folkeparti jo bare foreslå en grøn check, der kunne balancere de grønne afgifter, altså hvis det var det, der var så vigtigt. Det er jo helt åbenbart, at når hr. Morten Messerschmidt forestiller sig, at man kan nå en drivhusgasreduktion på 70 pct., og at landbruget skal gå fri for det ansvar – det er jo det, det handler om – har man ikke haft nogen som helst idé om, hvad man skrev under på. Men så må hr. Morten Messerschmidt bare lige forklare mig her, hvordan det kan være, at den kamp mod vindmøller og solceller, som hr. Morten Messerschmidt fører, gavner de danske elforbrugere, for det er jo netop mere vedvarende energi, der gør elprisen lavere. Det hjælper hr. Morten Messerschmidt jo ikke til, når han kæmper imod den vedvarende energi.

Kl. 13:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:47

Morten Messerschmidt (DF):

Der er jo ikke nogen overhovedet, der får gavn af at sætte ekstra skatter på et dansk landbrug. Jeg synes faktisk, det er forbilledligt, som dansk landbrug igennem de seneste mange år har formået at blive et af de mest klimavenlige landbrug i verden. Altså, pr. produceret ton oksekød, kyllingekød, svinekød osv. er der ikke mange, der er så gode som dansk landbrug. Hvorfor skulle man straffe det, når man så ved, at det bare fører til, at produktionen flytter til lande, der er mere CO₂-udledende? Det giver jo ikke nogen mening.

I forhold til at det skulle blive billigere på elprisen at opføre vindmøller, synes jeg da, fru Signe Munk så skylder et svar på, hvordan det kan være, at Danmark har en af de dyreste elpriser i EU.
Kl. 13:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Så går vi til klima-, energi- og forsyningsministeren. Velkommen.

Kl. 13:48

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Tak. Jeg skal gøre det kort. Først og fremmest tak for debatten. Energiområdet er noget helt særligt. Det er nervebanerne i vores land. Det er forudsætningen for vores velstand, velfærd og sikkerhed. Det er enorme summer, danskerne, danske virksomheder og vi som samfund investerer. Det er en afgørende forudsætning for, at vi kan leve trykke og gode liv. Omstillingen er nået rigtig langt, men vi bliver jo aldrig færdige, så selv om vi er nået langt med udfasning af fossil energi, er det jo et system, der hele tiden skal tunes. Derfor får vi også meget at gøre i Folketinget.

Der er også to andre ting, der er særlige ved energiområdet. Jeg har i mange år levet efter den lærdom, at man kan komme ind i energiområdet, men at det er svært at komme ud. Helt symbolsk kan jeg nu se, at nogle partier er i gang med at forlade energipolitikken ved at melde sig ud af diverse aftaler. Sådan kan jeg jo også lære nyt. Man kan åbenbart vælge at komme væk fra energiområdet, når nogle af de svære valg skal træffes. Det må vi bare tage til efterretning.

Energiområdet har også noget helt særligt over sig, og efter at have været minister i den relativt korte periode, jeg har været det nu, har det været en kæmpe fornøjelse at opleve, hvordan det danske folkestyre samarbejder. Vi har uenigheder, men der er mere, der forener os. Vi lander gode aftaler, og jeg skal ikke være for fin til at sige, at jeg faktisk også nogle gange synes, at aftalerne bliver bedre af den dialog og det samarbejde, vi har, end det udspil, som man starter ud med, og som jo typisk kommer fra regeringens hånd. Det samarbejde skal vi værne om. Det gør vi med brede forlig, og jeg ser frem til at samarbejde med Folketingets partier i den spurt, vi skal have frem mod sommerferien. Der er stadig væk meget, vi skal nå, og lur mig, om den næste sæson ikke også bliver arbejdsom. Der skal nok komme et par håndfulde lovforslag. Vi skal videre med brintenergi, vindenergi på havet, lagringstilladelser til CO₂, elnettet osv. Der er masser af opgaver, der ligger foran os, og jeg glæder mig til det fortsatte samarbejde.

Kl. 13:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted tirsdag den 28. maj 2024.

Det næste punkt på dagsordenen er:

33) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 177:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en statslig jordfond.

Af Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 01.03.2024).

Kl. 13:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Søren Egge Rasmussen, vil gerne begrunde forslaget.

Kl. 13:51

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Nogle gange kan man godt være i tvivl om, om man skal genfremsætte et beslutningsforslag, men det har Enhedslisten så valgt at gøre om etablering af en statslig jordfond. Det er, fordi vi noterer os, at der er flere og flere, som bakker op om, at det sådan set er en løsning, man også bør have, når man skal omstille vores landbrug til, at der kommer mere natur og mere skov, og at vi altså omstiller landbruget til noget andet.

Indtil videre kan jeg se på min skærm her at jeg har uendelig taletid, og det sætter jeg stor pris på.

Senest har vi set Klimarådet komme med en rapport, hvor man ligesom siger: Vi tager udgangspunkt i, at vi skal leve op til nogle biodiversitetskrav og tage hånd om vores vandmiljø, og så går man i gang med at se, hvad det så er, der skal til, og hvis man prioriterer det, kommer man frem til, at man sådan set godt kan løse problemerne med klimaet, men at man først bør tage udgangspunkt i, at vi skal sikre biodiversiteten og vores vandmiljø.

Vi har også set, at ekspertgruppen om udtagning af lavbundsjordder sådan set også peger på, at etablering af en statslig jordfond kan være et virkemiddel til at udtage lavbundsjordder hurtigere. Vi har også set, at den rapport, »Fra foder til føde II«, som er blevet fremlagt af en række grønne organisationer, også opererer med, at udtagningen af arealer til naturformål var noget, der kunne understøttes af at have en fond. Vi har set, at Danmarks Naturfredningsforening i deres oplæg slår fast, at jordopkøb via en fond kan være en måde at sikre natur- og miljøinteresser på.

Jeg har stadig væk en skærm her, som er helt blank, så jeg kan jo godt motivere yderligere – jeg ved ikke rigtig, om teknikken fungerer helt.

Men vores beslutningsforslag drejer sig altså om, at vi foreslår, at der skal oprettes en statslig jordfond. Jeg ser frem til en god debat.

Kl. 13:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Jeg beklager. Det er rigtigt, at skærmen først viste taletiden, da tiden var gået, og hvis det bliver ved, vil jeg selvfølgelig give den fleksibilitet, jeg kan give heroppe fra formandsstolen, og så skal jeg nok rejse mig i god tid, så man kan afslutte – hvis det bliver ved. Det holder vi selvfølgelig øje med.

Forhandlingen er hermed åbnet, og den første, der får ordet, er ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Kl. 13:54

Forhandling

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Tak for det. Jeg kan se, at jeg har fået uret til at virke, så jeg ved nogenlunde, hvor lang tid jeg skal tale. Nu er det et spørgsmål, om jeg bruger hele taletiden, men ikke desto mindre vil jeg sige tak til de folketingsmedlemmer, der har fremsat beslutningsforslaget. Det foreslås jo i beslutningsforslaget, at man pålægger regeringen at oprette en statslig jordfond, og fonden skal så efter forslaget her opkøbe landbrugsejendomme og landbrugsjord med det formål, at jorden så kan bruges til økologisk drift, skovrejsning, natur eller jordbytte. Efter forslaget skal jorden skal bortforpagtes på længerevarende kontrakter, hvor man så stiller krav om eksempelvis økologisk drift.

Jeg vil starte med at sige, at jeg er helt enig i, at dansk landbrug skal fortsætte sin omstilling i en stadig mere grøn og klima- og miljøvenlig retning. Forslaget her er, som det også blev fremført er ordføreren for et øjeblik siden, også blevet fremsat tidligere i en lignende udgave. Jeg mener dog ikke, at forslaget her peger på den rigtige løsning, og det er der grundlæggende to årsager til.

For det første er der med landbrugsaftalen indgået et bredt forlig, hvor man sætter rammerne for den grønne omstilling i landbruget, og det er også en aftale, som vi er i god gang med at få implementeret. Derfor skal vi sikre, at vi laver langsigtede, kloge beslutninger og løsninger netop for at sikre, at de løsninger, vi skaber, også fungerer bredt for landbruget og også dermed for samfundet i bred forstand. Derfor har regeringen som bekendt også nedsat en grøn trepart, og det er en dialog, hvor vi også i aftalen i den grønne trepart skal være med til at fremtidssikre den grønne omstilling af landbruget, og derfor er det også et utrolig vigtigt arbejde, som er i gang der, og som vi forventer, i hvert fald hvis alt går, som vi håber, bliver afsluttet inden sommer.

For det andet vil forslaget, som det bliver præsenteret her, være meget dyrt at gennemføre, hvis det er sådan, som det foreslås, at staten skal blive en permanent ejer af nye store jordarealer. Det er regeringens udgangspunkt, at udviklingen i dansk landbrug skal være markedsdrevet, og at omstillingen skal understøttes af frivillige ordninger, f.eks. som vi ser det med udtagning af lavbundsjordene, som faktisk er i fornuftig gænge. Staten skal ikke blive permanent ejer af store arealer, som bedre kan ejes og drives og forvaltes af lokale landbrugere. Så på den baggrund vil regeringen afvise beslutningsforslaget.

Som det tidligere også er nævnt, er der også et bredt flertal bag landbrugsaftalen, og der er vi også enige om en bindende og ambitiøs grøn omstilling af landbruget. Der står f.eks. i aftalen, at regeringen vil fordoble det økologiske areal. Det er også regeringens mål, at der skal rejses 250.000 ha skov, og som det også vil være mange bekendt, skal vi også have udtaget store arealer af lavbundsjordene så hurtigt, som det praktisk talt kan lade sig gøre. Så der skal ske en stor, og der skal ske en vigtig omstilling af dansk landbrug i de kommende år, og det er en omstilling, som også vil blive drøftet både i treparten og selvfølgelig også løbende i Folketinget.

Treparten diskuterer også beskyttelse af naturen og beskyttelse af drikkevandet, og den vil forhåbentlig også komme med forslag til konkrete indsatser, som kan øge incitamentet til også at få rejst mere skov, hvad der er et politisk ønske om og også et stort behov for. Det er alt sammen stadig på en måde, der respekterer, at landbrugets udvikling skal drives af landbruget selv. Og der er altså allerede et vigtigt arbejde undervejs, som også netop vil styrke indsatsen i forhold til den klima- og biodiversitetskrise, som der er derude, og som vi skal tage meget, meget alvorligt.

Regeringen er af den opfattelse, at landbrugserhvervet skal fremtidssikres og udvikles efter de principper, som vi politisk er enige om via landbrugsaftalen, og arealerne skal dyrkes i overensstemmelse med de regler og de miljøkrav, som der så også der er enighed om.

Men som sagt vil jeg ikke udelukke det at kunne lave en jordfond i en eller anden forstand, i den forstand at det handler om, at vi også har noget, som vi kan arbejde med, eksempelvis i forhold til jordbytte, som der bliver talt om her, når vi tager lavbundsjordene ud. Eksempelvis kan vi se, at de eksperter, som også har givet os gode råd, siger, at det er et af de redskaber i værktøjsskassen, som man peger på. Forskellen er så bare, at det ikke er med det formål, at staten skal eje jorden. Målet er, at man skal kunne bruge det i form af jordbytte, sådan at jorden går videre til en anden ejer, sådan at man kan få udtaget eksempelvis lavbundsjordene, hvis det er det, der er formålet.

Så sluttelig igen vil jeg sige tak til initiativtagerne, men som jeg netop har redegjort for, ser vi ikke det her forslag, som det ligger, som den rigtige løsning.

Kl. 13:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er en kort bemærkning til hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 13:59

Søren Egge Rasmussen (EL):

Med den landbrugsaftale, vi har, er det jo sådan set legalt, at hvis der er et flertal, der vil lave mere end det, der står i landbrugsaftalen, kan man gøre det – både i forbindelse med finansloven og på anden vis.

Jeg synes, at det var interessant, at ministeren alligevel kom frem til, at han godt kunne forestille sig sådan en jordbyttefond som et redskab. Problemet er jo, at vi har mange indsatser, der går for langsomt. I den ekspertgruppe for udtagning af lavbundsjordene kommer man også frem til faktisk at anbefale, at en jordfond kunne være et virkemiddel. Det kan ikke nytte noget, at vi ender der, hvor én landmænd kan forhindre, at et godt, stort projekt bliver gennemført. Så kunne det være godt, hvis man kunne bytte noget jord med vedkommende, så vedkommende også syntes, at det var en god løsning. Det er jo det, som en jordfond også ville kunne.

Så jeg vil da gerne høre, om ministeren vil tage initiativ til, at vi får drøftet den her jordbyttefond som et muligt redskab for at få flere lavbundsarealer ud af omdrift.

Kl. 14:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 14:00

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Som det også vil være ordføreren bekendt, har vi for noget tid siden fået anbefalingerne fra ekspertgruppen om udtagning af lavbundsjordene. Det er fuldstændig rigtigt – som jeg også selv sagde i min indledning, og som ordføreren også gentager her – at et af de forslag, man lægger frem, netop er at kigge på, om man kan lave sådan en jordbyttefond.

Men som jeg forstår forslaget her, er det med det formål, at man så skal opretholde ejerskabet i statsligt regi, og at man så skal forpagte jorden ud. Det er derfor, økonomien bliver tung. Man skal have en masse penge bundet op på jorden. Men tanken om at lave en struktur – som jeg ikke har lagt mig fast på hvordan man i givet fald kunne lave, og det vil jeg meget gerne drøfte både i forligskredsen, og med hvem der ellers har lyst til at diskutere, hvordan sådan model kan se ud – synes jeg da er positiv. For det er som sagt også noget af det, anbefalingerne fra ekspertgruppen om udtagning af lavbundsjordene peger på, men det er med det formål, at man så skal afhænde

jorden igen netop for at få de her lavbundsarealer taget ud, sådan at eksempelvis landmænd, der skal afgive landbrugsjord, til gengæld kan få noget andet jord at arbejde med som alternativ.

Kl. 14:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 14:01

Søren Egge Rasmussen (EL):

Regeringen har jo i sit grundlag en eller anden idé om, at man skal have 250.000 ha ny skov. Det er selvfølgelig helt fint, hvis det bare bliver statsskov og det er regeringen, der vil ud at opkøbe jord for at etablere statsskov. Men en fond omkring det kunne vel også være en mulighed. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om det bare er statslig opkøb af jord, der skal gøre, at vi får 250.000 ha ny skov.

Kl. 14:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:02

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Nej, det er ikke tanken. Altså, tanken er, at det skal være privat skovrejsning, men hvor man selvfølgelig kan understøtte med den økonomi, som man i givet fald kan understøtte med. Der ved ordføreren også, at Svarerudvalget er kommet med nogle vurderinger af, hvad det så kunne være, der kunne gives af støtte. Så det er ikke sådan, at vi forestiller os fra regeringens side, at vi skal ud at købe 250.000 ha for så at sætte skov på det. Det skal tværtimod være netop privat skovrejsning, og det skal heldigvis også være steder, hvor man kan sige at det giver mening også rent produktionsmæssigt, og hvor alternativet måske var, at man havde en tynd hvedemark, eller hvad det kunne være. Så det er den vej rundt, at vi skal skabe det rigtige økonomiske incitament, så de her 250.000 ha skov bliver plantet de rigtige steder.

Kl. 14:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre i ordførerrækken. Den første er fru Ida Auken fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 14:02

(Ordfører)

Ida Auken (S):

Tak for ordet, og tak til Enhedslisten, der har fremsat det beslutningsforslag, vi diskuterer i dag. Forslaget handler om at etablere en statslig jordfond, der skal opkøbe landbrugsejendomme med det formål at sikre mere biodiversitet, økologisk landbrug og et mere klimavenligt landbrug. Det er et meget ædelt formål, som vi i Socialdemokratiet til fulde deler.

Alligevel kan Socialdemokratiet ikke støtte dette forslag. Vi kan pege på, at regeringen allerede har taget en række beslutninger, som bringer os tættere på det samme mål, som Enhedslisten er efter i dag. Vi har indgået en stor og omfattende landbrugsaftale, som vi er ved at folde ud i disse måneder og år, både i praksis og med kroner og øre. Aftalen skal sikre en helt grundlæggende grøn omstilling af dansk landbrug. I aftalen ligger bl.a. et mål om at fordoble det økologiske areal samt at udtage op mod 100.000 ha lavbundsjord. Det er en udtagning, der for alvor er kommet fart på de seneste år. Regeringen har også sat sig det mål, at vi vil plante 250.000 ha ny skov, hvilket også vil betyde meget for klima, biodiversitet og rent drikkevand. Det er tre ting, der alle sammen ligger Socialdemokratiet meget på sinde.

Samtidig sidder der lige nu en grøn trepart og arbejder, og den er, synes jeg, en meget, meget spændende konstruktion på nuværende tidspunkt. Jeg kan ikke umiddelbart komme på, at man har haft et helt så gyldent moment med velvilje fra både grønne organisationer og landbruget til at prøve i fællesskab at finde løsninger, der både kan sikre, at vi har et meget stærkt og robust landbrug med arbejdspladser, ikke mindst i landdistrikterne, og samtidig kan finde plads til natur, kan få taget de arealer ud af drift, der faktisk måske ikke bør dyrkes, kan få rejst skov i Danmark og også gerne kan få liv i vores fjorde, for det har også en kvælstofeffekt, når man udtager jorden.

Derfor ønsker vi at lade treparten arbejde færdig, før vi beslutter, hvordan eventuelle nye finansieringskilder skal tilvejebringes. Af disse grunde kan Socialdemokratiet ikke støtte Enhedslistens forslag.

Kl. 14:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 14:05

Søren Egge Rasmussen (EL):

Tak. Det bliver jo spændende, om den grønne trepart kommer frem til at anbefale en statslig jordfond, for så er dørene da fuldstændig på vid gab, og så kan det gennemføres. Nu nævner ordføreren, at der står nogle ting i landbrugsaftalen, og det er jo korrekt, bl.a. en fordobling af det økologiske areal. Når jeg kigger ind i den statusrapport, som regeringen leverede om økologien, og når jeg ser på de tal, der er for, at det økologiske areal er gået en anelse tilbage, og at der er en vis afmatning på salget i Danmark, så er jeg lidt betænkelig ved, om vi sådan uden politiske beslutninger kan nå frem til at fordoble det økologiske areal, fordoble økoeksporten og fordoble økohjemmemarkedet. Der skal ligesom noget mere til, og det er jo det, vi foreslår: Kunne en jordfond så være med til at fremme det? Ja.

Men kan ordføreren se, at det er nødvendigt med andre initiativer for at få fordoblet økologien i Danmark i forhold til landbrugsaftalen?

Kl. 14:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 14:06

Ida Auken (S):

Nu er idéen om en statslig jordfond jo ikke ny. Enhedslisten har bl.a. fremsat forslaget et par gange. Selv husker jeg at have diskuteret det i ganske mange år. For det kan have et potentiale at se, om man kan bytte nogle jorder rundt. Jeg tror bare ikke, ligesom Enhedslisten, at staten skal sidde med de jorder. Jeg tror også, at ude i landdistrikterne er det vigtigt for folk, at de bliver omlagt og solgt tilbage, så man kan være med.

Med hensyn til økologi vil jeg sige, at vi har lavet en handlingsplanen for økologi, og vi har også lige i Grøn Fond, også med god hjælp fra Enhedslisten, sat penge af til at fremme økologien. Skal der flere tiltag til? Ja, det må vi jo se på. Det kommer også an på situationen, når vi lægger et finanslovsforslag frem, og hvad parterne ønsker sig. Enhedslisten, SF eller andre kunne jo også gå ind i en finanslovsforhandling og ønske sig yderligere til initiativer, som kan hjælpe økologien i en tid, hvor der har været en afmatning, ikke mindst på grund af inflationen.

Kl. 14:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 14:07

Kl. 14:10

Søren Egge Rasmussen (EL):

Jeg må konstatere, at det, vi fik sikret via Grøn Fond, var større, end hvad man nok kunne sikre via en finanslovsforhandling. Så jeg vil da bare glæde mig over, at vi fik løftet økologien i den aftale. Men ordføreren har jo ganske ret i, at der er nogle puljer og nogle midler, som løber ud, hvis ikke man i en kommende finanslovsaftale prioriterer økologien. Så det er jo helt korrekt. Men det er lidt at holde fast i en status quo, tror jeg. Jeg tror, at der skal mere til for at løfte økologien op til en fordobling. Så jeg synes, at vi mangler nye initiativer, der kan sikre det.

Kl. 14:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 14:07

Ida Auken (S):

Nu skal der jo to til tango, så det er rigtig godt, at Enhedslisten gerne vil danse med i forhold til Grøn Fond, og at et af de trin, vi kunne tage sammen, var at støtte økologien. Lad os se, hvad der sker i en kommende finanslovsforhandling. Vi må se, hvor meget Enhedslisten vil danse med. Det er lidt forskelligt, hvor langt man danser med ind i regeringskontorerne, når der er finanslovsforhandlinger. Det bliver spændende. Vi har i hvert fald fra Socialdemokratiets side al interesse i at få fremmet økologien i Danmark. Vi har stået fast på det mål og den indsats i årevis, og det bliver vi ved med.

Kl. 14:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Tusind tak. Vi går videre til næste ordfører, og det er hr. Erling Bonnesen fra Venstre.

Kl. 14:08

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Mange tak for det. Jeg er meget glad for, at det for en 2-3 år siden lykkedes at få lavet en meget bred politisk landbrugsaftale, også som en understregning af at få sat rammerne om, at der fortsat skal kunne drives en stor, konkurrencedygtig og eksportorienteret landbrugs- og fødevarersektor med så at sige alle produkter på hylderne. Det er jo også en glæde, når man kan konstatere, at forskellige ministre i forskellige regeringer over mange år kan rejse ud og se, at der er efterspørgsel efter de danske fødevarer. Det handler om fødevarer, fødevarer, fødevarer, og mange andre gode kvalitetsmærker, der bliver sat på de danske fødevarer. De er efterspurgt. Så jeg er glad for, at man ligesom har en landbrugsaftale, der står bag det.

Jeg er også glad for, at man nu er i gang med treparten for at prøve at håndtere og adressere de aktuelle udfordringer, som jo er der, for naturligvis skal vi både kunne drive en landbrugs- og fødevarersektor og samtidig passe godt på vores omgivelser, vores miljø, vores natur og vores klima. Som det er de fleste bekendt, indgår der jo også i det øget skovrejsning, biodiversitet osv. Så der er sådan set god gang i tingene, og på det grundlag synes vi ikke, der er behov for det her beslutningsforslag, som er kommet nu. Derfor afviser vi det i Venstre, og så skulle jeg i øvrigt også hilse fra Moderaterne og sige, at de også afviser det. Tak.

Kl. 14:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Vi går videre til næste ordfører, og det er hr. Hans Kristian Skibby fra Danmarksdemokraterne.

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DD):

Tak for ordet. Jeg er egentlig ikke i tvivl om, at det forslag, som Enhedslisten har fremsat til behandling her i Folketinget i dag, både er venligt, ordentligt og hæderligt ment. Men i Danmarksdemokraterne mener vi, at det er den forkerte medicin, man vil give til en patient, som ikke er helt så syg, som forslagsstillerne mener.

Vi er som sådan egentlig ikke modstandere af, at der i visse tilfælde kan være tale om, at man strategisk opkøber ejendomme. Jeg vil kalde det nålestiksindkøb. Det er noget af det, som vi også faktisk kunne se for ganske få uger siden i forhold til akutpakken for havmiljø, hvor en del af de 405 mio. kr., som vi blev enige om skulle bruges på det, faktisk er blevet brugt til at opkøbe nogle dambrug oppe i Limfjordsegnen, og man har også valgt at købe et landbrug i Vejle Ådal for at mindske udledningen til Vejle Fjord. Der er nogle steder, hvor det giver rigtig god mening. Så det er ikke sådan, at vi er hundrede procent imod og siger, at det ikke kan forsvares at opkøbe privat ejendom. Det, der så er vigtigt derefter, er selvfølgelig, at de ejendomme bliver solgt og gensolgt på nogle præmisser, som gør, at de stadig væk har en kontinuerlig værdi for lokalområderne.

Men det, vi er ude i her med forslaget fra Enhedslisten, er måske mere noget, der tangerer en kæmpestor maskinkanon, der bliver fyret af i dagens anledning, frem for et lille pistolskud. For hvis man vælger at begive sig ud i at opkøbe ejendom efter ejendom – flere landbrugs ejendomme, hele områder i Danmark – mener vi, at man sådan set begiver sig ud i noget, der slet ikke er statens opgave. Staten skal ikke opkøbe hele Danmark. Vi skal efter vores opfattelse faktisk stadig væk være et land, hvor vi har den private og frie ejendomsret, og hvor der er flere, der vælger og har lyst til at købe deres egen bolig og bo i deres egen bolig og ikke skal stå med hatten i hånden inde på kommunens kontorer for boligsikring og alt muligt andet.

Det er jo altså sådan, at hvis man begynder at opkøbe alle de her landbrugsejendomme, så vil der blive længere mellem de aktive landbrug, og det vil også gå ud over sammenhængskraften i de enkelte geografiske lokalområder, altså der, hvor Enhedslisten, hvis de får deres vilje, begynder at statsliggøre de lokale produktionsgårde. Det er ikke den rigtige medicin til at understøtte det, der skal være i Danmark. Vi skal faktisk understøtte en bæredygtig udvikling af vores landbrugssektor i stedet for. Vi skal understøtte, at det stadig væk er muligt for en landmand at investere i sin bedrift og gøre den mere rentabel, og samtidig også kigge på biodiversitet, produktivitet og økologi samlet set og i sammenhæng med hinanden.

Det er ikke det, som vi tror kommer ud af det, hvis vi støtter det forslag, som Enhedslisten kommer med her. Nu har jeg været i Folketinget i relativt mange år, og jeg kan huske, at vi dengang i 2007 og 2008, hvor jeg var nyvalgt i Folketinget, havde den store krise. Det var dengang, Lars Løkke Rasmussen lige var blevet statsminister. Der var det jo, at der var rigtig mange reformer i gang. Man lavede besparelser, og det blev lovbehandlet her i Folketinget, og der var også en stor stigning i antallet af konkurser, altså tvangsauktioner over faste ejendomme.

Der kom Enhedslisten jo med et forslag – jeg tror, at det var fru Line Barfod, der var ordfører på det – om, at man simpelt hen her i Folketinget skulle opkøbe hver eneste tvangsauktion i hele Danmark, og så skulle man lade dem, der boede i husene, blive boende i de pågældende boliger til det, der efter Enhedslistens mening var en rimelig husleje fremadrettet. Jeg spurgte fru Line Barfod, om det også betød, at man skulle købe et hus på Strandvejen, hvor der havde boet en bankdirektør for Roskilde Bank, og der sagde hun faktisk ja til, at vi så også skulle købe strandvejsvillaen, og så skulle vedkommende have lov at blive boende der.

Jeg synes, vi er lidt ude på det samme overdrev i det beslutningsforslag, der kommer her fra Enhedslisten, men jeg vil nu alligevel vende tilbage til det, jeg startede med at sige, og det er, at jeg dybest set er en optimistisk person, og at jeg også tror på, at Enhedslisten gør det her, fordi de vil det gode. Det er jeg sådan set ikke i tvivl om. Men efter vores bedste vurdering er det en forkert tilgang at have til, hvordan man kommer bedre i mål med omlægningen af vores danske landbrugssektor. Det gør man ikke ved at sætte endnu flere på støtten og lukke danske arbejdspladser. Det gør man ved at udvikle frem for at afvikle, og med de ord kan jeg sige, at vi afviser beslutningsforslaget.

Kl. 14:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 14:15

Søren Egge Rasmussen (EL):

Hvis ordføreren læser forslaget, står der:

»Hovedprincipperne for fondens opkøb af ejendomme og landbrugsjord skal være følgende:

– Ejendommene skal senest 1 år efter opkøbet overgå til økologisk drift, skovrejsning eller natur, medmindre arealerne er erhvervet med henblik på at indgå i jordbytte.«

Videre står der, at »Ejendommene skal bortforpagtes til landmænd på længerevarende kontrakter.« Det er jo bl.a. en del af grundlaget i det her, så det er ikke et spørgsmål om, at der bliver opkøbt ejendomme og landdistrikterne så dør. Det er sådan set et spørgsmål om, at man kan være landmand uden at eje sin jord, og at vi her får en mulighed for at gå ind at se på, om der ikke er nogle arealer, som skal tages ud af omdrift, og som skal blive til natur.

Så det er sådan set et meget fornuftigt forslag, som ikke lægger landbrugsarealer øde, men hvor man sådan går ind og vurderer, om der ikke skal være noget mere natur derude. Kan ordføreren ikke se, at det her forslag faktisk kan være med til at sikre, at der er liv på landet?

Kl. 14:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 14:16

Hans Kristian Skibby (DD):

Jeg kan i hvert fald ikke se fornuften i, at landmændene skal til at drive landbrug på lejet jord og være prygelknaber for Enhedslisten og andre gode mennesker. Det synes jeg faktisk er en forkert vej at gå.

Vi mener faktisk, at landbruget skal være frie landbrug, at det skal være den enkelte bedrift, der selv bestemmer i butikken, og at de ikke skal være afhængige af tilfældig lovgivning eller gode intentioner eller good vibes, vibrationer, herinde i Folketinget. Der skal mere til end det, og derfor er vi altså af den overbevisning, at vi har det bedst med, at landbrugerne ejer den jord, som de driver.

Så er det rigtigt, at der findes masser af forpagtningsaftaler, og der findes også kommuner, der bortforpagter jord, og der findes også kirker, der bortforpagter jord, og det har jeg det sådan set vældig fint med, men ikke at lave sådan en fond her, hvor det i øvrigt ikke fremgår, hvordan pengene skal komme.

Jeg kunne også godt tænke mig at vide lidt om, hvad Enhedslisten har tænkt sig i det videre perspektiv i forhold til at bedrive den her form for boligudvikling. Altså, hvor skal pengene komme fra, og hvordan skal man sikre, at det ikke vinder indpas i forhold til den fri prisdannelse på landbrug og bedrifter?

Kl. 14:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 14:17

Søren Egge Rasmussen (EL):

Ja, men det er sådan set blevet beskrevet, og nu gik ordføreren ikke så lang tid tilbage i sine erindringer, men tilbage i 2001 blev der lavet en rapport omkring en jordfond. Det var egentlig noget, der var udsprunget af et initiativ, som jeg tror at SF havde taget, og så blev der lavet en rapport, og den blev desværre ikke brugt, fordi Anders Fogh Rasmussen kom til med sin regering, og så skete der jo ikke mere; så gik det i stå.

Så vores forslag er sådan set inspireret af det forarbejde, som en gruppe mennesker lavede tilbage i 2001. Så det er godt funderet i fortiden og et godt forslag til fremtiden.

Kl. 14:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 14:17

Hans Kristian Skibby (DD):

Jeg vil i hvert fald slutte af med at sige, at jeg er glad for, at Enhedslistens ordfører fremhæver tiden med Anders Fogh Rasmussen, for det var faktisk en tid, vi andre også husker tilbage på med stor glæde. Sådan er det.

Kl. 14:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre i rækken, og den næste er hr. Carl Valentin fra SF.

Kl. 14:18

(Ordfører)

Carl Valentin (SF):

Tak for det, og tak til Enhedslisten for et meget relevant forslag. Det er jo en genfremsættelse af et forslag, som vi behandlede i, var det i 2022/2023 – jeg kan i hvert fald huske, at det ikke er så forfærdelig lang tid siden. Men vi må bare erkende, at der sker meget lidt handling på det her område fra regeringens side, og forslaget er derfor også mindst lige så relevant i dag, som det var, sidst det blev fremsat. Der er set med SF's øjne ingen tvivl om, at vi skal have omlagt store landbrugsarealer til natur og til skov og til økologisk jordbrug. Det er simpelt hen en forudsætning for, at vi kan nå vores egne klimamål. Og uden en omfattende omlægning til natur og skov i vandindvindingsområderne kommer vi ikke til at lykkes med at indfri ambitionen om, at næste generation også skal have rent vand i hanen.

Derudover kan Danmark simpelt hen ikke leve op til de EU-mål, vi har tilsluttet os i forhold til beskyttelse af vandmiljøet og naturen, hvis vi ikke får udtaget omfattende landbrugsarealer. Vi er snublende tæt på traktatkrænkelser på det her område lige nu, og derfor har SF også arbejdet benhårdt for at få gennemført en række tiltag, som sigter mod udtagning og omlægning af landbrugsjord.

Vi har f.eks. i et godt samarbejde med bl.a. Enhedslisten spillet en central rolle i etableringen af Naturfonden og Klimaskovfonden. Derudover har vi også arbejdet hårdt for de aftaler, der sikrer milliarder til udtagning af lavbundsjord, braklægning, skovrejsning og meget mere. Endelig har vi været bannerførere i kampen for målet om, at der skal være 50 pct. mere økologi i 2030. Man kan godt blive lidt nervøs for, hvordan det går med at nå det mål.

I SF's øjne kræver det næste skridt dog andet og mere end yderligere finansiering. Erfaringerne med fondene og støtteordningerne til

omlægning af landbrugsjord er jo, at de ikke bliver søgt så meget. Der er begyndt at ske noget, men vi bevæger os altså stadig væk i sneglefart. Og hvis vi skal nå i mål, er det ikke nok med flere penge; der er også brug for, at forureneren betaler-princippet kommer til at gælde for landbruget på samme måde, som det gør for al mulig anden industri. Uden det element frygter jeg at en statslig jordfond ikke vil gøre den helt store forskel.

Så vi må og skal finde penge til at støtte omlægningen af landbruget, og det bidrager SF gerne til, men der er også helt afgørende, der kommer en klimaafgift for landbruget – en afgift, som også omfatter lavbundsjorder og sikrer en reduktion af den animalske produktion. Og lige nu trækker SVM bare processen i langdrag. Uden en CO₂-afgift når vi simpelt hen ikke i mål.

Jeg var virkelig dybt nede på ft.dk, altså Folketingets hjemmeside, da jeg skulle læse op på det her forslag fra Enhedslisten sidste gang, og der fandt jeg jo ud af, at SF har fremsat noget, der minder utrolig meget om det her forslag, i 2001, hvilket hr. Søren Egge Rasmussen også talte om lidt tidligere, og i 2002, men faktisk også helt tilbage i 1992, hvor jeg er født. Så det, der ligger her, er ikke noget, der er fremmed for os, og det er noget, som vi godt kan støtte. Tak for ordet.

Kl. 14:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er hr. Steffen W. Frølund fra Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 14:21

(Ordfører)

Steffen W. Frølund (LA):

Tak for det, formand. Som det også fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, er der nærmest tale om en evergreen, når Enhedslisten fremsætter forslag om en statslig jordfond. Spørgsmålet fra Enhedslisten er som så ofte før, om staten skal eje mere jord med kommerciel landbrugsdrift. Og det liberale svar er selvfølgelig et klart og rungende nej. Liberal Alliance og Liberal Alliances normale ordfører på det her område har tidligere været talsmand for netop det modsatte, altså at sælge helt ud af statens arealer, fordi vi som liberale selvfølgelig ikke mener, at staten skal drive kommerciel landbrug eller skovbrug for den sags skyld.

LA mener heller ikke, at staten skal eje jord, hvorpå der drives kommercielt landbrug eller skovbrug. De eksisterende statslige arealer kunne i stedet med fordel overdrages til en ekstern aktør, f.eks. Den Danske Naturfond, med henblik på omlægning til natur, frasalg eller bytte til fordel for arealer med en høj naturværdi eller med et stort naturpotentiale ved omlægning til natur. Så Liberal Alliance støtter naturligvis ikke beslutningsforslaget.

Kl. 14:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører er hr. Lars Arne Christensen fra Moderaterne. Velkommen.

Kl. 14:22

(Ordfører)

Lars Arne Christensen (M):

Tak for det, og tak for ordet. I beslutningsforslaget fra Enhedslisten pålægges regeringen at oprette en statslig jordfond med det formål at opkøbe både landbrugsjord og landbrugsejendomme. Formålet med opkøbet er, at jorden skal bruges til økologisk drift, skovrejsning, mere natur og jordbytte. I Moderaternes landbrugspolitik har vi foreslået at oprette en uafhængig jordfond, som skal skabe rammerne om multifunktionel jordfordeling. Den skal sikre, at samfundet lykkes

med de mange formål vedrørende klima, miljø, naturgenopretning og en fortsat stærk landbrugs- og fødevarerproduktion.

Dog stemmer vi imod det her forslag. Først og fremmest har vi med den nye landbrugsaftale indgået et bredt forlig, som sætter nogle rigtig gode rammer for den grønne omstilling i landbruget; eksempelvis sikrer aftalen en fordobling af det økologiske landbrugsareal og rejsning af 250.000 ha skov. Herudover er dialogen i fuld gang i Grøn trepart om, hvordan vi bedst muligt fremtidssikrer vores landbrug i forhold til den grønne omstilling. Løsningerne er altså for så vidt godt i gang med at blive implementeret og udviklet.

I Moderaterne glæder vi os først og fremmest til at se resultaterne af både landbrugsaftalen og Grøn trepart, og vi afventer dermed, at der foretages flere tiltag, før vi har set, hvordan de nye tiltag rent faktisk tager sig ud. Det er helt centralt, at vi laver langsigtede løsninger, som skaber de rigtige resultater for både landbrug, klima og hele samfundet.

Herudover er Enhedslistens forslag til en statslig jordfond en dyr løsning, særligt når staten skal være permanent ejer af opkøbte arealer. I Moderaterne tror vi på, at udvikling i vores danske landbrug primært skal bæres af markedets frie kræfter samt frivillige ordninger, og derfor stemmer vi imod forslaget. Tak for ordet.

Kl. 14:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er hr. Per Larsen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:24

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det, formand. Og tak til Enhedslisten for at bringe det her forslag om en statslig jordfond til debat. Vi behandlede det jo også i samlingen 2022/23, og der har jo ikke været nyvalg i mellemtiden. Godt nok har regeringen måske et lidt mere skrøbeligt flertal end dengang, men jeg kunne forestille mig, at det ender med nogenlunde samme udfald.

Vi har jo netop også i Det Konservative Folkeparti argumenteret for, at staten skal etablere en jordfond, men det er jo med et helt andet formål end det, som Enhedslisten ønsker sig, for vi har jo også, som fødevarerministeren var inde på, i landbrugsaftalen fra 2021, som jo er en bred aftale blandt hovedparten af partierne i Folketinget, ønsket at udtage op til 100.000 ha kulstofholdigt lavbundsjord. Og for at det kan lykkes, er man jo simpelt hen nødt til at sikre råderet over noget andet landbrugsjord, som man så kan bytte med de lodsejere, som jo kommer til at miste nogle af de ådale og øvrige lavbundsjorder, som findes udeomkring.

Det siger jo sig selv, at lodsejerne er nødt til at have råderet over noget andet jord, som er velegnet til udtagning, for at reducere udledningerne af drivhusgasser, og for simpelt hen at sikre sig, at de har noget andet jord at bytte med. Det er jo sådan, at de er afhængige af at have jord til rådighed i forhold til miljøkrav og i forhold til at kunne dyrke nogle afgrøder.

Vi har ikke nogen ambition om, at staten skal blive en større jordbesidder. Men det forslag, Enhedslisten står på, handler jo mest af alt om at nationalisere en del af dansk landbrug, som så skal lejes ud med klausuler om økologisk drift. Vi mener ikke, at staten skal eje jord til udlejning. Hvis staten skal eje jord, skal det være for at bruge jorden til eksempelvis naturområder, nationalparker, fredskove eller andre nyttige formål.

Vi støtter også omlægning til mere økologi – det har vi også aftalt i landbrugsaftalen – men vi vil ikke tvinge nogen til at dyrke jorden økologisk. Her må forbrugerne simpelt hen også sørge for at komme på banen og øge efterspørgslen efter økologiske varer, for så kommer det jo til at gå helt af sig selv. Så som sagt bliver det et

nej til Enhedslistens forslag, som jo i øvrigt også bygger på en lidt tvivlsom finansiering. Tak for ordet.

Kl. 14:30

Kl. 14:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er hr. Peter Kofod fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 14:27

(Ordfører)

Peter Kofod (DF):

Tak for det, formand. Hvis man fremsætter et beslutningsforslag som det her, må det jo være, fordi man ikke er tilfreds med den måde, vores landbrug og vores fødevarersektor fungerer på. I Dansk Folkeparti er vi glade for vores landbrug. Vi er stolte af, at der bliver produceret nogle fødevarer af høj kvalitet og rigeligt af dem – og så meget, at det kan eksporteres til det meste af verden, som gerne køber de fødevarer, som dygtigt er produceret miljø- og klimarigtigt i Danmark. Det er faktisk noget, vi er enormt stolte af. Det er noget, vi gerne aktivt vil understøtte, og det er ikke noget, vi har en ambition om at ødelægge, sådan som visse andre har, har man næsten lyst til at sige.

Det kan ikke være skatteborgernes opgave at understøtte den her slags projekter, hvor man vil udtage landbrugsjord til alt muligt andet. Det kan ikke være statens opgave på den her måde at kradse jord til sig; det må være noget, der er på private hænder. Og derfor er vi også fint tilfredse med den måde, som tingene fungerer på i dag.

Vi kan derfor afvise Enhedslistens beslutningsforslag. Vi kommer ikke til at stemme for det. Tak.

Kl. 14:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er fru Helene Liliendahl Brydensholt fra Alternativet. Velkommen.

Kl. 14:29

(Ordfører)

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Mange tak. Vi står over for et generationsskifte i dansk landbrug, så lad os støtte og hjælpe dem, som går forrest i omlægningen til et bæredygtigt landbrug. Forslaget her fokuserer bl.a. på økologisk landbrug, men vi foreslår i Alternativet, at de foreslåede fondsmidler på sigt også kan bruges specifikt til etablering af regenerative jordbrug samt efteruddannelse med fokus på regenerative dyrkningsprincipper, som genetablerer humusindholdet i jorden og er nutidens mest bæredygtige dyrkningsform.

Ved at prioritere bæredygtighed kan vi beskytte naturlige økosystemer, bevare biodiversiteten, afbøde klimaforandringer og sikre en velstående fremtid for kommende generationer. Og lad os endelig ikke stoppe der. I Alternativet har vi også en vision om at reducere vores husdyrhold med 86 pct. og dermed få en CO₂-reduktion på 8,2 mio. t CO₂. Derfor vil vi i forbindelse med det her forslag opfordre til, at vi også giver forkøbsret til landbrug med fokus på en plantebaseret fødevarerproduktion, hvor nuværende ejere med konventionelt landbrug ønsker at sælge eller går konkurs.

Når alt det er sagt, støtter Alternativet selvfølgelig det glimrende forslag fra Enhedslisten.

Kl. 14:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Og så går vi til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten. Velkommen.

(Ordfører for forslagsstillerne)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Tak for modtagelsen og debatten med vingesus helt tilbage til 1992, hvor jordfonde åbenbart blev debatteret. Jeg vil glæde mig over, at der nu er et klart flertal for at etablere en jordbyttefond. Det er da dejligt, så kommer vi da et skridt videre; så er der sådan set en del af vores beslutningsforslag, som er klar til at blive gennemført. For der står jo klart i vores forslag, at det her sådan set er med henblik på, at ejendommen senest 1 år efter opkøbet skal overgå til økologisk drift, skovrejsning eller natur, medmindre arealerne er erhvervet med henblik på at indgå i jordbytte.

Det er jo korrekt, at vi har et stort behov for at lave noget jordbytte, så vi kommer frem til, at vi kan realisere og tage mere lavbundsjord ud af om drift. Og det er jo det, som bl.a. er blevet anbefalet af den ekspertgruppe, som har kigget på udtagning af lavbundsjord, og som jo også peger på, at en fond kan være et godt redskab.

Så jeg vil glæde mig over den positive modtagelse, og at vi kan komme videre. Jeg er så lidt spændt på, hvornår det er, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil indkalde til forhandlinger om at oprette denne jordbyttefond, for vi har jo travlt. Vi er jo bagud med at få realiseret de her lavbundsarealer. Det er muligvis korrekt, at der er en anelse mere fart på udtagningen af det, men vi er jo bagefter.

Så jeg synes, at ministeren skal tage initiativ til at få etableret den jordbyttefond. Jeg kan jo høre af debatten, at der er en klar opbakning til det. Så det ser jeg frem til.

Kl. 14:32

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne. Der er ikke nogen korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Fødevarerudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

34) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 179:

Forslag til folketingsbeslutning om grises adgang til udearealer.

Af Helene Liliendahl Brydensholt (ALT) m.fl.

(Fremsættelse 01.03.2024).

Kl. 14:32

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Jeg kan forstå, at ordføreren for forslagsstillerne ønsker at begrunde forslaget. Der er 2 minutter. Værsgo.

Kl. 14:32

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak til formanden for ordet. Den sidste uge har den danske befolkning for alvor fået indsigt i, hvad det egentlig er, der foregår ude på de danske grisefabrikker. Der er blevet søgt aktindsigt i dyrevelfærdskontrollen for 2022, og flere medier har bragt billederne, og

det er vist også blevet taget op i Aftenshowet. Det er kommet vidt omkring.

Man skulle tro, at det var timet med, at jeg nu går på talerstolen med det her forslag, men den magt har Alternativet desværre ikke over medierne. Vi fremsatte det her beslutningsforslag for flere måneder siden, og det fremsatte vi, vel vidende at det selvfølgelig ikke bliver stemt igennem. Vi er jo ikke dumme.

Til gengæld kan jeg godt være lidt i tvivl om, om vælgerne – og det er ikke, fordi jeg siger, at vælgerne er dumme – ved, at det her forslag vil blive stemt ned. Det er jeg ikke sikker på, for hvis man lytter til mange af de kandidater, der stiller op til europaparlamentsvalget lige nu, så er der rigtig mange, der farer frem med flotte ord om dyrevelfærd og siger, at de vil være på dyrenes side. Stine Bosse, spidskandidat for Moderaterne, siger, at hun vil være dyrenes stemme. Socialdemokraterne har en rigtig god kandidat, Niels Fuglsang, som også er rigtig meget fremme i skoene i forhold til dyrevelfærd. Dansk Folkeparti er virkelig også fremme i skoene og siger nogle rigtig flotte ting om dyrevelfærd. Så jeg kan godt forstå, hvis vælgerne tror, at det går meget bedre med dyrene, end det i virkeligheden gør.

Jeg håber virkelig meget, at jeg bliver overrasket i dag, at flere partier vil overraske mig og sige meget tydeligt, at de vil stemme for det her forslag, som egentlig bare går ud på, at grise skal have adgang til udearealer. Jeg synes ikke, det er særlig meget at bede om på grisenes vegne og på dyrenes vegne.

Så håber jeg selvfølgelig også, at vi kan få en god, sober og saglig debat. Tak for ordet.

Kl. 14:34

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne. Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Værsgo.

Kl. 14:34

Forhandling

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Tak. Jeg fristes til at sige, at der er noget timing i fremsættelsen af det her forslag. Her i aften er der igen et formodentlig godt indslag i TV 2, tror jeg det er – jeg skal i hvert fald selv deltage – om præcis det her emne, altså om grise og velfærd i dyrevelfærdssammenhæng. Så se med kl. 18.10, tror jeg det er. Så har jeg vist ikke sagt for meget.

Det her er et rigtig vigtigt område, så tusind tak til forslagsstillerne for at sætte fokus på dyrevelfærden endnu en gang, fristes man til at sige. Det er også et af de fokusområder, som jeg har, og som vi også har arbejdet en hel del med i min tid som minister. Beslutningsforslaget vil, som det blev sagt, pålægge regeringen at udarbejde en plan for gennemførelse af et krav om adgang til udearealer for alle grise i Danmark inden udgangen af indeværende år.

Vi har et stort ansvar for at sikre, at grise i dansk landbrug behandles ordentligt – det gælder i øvrigt alle dyr, og det gælder dermed selvfølgelig også af grise. Jeg vil også gerne understrege, at det også er et område, som jeg har et stort fokus på. Med dyrevelfærdsaftalen med titlen »Sammen om Dyrene« er der også iværksat en række initiativer og indsatser for at sikre en større velfærd og trivsel i de danske grisestalde. Den her dyrevelfærdsaftale fra tidligere i år er den første af sin slags i Danmark, og jeg mener, at indsatserne i aftalen er et godt og væsentligt skridt på vejen mod at sikre bedre dyrevelfærd også for grisene.

Aftalen blev indgået af et bredt flertal i Folketinget, herunder også forslagsstillerne her, altså Alternativet, og indeholder bl.a. syv tiltag specifikt målrettet grise. Jeg kan som eksempel nævne, at

der nu bliver stillet krav om, at alle danske grise, herunder søer i farestaldene, skal være løsgående, og jeg ser frem til at følge resultaterne, når vi får implementeret alle dele af aftalen.

Når det så er sagt, afviser regeringen det foreliggende beslutningsforslag. Forslaget indebærer en helt grundlæggende omlægning af en meget stor del af griseproduktionen og vil derfor også betyde, at store dele af produktionen risikerer helt at måtte lukke, og at efterspørgslen i givet fald må blive imødekommet af produktion uden for Danmarks grænser. Det kan jo uvægerligt føre til tab af danske arbejdspladser ikke mindst i landdistrikterne, og det kan også føre til en forringet dyrevelfærd, hvis produktionen dermed flyttes til andre lande, hvor dyrevelfærdsstandarderne simpelt hen er lavere end det, vi har her i Danmark.

I Danmark producerer vi omkring 30 millioner grise om året, og den danske griseproduktion betyder derfor selvfølgelig rigtig meget for Danmark i forhold til arbejdspladser og samfundsøkonomi, og det er det er dermed også væsentligt at sikre, at erhvervet er konkurrencedygtigt. Danmark er på mange måder et landbrugsland, og vi skal også sørge for, at der i fremtiden er en produktion i Danmark, som selvfølgelig sker på ordentlige vilkår, også dyrevelfærds-mæssigt.

Det er, som jeg nævnte før, væsentligt for regeringen at forbedre dyrevelfærden også for grisene, og jeg ser derfor som sagt også meget frem til at følge resultaterne af den dyrevelfærdsaftale, som vi har indgået her i Folketinget.

Sluttelig vil jeg igen sige tak til initiativtagerne bag forslaget her for netop at sætte et fokus på dyrevelfærden, i det her tilfælde grisene. Det er noget, som jeg også selv ønsker at gøre noget ved, og jeg ønsker også, at vi, samtidig med at vi forbedrer dyrevelfærden, sikrer, at vi også kan bevare et bæredygtigt erhverv, og at produktionen ikke bare flyttes til udlandet med potentiel forringelse af dyrevelfærden til følge. Tak for ordet.

Kl. 14:38

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ministeren. Der er en kort bemærkning til fru Helene Liliendahl Brydens, Alternativet. Værsgo.

Kl. 14:38

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Brydensholt. Jeg skal nok snart droppe et af de der lange efternavne. Så bliver det lidt nemmere for jer oppe i formandsstolen.

Tak til ministeren for talen, som jeg egentlig syntes var meget ærlig. Sådan som jeg i hvert fald hørte den, var det sådan, at ministeren egentlig godt kan se, at det burde være sådan som det her forslag, vi kommer med, men jeg hører lidt ministeren sige, at økonomien og arbejdspladserne er vigtigere. Vil ministeren sætte et par ord på det? Er økonomi og arbejdspladser vigtigere end at sikre grisenes trivsel?

Kl. 14:39

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ministeren.

Kl. 14:39

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Som jeg ser det, er der en meget, meget fin balance og dermed også en sammenhæng mellem de her ting. Det er min opfattelse, at der vil være en efterspørgsel også på grisekød i de kommende år ude i verden. Det er i hvert fald min klare vurdering. Derfor kan man selvfølgelig sige, at hvis vi lægger nogle krav ind, og nu sagde ordføreren så i sin motivation, at det jo bare er at sikre udearealer, og det lyder jo også besnærende og rigtigt, betyder det trods alt en fuldstændig fundamentalt anderledes indretning og dermed en enorm omkostning i forhold til den produktion, vi har i dag.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi har et øje på og et blik for, ikke bare et blik for, men også gør noget ved det, de dyrevelfærdsmæssige forhold, der er i grisestaldene. Det anerkender erhvervet også, og det anerkender vi jo også bredt politisk. Men vi bliver også nødt til at gøre det på en måde, sådan at det også stadig væk kan betale sig rent økonomisk, for hvad er alternativet til det? Det er, at det bliver produceret et andet sted, for efterspørgslen vil stadig væk være der, og det vil givet fald være under forhold, som dyrevelfærdsmæssigt er ringere end det, som vi har i Danmark. Det synes jeg ikke tjener noget formål, hverken økonomi eller dyrevelfærd.

Kl. 14:40

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Spørgeren for en anden kort bemærkning.

Kl. 14:40

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak for svaret. Forskning har jo vist, at grise rent kognitivt er på niveau med f.eks. en hund, som jo er et meget velanset kæledyr her i Danmark. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren: Synes ministeren sådan rent etisk, at det ville være okay, at hunde aldrig havde adgang til udearealer?

Kl. 14:40

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ministeren.

Kl. 14:40

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jeg synes, det er en svær sammenligning. Jeg forholder mig til den situation, der er, og at der er en stor griseproduktion i Danmark. Jeg anerkender, at det er sådan, det er, og det anerkender jeg også at der er nogle udfordringer med, også i forhold til dyrevelfærd. Det kan vi se på de rapporter, der kommer løbende, i hvert fald årligt. Heldigvis kan vi også se en eller anden form for, om end den er beskeden, bedre retning i den senere tid, men vi er slet, slet ikke i mål. Derfor vil jeg sige, at jeg forholder mig til, at det er en produktion, der findes. Det er en efterspørgsel, der er derude på eksportmarkederne, og der vil jeg bare hellere sige, at vi skal have den produktion i Danmark og sikre en ordentlig og forbedret dyrevelfærd i Danmark, end at sige, at vi lukker øjnene for det, lukker produktionen, sender dyrene væk og dermed giver en ringere dyrevelfærd, ved at de bliver produceret eksempelvis i Østeuropa eller andre steder.

Kl. 14:41

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det hr. Carl Valentin, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:41

Carl Valentin (SF):

Jeg synes, det er lidt svært, at ministeren ligesom bruger den dyrevelfærdsaftale, vi har lavet, som undskyldning for ikke at imødekomme det her forslag. Der er jo masser af fine ting i den aftale, og jeg er også glad for den, men jeg må også ærligt sige, at hvis jeg kunne bytte de 31 initiativer, der ligger i den, for det her, så ville jeg være villig til at gøre det. For de initiativer, der ligger den aftale, er i det store perspektiv i småtingsafdelingen.

Kan ministeren ikke se logikken i, at man med det her forslag, som vi behandler i dag, også tager en langsigtet beslutning om, hvordan vores svineproduktion skal se ud? Det er jo rigtigt, at det er i 2024, at man ifølge forslaget skal fremlægge en plan, men ifølge forslaget behøver det jo ikke at blive implementeret med det samme. Danmark kunne godt beslutte sig for, at vi om 15 eller 20 år skulle have en svineproduktion, hvor dyrene har adgang til udearealer. Det ville jeg sådan set synes var en fornuftig vej at gå.

Kl. 14:42

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ministeren.

Kl. 14:42

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jeg forstår oprigtigt talt godt intentionen, også den i forslaget – det gør jeg. Som også ordføreren for Alternativet sagde før, er der jo selvfølgelig også noget, der handler om, hvordan dyrenes natur er. Det tror jeg ikke vi behøver at diskutere særlig længe. Men man bliver også nødt til at sige, hvilken konsekvens det får, hvis man implementerede det her forslag. For man kan jo godt sige, at så opretholder vi de 30 millioner grise i Danmark, eller måske lidt mindre, men forventeligt dog alligevel et væsentligt antal, fordi der er en efterspørgsel på produkterne, men økonomien er simpelt hen bare ikke til, at vi kan opretholde den produktion i Danmark, fordi det bare vil være fordyrende, og det vil det. Så er det bare, jeg siger, at så vil jeg ikke indføre et forslag, som så vil betyde, at vi flytter produktionen til udlandet og ikke har den her i Danmark med deraf følgende også et tab af arbejdspladser og indtægter. Men det er også alene ud fra et dyrevelfærdsmæssigt synspunkt, i forhold til at der vil komme en produktion i andre dele af verden, som simpelt hen ikke har blik for dyrevelfærd, som vi trods alt har i Danmark.

Kl. 14:43

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 14:43

Carl Valentin (SF):

At flytte produktionen til udlandet, siger ministeren. Hvad bygger han det på, altså at man skulle have en situation, hvor hele den danske svineproduktion flyttede til andre lande midt i en klimakrise, hvor alle mulige andre lande også skal reducere deres animalske produktion i en situation, hvor rigtig mange andre lande også har miljøproblemer på grund af den store animalske produktion? Altså, hvad lægger ministeren til grund for en antagelse om, at en delvis nedlukning af den danske svineproduktion bare vil betyde, at andre lande vil producere ligeså meget i stedet for?

Kl. 14:44

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ministeren.

Kl. 14:44

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Uden at jeg kender alle detaljerne, vil jeg sige, at man jo kan sætte sig ned og se, hvordan eksportmarkederne, herunder også efterspørgslen på grisekød i eksempelvis Kina eller andre steder, er eksploderet. Når jeg samtidig noterer mig en økonomi i Danmark inden for slagtesvinsproduktionen, som er balanceret på en sådan måde, at der ikke skal meget til for at ændre den balance – vi har jo set eksempler, hvor f.eks. slagteriet i Sæby lukkede, og slagteriet i Ringsted er på vej til at lukke, og man eksporterer rigtig, rigtig mange smågrise til udlandet, fordi det ikke kan betale sig at opdrætte dem i Danmark – så er det bare, jeg siger, at hvis man så pålægger en yderligere omkostning af en betydelig størrelse, som det her er udtryk for, så vil det jo betyde, at den produktion vil finde sted et andet sted og ikke i Danmark under de dyrevelfærdsmæssige forhold, vi kan tilbyde.

Kl. 14:45

Kl. 14:48

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går over til ordførerne. Det er fru Ida Auken fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 14:45

(Ordfører)

Ida Auken (S):

Mange tak, formand. Også tak til Alternativet for at sætte fokus på dyrevelfærden for danske grise med et forslag om, at regeringen skal udarbejde en plan for gennemførelse af et krav om adgang til udearealer for alle grise i Danmark.

Socialdemokratiet er enige i intentionen bag forslaget. Vi har et stort ansvar for at sikre, at grise i dansk landbrug behandles ordentligt. Derfor har vi også gennemført flere tiltag det seneste år for at forbedre forholdene i griseproduktionen. Vi har øget loftshøjderne i forbindelse med transport af smågrise, så vi forbedrer dyrevelfærden, når smågrise transporteres mange kilometer på utrolig lille plads uden ordentlig luft. Med nye loftshøjder skaber vi bedre plads og luft, så grisene har ordentlige forhold på vej gennem Europa.

Jeg er også glad for, at Alternativets ordfører nævnte Socialdemokratiets europaparlamentariker Niels Fuglsang, som har kæmpet en meget hård kamp på europæisk plan de senere år med transportforordningen, og nu op til det kommende europaparlamentsvalg har Niels Fuglsang også sat meget fokus på det her i europæisk sammenhæng.

Ud over forbedring af transporten af smågrisene, som jo er en meget stor del af vores produktion i dag, har vi også indgået en dyrevelfærdsaftale, der hedder »Sammen om Dyrene«, som er den første af sin slags i Danmark. Aftalen iværksætter en række indsatser for at sikre større velfærd og trivsel i de danske grisestalde. Alternativet var med, og som I ved, indeholder aftalen bl.a. syv tiltag specifikt målrettet grise, f.eks. krav om, at alle danske grise, herunder søer i farestalde, skal være løsgående.

Alternativets forslag er som sagt fyldt med gode intentioner, men forslaget vil have enorme konsekvenser for helt almindelige danskere. Det er landmænd, chauffører og slagterimedarbejdere, som risikerer at lukke eller miste deres arbejde. Vi forbedrer ikke forholdene for grisene ved at skibe produktionen til lande, som har meget dårligere dyrevelfærd. Lad os i stedet arbejde for bedre dyrevelfærd i danske stalde og vise, at dansk produktion med kvalitet og omtanke sagtens kan konkurrere på det globale marked.

Socialdemokratiet stemmer derfor imod Alternativets forslag. Tak for ordet.

Kl. 14:47

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 14:47

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak til ordføreren for talen. Jeg vil stille et ganske kort spørgsmål. Jeg er helt med på, at ordføreren og ordførerens parti også kigger på sådan noget som økonomi og arbejdspladser, men jeg kunne godt tænke mig at høre, om ordføreren bare sådan rent personligt finder det etisk forsvarligt, at grise – i hvert fald 97 pct. af alle grise i det danske landbrug – har så lidt plads, som de har nu.

Kl. 14:48

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Ida Auken (S):

Det er trangt i de danske grisestalde, og der må man jo også kigge lidt på os forbrugere. Hvad er vi villige til at betale for et produkt? Vi kan se, at f.eks. svenskerne er villige til at betale mere for nogle produkter, men ikke engang Sverige, hvor du har en befolkning, der er villige til at betale for dyrevelfærd, har det, som Alternativet ønsker sig i dag.

Så nogle gange må man sige, at der er områder, hvor man tænker: Gid, at vi som forbrugere var villige til at betale den pris, der er. Og så prøver vi at gøre det så godt som overhovedet muligt. Men vi ved jo, at de her grise altså ikke får det bedre, hvis de bliver skibet til lande rundt om os, hvor der faktisk er dårligere dyrevelfærd.

Kl. 14:48

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 14:48

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak for svaret, hvor ordføreren jo primært omtaler grisene som produkter og ikke som dyr. Det gav mig bare lyst til at spørge ordføreren: Er en gris mest et produkt, eller er det også et dyr?

Kl. 14:49

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:49

Ida Auken (S):

Jeg vil betegne det som et dyr, så længe det er i live, og når det er blevet slagtet, bliver det jo til produkter.

Kl. 14:49

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Hov, så er der lige en kort bemærkning mere. Hr. Carl Valentin, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:49

Carl Valentin (SF):

Det er bare, fordi jeg undrede mig lidt over den her forskydning af ansvaret for den fuldstændig forfærdelige situation, vi har ude i de danske grisestalde, over til, at det er forbrugernes ansvar og ikke nødvendigvis politikernes ansvar, at det ser ud, som det gør.

Jeg er jo egentlig sådan grundlæggende enig i, at det er en god idé at være en etisk forbruger og prøve at træffe nogle valg derude, som afspejler de holdninger, man har. Men det er jo også svært at danne sig overblik over, hvordan situationen er derude i de forskellige stalde, og hvilke konsekvenser der har været for det enkelte dyr, inden det blev lavet om til bacon, eller hvad det nu måtte være. Er fru Ida Auken ikke enig i, at vi som folketingsmedlemmer også har et etisk ansvar for at sætte en moralsk barre for, hvor ringe dyrevelfærden kan være?

Kl. 14:50

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:50

Ida Auken (S):

Jo, vi har helt klart både politisk og etisk ansvar. Det er også derfor, vi sammen med ministeren og i øvrigt sammen med SF har sat dyrevelfærd meget højere på dagsordenen. Men jeg bliver nødt til at spørge hr. Carl Valentin, om SF vil lukke den danske slagtesvinsproduktion.

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 14:50 0,19 pct. af befolkningen. Jeg synes måske, det er at tage munden lidt for fuld at sige, at de europæiske borgere kræver det.

Kl. 14:50 Vi vil gerne være med til at kigge på, hvordan vi løbende kan forbedre dyrevelfærden ude i de danske stalde for svinene, men forslaget her kommer vi simpelt hen ikke til at støtte. Vi skal også bare huske, at der er forskel på det, når man snakker om dyrevelfærd og klima. Hvis vi vælger at sige, at vi forudsætter, at alle ikke bare bliver vegetarer, og at efterspørgslen på svinekød er den samme fremover, som den er i dag, så er det sådan, at hvis alle grise så lige pludselig skal ud at gå, har det nogle konsekvenser for klimaet. Og så må man bare tage stilling til, om vi kun vil dyrevelfærd, eller om vi vil klimaet, eller om vi vil noget andet, så vi arbejder kontinuerligt på at forbedre det i stedet for. For hvis man sætter alle grisene til at gå på udendørsarealer, får det konsekvenser for klimaet. Det skal man bare have med, og det skal man erkende.

Carl Valentin (SF):

Men når vi taler om 0,65 m², som var det, fru Ida Auken blev spurgt ind til her – 0,65 m² til en gris på 100 kg – er det så moralsk forsvarligt på et niveau, hvor man mener, at det skal være tilladt ved dansk lovgivning, og så er det forbrugerne, der har ansvaret derfra?

Kl. 14:50

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 14:50

Ida Auken (S):

Jeg er ikke dyrevelfærdsekspert, men jeg må bare sige, at hvis SF har tænkt sig at stemme for det her forslag, kan vi jo konkludere, at SF er ude på at lukke hele den danske slagtesvinsproduktion. De danske slagterier har det ekstremt svært i øjeblikket. Slagteriet i Sæby er lige lukket, slagteriet i Ringsted er lige lukket. De arbejdspladser er jo utrolig afhængige af, at der er slagtesvin i Danmark. Gennemfører man det, som bliver foreslået i dag, så lukker den produktion, og det kan SF jo svare på, når de kommer herop. Så vil jeg i hvert fald spørge til, om man egentlig har tænkt sig at lukke for den danske slagtesvinsproduktion, fordi man vil sætte nogle standarder, som ingen andre lande har, men som så kan få en til at sove lidt bedre om natten.

Kl. 14:51

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi går videre til hr. Erling Bonnesen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 14:51

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Dyrevelfærd er vigtigt, og derfor er jeg også glad for, at der for ganske nylig er indgået en dyrevelfærdsaftale af en bred kreds af partier, som det også meget fint er fremgået af både ministerens redegørelse og af den foregående ordførers indlæg i debatten, og på det grundlag afviser vi i Venstre det her beslutningsforslag, som det foreligger. Så skulle jeg også hilse fra Moderaterne og sige, at de også afviser det.

Kl. 14:52

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre i ordførerrækken til hr. Kristian Bøgsted, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 14:52

(Ordfører)

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Lad mig starte med at sige, at jeg absolut også går ind for, at vi skal arbejde for bedre dyrevelfærd. Det tror jeg absolut vi alle sammen gør herinde. Men forslaget her, som det er fremlagt, vil simpelt hen få så store og uoverskuelige konsekvenser for dansk landbrug. I Danmarksdemokraterne er vi stolte af dansk landbrug. Dansk landbrug kæmper hele tiden for at gøre det bedre og bedre. Jeg må også bare sige, at når man ser bemærkningerne til forslaget, som det er fremsat her, synes jeg måske, at man tager munden lidt for fuld ved at sige, at borgerne i Europa kræver det, fordi 1,4 millioner har skrevet under. 1,4 millioner af Europas befolkning svarer til

Jeg har fuld respekt og forståelse for det, hvis man vægter dyrevelfærden, og at grisene skal gå ude, højere end klimainsatsen, fuld respekt for det, men det er ikke der, vi er. Vi vil som sagt gerne være med til at arbejde for bedre dyrevelfærd for grisene, men ikke med det her forslag, så det kommer vi til at stemme imod i Danmarksdemokraterne.

Kl. 14:54

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning fra fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 14:54

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak for en fin tale fra Danmarksdemokraternes side, hvor ordføreren også siger nogle helt forventelige ting, i hvert fald i forhold til hvad jeg har hørt ordføreren sige før. Jeg vil lige kommentere på nogle af tingene.

At det vil have konsekvenser for klimaet, er fuldstændig korrekt. Hvis vi lukkede alle 30 millioner grise ud og lod dem være udenfor, ville det have konsekvenser for klimaet. Men Alternativet har jo også en politik om, at vi skal reducere den animalske produktion markant, og vi vil også forvente, at hvis man havde sådan et krav, ville der også blive produceret langt færre grise. Så siger ordføreren noget om, at borgerne kræver det, og det har vi ikke belæg for. Men der er faktisk nogle undersøgelser, der viser, at de europæiske borgere går ekstremt meget ind for dyrevelfærd og gerne vil have mere af det.

Mit spørgsmål til ordføreren handler om, at ordføreren startede med at sige: Vi vil gerne arbejde for mere dyrevelfærd. Så vil jeg gerne spørge ordføreren: Er ordføreren tilfreds med tilstanden i grisestaldene lige nu, eller kan ordføreren pege på nogle steder, hvor man kunne gøre det bedre?

Kl. 14:55

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 14:55

Kristian Bøgsted (DD):

Jamen jeg siger ikke, at forholdene i de danske grisestalde er perfekte, som de er i dag, i forhold til dyrevelfærd. Det, jeg siger, er jo også, at vi gerne vil kigge på, hvordan vi kan arbejde med det her kontinuerligt. Men det skal ske på en måde og i et tempo, sådan at landmændene kan følge med. Jeg sagde også i min tale, at jeg udmærket er klar over, at man fra Alternativets side har en forventning og en tanke om, at så skal vi alle sammen spise mindre kød, men vi er bare nødt til at forudsætte, at efterspørgslen på grisekød er den samme i fremtiden, som den er i dag, og så vil det enten betyde en øget belastning for klimaet, eller at vi flytter produktionen til andre

lande for at få den mængde kød, der bliver efterspurgt. Men som sagt vil vi gerne være med til sammen med landbruget at kigge på, hvordan vi kan gøre det her endnu bedre i fremtiden, men det skal være på en måde, så de kan følge med.

Kl. 14:56

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 14:56

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Kan ordføreren ikke være lidt mere konkret? Er der ikke sådan nogle særlige punkter, hvor Danmarksdemokraterne mener at vi skal sætte ind i forhold til grisenes trivsel?

Så vil jeg bare sige, at der jo hele tiden bliver lavet nye dyrevelfærdsforbedringer. Jeg er ikke sikker på, at vi ender det rigtige sted her. Er det ikke bedre, at vi lægger en plan for det nu? Så kan det godt være, at det er langsigtet. Jeg er jo ikke naiv; der kommer til at gå masser af år, før vi kan få indført det her. Er det ikke bedre, at vi siger, at det er dér, vi gerne vil ende rent etisk og rent miljømæssigt og naturbevarelsesmæssigt, og så kan vi lægge en plan for det?

Kl. 14:56

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 14:56

Kristian Bøgsted (DD):

Altså, ordføreren vil have nogle meget specifikke ting. Men der bliver f.eks. arbejdet pladskrav i forhold til grisene, altså hvor meget plads grisene skal have. Det bliver der arbejdet med i samarbejde med landbruget. Det synes jeg er fint, altså at det er markedskræfter, der styrer tingene. At lave den her plan nu og sige, at det er det, vi stiller krav om nu, er bare ikke dér, vi er, altså at vi på den måde vil ind at diktere det. Hvis udviklingen på markedet og efterspørgslen fremover går i retning af, at der skal være færre grise, og hvis vi kan gøre det på en måde, så vi øger dyrevelfærden og ikke øger belastningen for klimaet, så er det fint med mig; så må vi kigge på det dér.

Kl. 14:57

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Carl Valentin, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:57

(Ordfører)

Carl Valentin (SF):

Tak for det. Jeg er meget glad for, at Alternativet tager den her debat op om den konventionelle svineproduktion og forholdene i den. For der er for mig at se ingen tvivl om, at det, som vi udsætter grise for i Danmark, er en moralsk katastrofe. Og jeg tror, at fremtidens generationer kommer til at se tilbage på det, der foregår i dag, med meget stor væmmelse. Jeg ved godt, at jeg bruger nogle hårde ord nu, men det er faktisk, fordi jeg er i tvivl om, hvilke ord jeg skal bruge for at få Folketingets medlemmer til at forstå alvoren af den her situation.

Hvis vi herinde i Folketinget besluttede, at vi ville holde 1 minuts stilhed for hver lille pattedgris, der årligt dør utilsigtet i den konventionelle svineproduktion i Danmark, ville den stilhed vare i 19 år. Det ville den, fordi der dør 27.600 små pattedgrise hver eneste dag i Danmark, fordi vi har fremavlet deres mødre til at få mange flere unger, end hun har patter til, og fordi vi har fremavlet de her dyr på en ekstremt unaturlig måde, der gør, at de får nogle små skravl

af nogle fostre, som ser helt absurd mærkelige ud og bliver kaldt for delfingrise, fordi deres hoveder er store og svulmede og deres kroppe meget små.

Jeg synes, at det blevet for langt ude. Det er blevet for langt ude, hvordan vi tillader os at behandle dyr i Danmark. En gris på 100 kg i den konventionelle svineproduktion har ret til 0,65 m² at bruge sit liv på – 0,65 m²! Det er et liv, som ikke er blevet levet, før det bliver afsluttet. Det er det, der er virkeligheden derude i dag. Og nej, de har ikke adgang til udearealer, som Alternativet snakker om i dag. Det er jo 97-98 pct. af den danske svineproduktion, der er konventionel, og der er det ikke normen, at man skal have adgang til udearealer. Der kan man stå på et betongulv i stedet for.

Jeg har været derude, og jeg har set, hvordan det foregår. Det er ikke bare sådan noget københavneri, som man kan blive anklaget for. Jeg har været på en svinefabrik og lugtet stanken, der opstår, når man putter tusindvis af dyr ind i en fabriksal. Jeg har været på en svinefabrik og oplevet, hvordan det ser ud, når blodet løber ned af bagbenene på de her dyr, fordi de er blevet udsat for halebid. Jeg har set, hvordan det ser ud i en stald, hvor de er most sammen på ingen plads. Jeg har hørt skrigene fra svinene, når de slås med hinanden, fordi de har en rangorden, hvor de kæmper om den øverste plads og ikke har mulighed for at stikke af.

Jeg synes ikke, at man skal tage fejl af det her. Den danske befolkning er ikke tilhænger af den her behandling, bare fordi de spiser kød. For det er jo rigtigt, at der er masser af borgere, der spiser kød, og det er helt forventeligt, og det er sådan, det er i Danmark. Men langt de fleste mennesker ved ikke og ønsker ikke, at det ser så grelt ud, som det gør i dag. Når de ser billeder af, hvordan den her produktion er indrettet, ønsker folk, at vi gør det anderledes i fremtiden.

Jeg tror altså, at det er de færreste borgere, der har hørt om de sygdomsproblemer, der opstår med den her produktion, og som Information har dækket forbilledligt de seneste dage: skuldarsår på grise, grise, der er springhalt, som man kalder det, og er støttehalt, og grise med blodører, broksæk med slid, broksæk med sår, udskudt endetarm og ledbetændelse. Det, der foregår derude, er et sandt mareridt; det må jeg bare sige.

I Socialistisk Folkeparti drømmer vi altså om en dyreproduktion, der ser meget anderledes ud, og hvor ekstremt avl af de her grise er forbi, hvor ungerne har ret til den tid, de har brug for, med deres mor, hvor sådan noget som fiksering er bandlyst, hvor pladskravene er højere, hvor loven mod systematisk halekupering faktisk bliver fulgt efter den intention, som den havde, og hvor straffen for at bryde de her regler er så høj, at der er et klart incitament til at lade være. Og ja, det skal også være en dyreproduktion, hvor dyrene har adgang til udearealer, som Alternativet foreslår i dag.

Derfor støtter vi selvfølgelig forslaget. Det ville være et godt første skridt i retning af en mere etisk svineproduktion. Tak.

Kl. 15:02

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Det var også meget flot i forhold til tiden.

Så er det fru Ida Auken, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:02

Ida Auken (S):

Mange tak, og tak for talen. Jeg ved, hvor meget ordføreren brænder for dyrevelfærd, og jeg er enig i, at der er forhold i danske svineproduktioner, som ikke er i orden. Der er også steder, hvor de regler, der skal overholdes, ikke bliver det, og det er jo en af de ting, vi strammer op på med ekstra tilsyn og opfølgning de steder, hvor der har været overtrædelser.

Det, jeg gerne vil spørge SF om, er, hvor langt SF vil gå. Vil SF lukke den danske slagtesvineproduktion? Vil man stille krav, også selv om de lukker den danske slagtesvineproduktion?

Kl. 15:03

Kl. 15:05

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:03

Carl Valentin (SF):

Nej, SF vil ikke lukke den danske slagtesvineproduktion, men SF vil have en fundamentalt anderledes slagtesvineproduktion, hvor dyrene ikke har kun 0,65 m², hvor dyrene ikke er samlet på ingen plads og bliver så frustrerede, at der opstår halebid, og hvor der ikke dør næsten 30.000 små pøtgrise hver eneste dag i produktionen.

Så må jeg også sige ærligt: Ja, hvis man vil have en fundamentalt anderledes produktion, skal den også være mindre, og derfor har vi i Socialistisk Folkeparti, som jeg har sagt mange gange fra den her talerstol, et langsigtet mål om at udfase konventionelt dyrehold. Det betyder ikke, at der ikke skal være dyr i Danmark, men det betyder, at vi skal have en produktion, som vi etisk kan stå inde for, og en del af det er, at hvis man skal kunne leve et ordentligt griseliv, har man også adgang til udearealer, og det tror jeg også Socialdemokratiet kommer til at indse en dag.

Kl. 15:04

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:04

Ida Auken (S):

Jeg kunne lige så vel som SF drømme om, at vi kunne have alt det her og forbrugerne så ville købe det og vi kunne eksportere det til verden. Sagen er lige nu, at vi har lukket vores største slagterier. Det er på marginalerne. Nu blev ministeren spurgt, hvorfor ministeren er så sikker på, at det vil flytte til udlandet. Jamen det vil det. Det kan man læse i Svarerapporten. Det er det, der hedder priselasticitet. Det er meget tydeligt, at vi ikke kan skrue meget op på omkostningerne, for så lukker de danske svineproduktioner.

Så jeg forstår det, at SF stemmer for i dag, som et meget klart ja til, at SF er klar til at lukke de danske slagteriarbejdspladser, fordi det er konsekvensen af at stemme ja til det her forslag. Det er selvfølgelig ærgerligt for landdistrikterne og andre steder.

Kl. 15:04

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Tak. Ordføreren.

Kl. 15:04

Carl Valentin (SF):

Hvis man virkelig i regeringen ønskede at hjælpe de danske slagteri-medarbejdere, stoppede man den systematiske transport af smågrise ud af Danmark, som er hele årsagen til den her udvikling. Det kunne man gøre, hvis man både ville gøre noget for dyrevelfærd og slagteriarbejdspladser, men det ønsker regeringen heller ikke at gøre.

Så jeg synes ikke, at man leverer på det her, og jeg synes, det er ærgerligt, når vi taler om et langsigtet perspektiv i forhold til udvikling af dansk svineproduktion, at man så ikke kan forestille sig en verden, hvor der måske også er færre slagteriarbejdspladser og så til gengæld arbejdspladser i nogle andre dele af landbruget.

Kl. 15:05

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er der en række korte bemærkninger mere. Den første er fra hr. Kristian Bøgsted, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kristian Bøgsted (DD):

Tak, og tak for talen. Der bliver snakket meget om dødelighed blandt pøtgrise og de generelle vilkår for grisene. Jeg har to spørgsmål. Det første tager vi her i første runde: Vil ordføreren gerne have, at vi har økologisk produktion af grise, eller at vi har en konventionel produktion af grise, når vi ser på pøtgrisedødeligheden?

Kl. 15:05

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:06

Carl Valentin (SF):

Jeg synes, det var et lidt sjovt spørgsmål. SF er mere tilhænger af den økologiske produktion af svin, vi har. Den er meget, meget lille; det er en meget, meget lille del af hele produktionen. Den er vi tilhængere af, fordi vi ikke bare kigger isoleret på pøtgrisedødeligheden, men på det brede perspektiv, altså hvad udfoldelsesmulighederne for grisen er. Der er det helt åbenlyst, at et liv for en gris i den økologiske produktion er markant bedre end et liv i den konventionelle.

Kl. 15:06

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 15:06

Kristian Bøgsted (DD):

Det kan godt være, man synes, det er et mærkeligt spørgsmål, men når jeg spørger, er det netop, fordi jeg har hørt ordføreren og andre kollegaer fra SF sige – og for den sags skyld også andre partier – at man gerne vil det økologiske. Så er det bare, når vi snakker om pøtgrisedødeligheden her, at man kan slynge nogle meget store tal ud, når man snakker om det konventionelle. Men sandheden er jo bare, at procentmæssigt hedder den 23,3 pct. ved det konventionelle, og den hedder 29,3, 29,4 eller 29,5 ved økologisk produktion. Så hvordan hænger det sammen? Procentmæssigt er økologisk jo værre.

Kl. 15:07

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:07

Carl Valentin (SF):

Det, som Danmarksdemokraterne gør her, er, at man tager et parameter – et parameter – og kigger isoleret på det for så at udskamme en anden produktion. Det var det samme, dengang vi diskuterede, hvorvidt man skulle udfase buræg. Der blev det også fremhævet, at høns i bure ikke får lige så mange sygdomme som høns uden for bure, og det er jo klart, for de er ikke i kontakt med de ligeså mange andre. Så er der nogle andre grunde til, at der er nogle problemer i den økologiske produktion, men det kunne man også godt kigge på f.eks. ved at ændre avlsarbejdet. Så det vil vi også meget gerne have.

Kl. 15:07

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det hr. Erling Bonnesen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 15:07

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Konsekvensen af det, som SF's ordfører siger nu tydeligere og tydeligere – jeg tror, det er anden eller tredje gang nu inden for det sidste års tid, at SF's ordfører bekræfter det, i dag stort set så tydeligt som nogen sinde før – er, at den danske slagtesvinspro-

duktion skal lukkes. Konsekvensen af det er jo, at det resulterer i dårligere dyrevelfærd. For hvis vi kigger på efterspørgslen globalt, er der en stigende efterspørgsel efter kød. Det vil jo sige, at de grise, som Carl Valentin og SF så vil have lukket for produktionen af i Danmark, vil blive produceret andre steder, og det vil resultere i dårligere dyrevelfærd. Det er bare konsekvensen af det. Det kan vi jo bare tage til efterretning.

Kl. 15:08

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:08

Carl Valentin (SF):

Jeg synes, det er vildt, at man altid lægger sig op ad det her lækageargumentet. Vi har det igen og igen i Folketinget, også selv om vi ved, at alle mulige andre lande også er nødt til at reducere deres animalske produktion. Det har de økonomiske vismænd i øvrigt også været inde på. Man er nødt til at reducere den animalske produktion, hvis man skal sørge for markant mere klimahandling, og det skal de andre lande, der er en del af Parisaftalen, også. Og derfor kan man ikke bare tage en gigantisk svineproduktion som den, vi har i Danmark, og etablere den i andre lande. Så når vi reducerer, kan vi ikke forvente, at det hele bare flytter til andre lande. *Noget* af det vil selvfølgelig gøre det. Det er jeg fuldstændig enig i. Men man kan ikke bare konkludere, at det vil give dårligere dyrevelfærd med mindre animalsk produktion i Danmark, for det hele kommer ikke til at flytte til andre lande.

Kl. 15:09

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 15:09

Erling Bonnesen (V):

De argumenter, som SF's ordfører står med der, holder jo ikke. Hvis man går ind og googler verdens største svinefarm, kan man se, i hvert fald sidst jeg gjorde det, at den står i Kina. Den er på 26 etager. De har planer om at bygge to-tre mere af den slags ting der. Så svineproduktionen er jo bare stigende. Så SF's ordfører står jo i en fantasiverden. Jeg er da glad for, at vi her i Danmark har en forholdsvis bred kreds, der, kan man sige, realistisk forbedrer dyrevelfærden inden for de muligheder, der er. Men konsekvensen af SF's meget ultimative tilgang til det er jo, at det bliver dårligere dyrevelfærd set globalt.

Kl. 15:10

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:10

Carl Valentin (SF):

Desværre kan vi så bare se, at når det kommer til initiativer ikke bare i Danmark, men på EU-niveau f.eks., er Venstre også et parti, der modarbejder dyrevelfærdstiltagene. Hvis vi vil gøre noget i Danmark, siger man, at det flytter til andre lande, og hvis vi vil gøre noget i EU, siger man, at det vil flytte til andre lande, og på globalt plan har vi ikke nogen institutioner, og derfor må vi ligesom bare leve med, at dyr har fuldstændig horrible liv på store fabrikker. Der har vi bare et andet etisk perspektiv. Vi ønsker en meget anderledes dyreproduktion. Det holder vi fast i.

Kl. 15:10

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken. Nu er det hr. Steffen W. Frølund fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 15:10

(Ordfører)

Steffen W. Frølund (LA):

Tak for det, formand, og tak til beslutningsforslagsstillerne for forslaget. Beslutningsforslaget her kommer med et krav om, at alle danske grise i danske stalde skal have adgang til udearealer. Det vil være et dansk særkrav, der her følger af beslutningsforslaget, som vil forvride rammevilkårene for den danske griseproduktion så meget i forhold til resten af EU, at det formentlig vil betyde en de facto-nedlukning af erhvervet.

Den bagvedliggende intention hos forslagsstillerne, som jeg deler, er forbedret dyrevelfærd. Det er klart forventningen, at en ny Europa-Kommission vil genoptage arbejdet med en revision af dyrevelfærdsreglerne i EU, og de forbedringer af dyrevelfærden i griseproduktionen, som jeg ligesom forslagsstillerne gerne ser komme i fremtiden, bør derfor afvente, hvad de nye regler bliver på EU-niveau. På den måde bliver der nemlig tale om forbedringer af dyrevelfærden for alle grise i EU, og det er ikke kun et spørgsmål om den risiko for nedlukning, der er, af den danske produktion. Derfor kan Liberal Alliance ikke støtte forslaget, men vi deler intentionen.

Kl. 15:11

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Der er en kort bemærkning til fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:11

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak til Liberal Alliance for at tale positivt om intentionen bag forslaget. Liberal Alliance peger så på, at det er noget, der skal løses på EU-niveau. Det er som regel svaret fra mange partier, når vi taler om dyrevelfærd, og det er jo fair nok – eller det er retfærdigt nok. Jeg vil så høre Liberal Alliance, om ordføreren kan forsikre mig om, at når Liberal Alliances spidskandidat, hr. Henrik Dahl, eller nogle af de andre kandidater brager ind i Europa-Parlamentet lige om lidt, vil de også aktivt arbejde for det her forslag og for dyrevelfærd?

Kl. 15:12

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 15:12

Steffen W. Frølund (LA):

Vores kandidater går også ind for en så god dyrevelfærd som overhovedet muligt, men også med respekt for, at der selvfølgelig også er en forbrugsside af det her, en efterspørgselsside. På en eller anden måde skal der jo produceres det kød, som forbrugerne efterspørger. Det skal gøres på den mest ordentlige måde, og det er jeg sikker på vores gode kandidater, som forhåbentlig kommer bragende ind, som jeg hører spørgeren sige, også vil arbejde for. Det vigtigste at sige er, at uanset hvad reglerne bliver, synes vi, de skal være ensartede på tværs af alle landene, sådan at der ikke vil være det her lækageproblem, som er omtalt tidligere.

Kl. 15:13

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for en anden kort bemærkning.

Kl. 15:13 Konservative Folkeparti kommer vi til at stemme nej til forslaget.
Tak for ordet.

Kl. 15:17

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Det, jeg hører ordføreren sige, er, at det er Liberal Alliances generelle politik, at alt, der vedrører dyrevelfærd, skal løses på EU-niveau. Så kan jeg forvente, at ordførerens parti aldrig kommer til at stemme for dyrevelfærdsforbedringer i det danske Folketing?

Kl. 15:13

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:13

Steffen W. Frølund (LA):

Jeg tror, at i mange tilfælde vil det være sådan, at man kan lave forbedringer rundtomkring, som ikke har så stor en risiko for en konkret nedlukning af et helt erhverv, at der vil være så store lækageeffekter. Så det vil selvfølgelig altid være proportionalt, i forhold til hvilke konsekvenser de forbedringer, man eventuelt laver, har for dyrevelfærd eller for alle mulige andre ting. Det er jo en balanceakt hver gang.

Kl. 15:13

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi går videre i ordførerrækken, og jeg noterer mig, at der har været en hilsen fra Moderaterne, så vi går videre til hr. Per Larsen fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:14

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det, formand. Og tak til Alternativet ved fru Helene Liliendahl Brydensholt for at bringe grisens velfærd til debat, men der er desværre ikke så mange lette løsninger, når det handler om grise på friland. Forbrugerne svigter desværre i stor udstrækning de producenter, der forsøger sig med økologi, med Antoniusgrise, med krøller på halerne eller bare med det at lukke grisene ud dele af året. Hvis det skal lykkes, skal forbrugerne altså også efterspørge de produkter og betale det, det koster, og meget nedslående var det rent faktisk sådan, at i 2023 måtte de økologiske griseproducenter lide et tab på 342 kr. i gennemsnit for hver gris, de producerede.

Det er også dyrt at producere grise på friland. Vi ved, at dødeligheden blandt smågrise er tårnhøj og mange af grisene bliver klemmt ihjel i hytterne. Når man søger på nettet, finder man jo projekter, hvor det dokumenteres, at der er en meget stor dødelighed. Det er helt op til en gris pr. tre styk, der dør, inden de når slagteriet, og faktisk er der også gisninger om, at op mod 30 pct. af grisene dør, inden de bliver fravænnet soen. Dertil kommer, at det jo er sådan, at smågrisene ofte, hvis de er på friland, bliver hentet af måske rovfugle, ræve eller andre rovdyr.

Når Alternativet foreslår, at vi skal have 30 millioner grise ud på markerne, så er det jo et spørgsmål om, hvor meget areal det i grunden er, det vil lægge beslag på. Det kan være, at forslagsstillerne kan svare på det spørgsmål. De her arealer, som grisene går på, vil have et meget lavt udbytte af afgrøder, hvilket jo så på den måde vil være til stor skade for vores CO₂-regnskab.

Så har vi også andre problemer i forhold til det her, som andre ordførere også har været inde på, nemlig at man jo typisk kan forestille sig, at de grise, som så ikke bliver produceret i Danmark, måske bliver produceret i Kina, og som en anden ordfører også var inde på, må man bare sige, at når man ser billeder fra den kinesiske svineproduktion, er det i hvert fald under nogle forhold, som er væsentlig ringere end dem, vi ser i de danske svinestalde. Så i Det

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:17

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Nu bliver jeg nødt til at kommentere på det her med, at der er flere pattegrise, der dør ude på friland. Det kommer til at lyde, som om vi beskytter dem ved at holde dem på den måde, vi holder dem nu, og som om det nærmest er derfor, at vi skal have grise fuldstændig tæt pakket sammen, fordi der så i det mindste er lidt færre pattegrise, der dør.

Det synes jeg er sådan en mærkelig samtale at have. Altså, dyr dør i naturen. Sådan er det. Så kommer der en rovfugl og tager et lille dyr. Sådan er naturen. Men er det ikke også okay, at de gør det? Så har de da i det mindste haft et godt udeliv indtil da. Det har vi som sådan ikke noget imod i Alternativet. Det, vi har noget imod, er, hvordan de har det i det konventionelle landbrug, indtil de så bliver slagtet eller dør som helt små. Og man kan jo argumentere for, at dem, der dør med det samme, faktisk er ret heldige, for så skal de ikke det liv, som deres søskende kommer til at leve.

Kl. 15:18

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:18

Per Larsen (KF):

Her skilles vandene nok lidt, for vi ved jo, at i den konventionelle produktion har man eksempelvis bøjlere, som beskytter smågrisene mod at blive klemmt ihjel. Når de f.eks. bliver klemmt ihjel ude i hytterne, er det jo ikke sikkert, at de dør lige med det samme. Det kan sagtens være, at de måske bare brækker nogle af benene, eller hvad ved jeg.

Jeg synes jo som udgangspunkt, at man altid skal prøve på at undgå, at dyrene dør. På samme måde ved vi også, at der faktisk dør ret mange fritgående høns, inden der er nogen, der beslutter, at de skal dø. Det, at dyr dør af at blive klemmt ihjel, af sygdomme eller på anden måde, synes jeg jo ikke er særlig god dyrevelfærd.

Kl. 15:19

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Så er det spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:19

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Nu synes jeg altså, at samtalen bliver lidt underlig, især den her italesættelse af, at bøjlere beskytter de små grise. Vi har fremavlet grisene på en måde, som SF's ordfører også var inde på, så de føder langt flere unger, end de kan nå at give mad til. Først og fremmest er der jo alt for mange pattegrise til den enkelte so, og så er de på så lidt plads, at man bliver nødt til at beskytte dem med en bjøle. Men hvis vi nu gav dem mere plads, var der ikke behov for beskyttelse.

Kl. 15:19

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 15:19

Per Larsen (KF):

Nu er det jo vanskeligt at vide, hvornår ordføreren sidst har været ude at se en gristald, men det korte af det lange er bare, det jo ikke

er alle søer, der får lige mange grise. Der er somme tider nogle, som svigter og har et lille kuld. Så foregår der det udeomkring i staldene, at man så flytter nogle af de grise fra de søer, som måske har fået et stort kuld, og så får man det nivelleret ud, sådan at der er god gænge i det hele.

Kl. 15:20

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken, og nu er det hr. Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 15:20

(Ordfører)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Det er ikke min opfattelse, at der er god mening med det hele i den danske griseproduktion. Jeg har det sidste år været ude at besøge tre griselandbrug, bl.a. en økolog ved Trige uden for Aarhus, som havde taget hele rejsen fra at være konventionel svinebonde til at være økolog, havde valgt at ombygge sin stald og valgt at bruge moderne teknologi, så grisene har en chip i nakken, sådan at man kan styre, hvornår de må gå ind og få deres foder, og han kunne sortere dem fra, hvis de havde en negativ adfærd. Det var ret prof i en simpel ombygning af en stald – og grisene kom ud.

Så har jeg besøgt Hestbjerg Økologi ude i Vestjylland, som bruger et andet avlsmateriale end det, der er gængs i det danske svinelandbrug, nemlig Topigs Norsvin, hvor grisene kun får en 14 pattegrise, og det vil sige, at soen sådan set har det antal patter, der passer til de grise, den får. Det betyder også, at grisen får nogle grise, som er større og stærkere, og som kan overleve. Det er jo rigtig godt.

Jeg har også besøgt en konventionel grisestald, Go-gris, som arbejder med at optimere staldinventar i den konventionelle produktion, og som helt sikkert har en lavere dødelighed blandt deres grise end det, der er gennemsnittet. Så der arbejdes derude med at forbedre tingene.

Alternativet foreslår her, at alle grise skal have adgang til udearealer. Er det så det rigtige sted at sætte ind? Og så skulle man tage en forhandling om finansieringen af planen, hvis der var et flertal for det. Der vil jeg sige, at vi er inde i noget her, som nok er ekspropriation, og som vil være meget dyrt. Jeg synes, man i stedet for skulle satse på at omstille til økologisk landbrug, også inden for den animalske produktion. Det er der, hvor man tager hensyn til dyrenes naturlige adfærd og man har det velafprøvet. Hvis vi ser på den økologiske griseproduktion, har man søer på friland, som har farehytter, og hvor grisene bliver født ude i det fri, ude på en mark. Så bliver grisene senere fravænnet og kommer så på stald og har et udeareal, hvor der kan være befæstet underlag og ikke muld. Det er sådan set den produktion, der kører. Kunne den være bedre? Ja, det kunne den godt, men økologer kan jo vælge at gå videre end til minimum.

Hvad er det, vi har i den konventionelle svineproduktion? Der er en sodødelighed på 16,5 pct. – i gennemsnit. Det vil sige, at der er nogle, der har det endnu værre. Vi har en systematisk ulovlig halekupering. Vi har en systematik omkring kastrering af hangrise, mens nogle producenter sådan set kører en produktion uden at kastrere. Det er sådan set unødvendigt. Vi har en pattegrisedødelighed på de her 27.000 pr. dag – et alt for højt tal. Og vi har en fravænnings af smågrisene, som sker alt for tidligt, så grisene har svært ved at leve og får tynd mave og er afhængige af at skulle have medicin eller andet. Og vi har generelt et fejlslagent avlsarbejde i det konventionelle landbrug.

Det er sådan set på nogle af de punkter, jeg hellere vil sætte ind end at vedtage i Folketinget, at alle grise skal have et udeareal. Det må jeg ærligt indrømme. Jeg vil hellere gøre noget, der er mere

måltrettet. For det andet er sådan lidt diffust. Ja, det er da godt, at alle dyr kan komme ud i det fri, men det er jo ikke nok. Det er sådan set andre steder, vi skal sætte ind for fundamentalt at ændre den danske griseproduktion, og det er ved omlægning til økologi; det er ved at have et helt andet avlsarbejde; det er ved at arbejde med de parametre omkring dødelighed, som er helt forkerte. Det løses altså ikke bare med adgang til et udeareal.

Så det her forslag kunne være væsentlig bedre. Det er gode intentioner, der ligger bag det, og Enhedslisten vil måske ende med at stemme blankt til det, fordi vi synes, der er så mange specifikke ting i det danske svinelandbrug, som vi måltrettet kunne gøre noget ved. Vi har fra Enhedslistens side foreslået det der med, at vi skulle arbejde for, at sodødeligheden skulle bringes ned. Det blev ikke vedtaget. Vi vil gerne være med i processer, hvor vi kom frem til at udvikle på tingene, og jeg tror ikke, den der lille dyrevelfærdsaftale, som alle partier på nær Enhedslisten vel er med i, rykker på den store klinge. Vi har et stort behov for at se tingene i øjnene og erkende, at dyrevelfærden i den traditionelle griseproduktion er alt for ringe, og at dem, der har den økologiske produktion, arbejder virkelig systematisk med at komme frem til noget, som er langt bedre, og som hos nogle producenter allerede er langt bedre.

Kl. 15:25

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Carl Valentin, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:25

Carl Valentin (SF):

Tak. Tak for en god tale. Jeg er sådan set enig med hr. Søren Egge Rasmussen i, at det er et sådan lidt reduktionistisk forslag. Det fokuserer på en lillebitte ting, som er, at grisene skal ud. Men det vil også være en fundamental forandring i vores svineproduktion.

Jeg vil dog sige, at Enhedslisten jo også har fremsat forslag herinde om, at alle køer skal have adgang til at komme på græs, hvilket egentlig er ret meget i samme kategori. Vi blev spurgt, om vi ville være med på forslaget. Det ville vi så ikke, netop fordi vi syntes, det var reduktionistisk. Men vi er grundlæggende enige i tiltaget.

Jeg fik bare lige lyst til at kommentere på det her med, at hr. Søren Egge Rasmussen siger, at det ville blive rigtig dyrt. Det synes jeg ikke man kan konkludere ud fra det her forslag, for der er jo ikke nogen tidsangivelse for, hvornår det her skal træde i kraft, kun at man skal planlægge en udfasning i år – altså ikke at det skal udfases i år, men at det skal planlægges i år. Så for mig at se kunne man jo egentlig godt indrette det her på en måde, ligesom vi har gjort med burægproduktionen, hvor det som udgangspunkt ikke koster noget. Er ordføreren ikke enig i det?

Kl. 15:26

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 15:26

Søren Egge Rasmussen (EL):

Vedrørende økonomien er det muligt at ordføreren har ret. Men jeg synes jo heller ikke, vi er et tilfredsstillende sted med hensyn til udfasning af buræg, når vi skal kigge ind i, at det er 12 år, der skal til, for at vi kommer frem til, at det er udfaset. Det er min tålmodighed ikke til. Jeg er i gang med min sidste folketingsperiode, og der skal ske noget handling herinde. Den slags er jeg ikke til.

Men jeg synes virkelig, vi skylder at komme frem til noget, som forbedrer dyrevelfærden for alle produktionsdyrene i landbruget, også for grisene. For grisene ser det rigtig slemt ud, og det er jo, fordi de er skjult inde i de der stalde. Der er mange danskere, der ikke

ser nogen levende husdyr i landbruget. Måske ser de en pony tæt på København, men altså, man ser ikke de der dyr.

Kl. 15:29

Jeg ved ikke rigtig med den der parallel over til køer på græs. Vi ønsker jo køer på græs, også fordi de så skal ud og spise noget græs. Det er jo ikke bare, at de skal ud på et lille frimærke, hvor de så kan gå frem og tilbage. Så jeg synes, vores forslag om køer på græs er supergodt.

Kl. 15:27

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Spørgeren for anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 15:27

Carl Valentin (SF):

Jeg synes også, at det forslag fra Enhedslisten er supergodt. Så tak for det. Vi stemte også for det dengang, og jeg er også enig i, at det går alt for langsomt med buræggene.

Jeg kunne bare godt tænke mig at høre, om Enhedslisten egentlig ikke er principielt enig i, at alle grise skal have adgang til udearealer, og at det jo i virkeligheden bare er det, som det her forslag handler om – at alle grise skal have adgang til udearealer, og at man skal lægge en plan for at gøre det sådan.

Kl. 15:27

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 15:27

Søren Egge Rasmussen (EL):

Jo. Jeg vil også nødig være der, hvor man så accepterer, at de har et udeareal, men måske så kan være på gårdtur en gang om dagen. Jeg frygter lidt, at man har nogle griserettigheder, der er lige så minimalistiske, som at der skal være to pinde inde i slagtegrisestalden, for at de ligesom har noget aktiveringsmateriale, men de gider ikke gå hen og gnave i den der lægte, der står i det rør. På den måde vil jeg heller ikke have nogle pseudorettigheder for grise, der ikke er noget værd. Så hvis de skal ud i det fri, skal de altså også have et ordentligt areal og ikke bare en gårdtur en gang om dagen.

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:28

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak for talen til ordføreren. Jeg håber virkelig ikke, at ordføreren tror, at det her er det eneste forslag, Alternativet har på tegnebrættet i forhold til grises velfærd. Det er egentlig et forslag, vi har fremsat, fordi vi ville prøve at finde noget, som det rent logisk ville give mening alle partier kunne støtte op om, altså en intention om, at alle grise selvfølgelig skal have adgang til udearealer. Jeg synes, det er en god sammenligning med kvæg, altså at de også skal have adgang til græs, som ordførerens parti går ind for. Det er jo også et forslag, der kan vise de danske borgere, at det faktisk for langt de fleste grises vedkommende ikke sker, altså at de har adgang til udearealer, og vise, hvor absurd det egentlig er. Jeg synes også, vi har lavet et forslag, som er ret fleksibelt. Men jeg er da glad for, at ordføreren overvejer at stemme gult.

Kl. 15:29

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Søren Egge Rasmussen (EL):

Jo, men til det med, at man kan fremsætte forslag i Folketinget, der er så logiske, at man kan få et flertal i Folketinget til at være for det, vil jeg sige, at jeg egentlig havde forventet, at man, oven på at vi vedtog en ny dyrevelfærdslov, hvor det er defineret, at vores husdyr er levende og sansende væsener, kom frem til noget, der forbedrede dyrevelfærden for produktionsdyrene i landbruget. Det var min klare fornemmelse, da vi ligesom fik stemt det igennem, og det kan jeg ikke rigtig se er sket. Jeg syntes, det ville være rigtig fint, hvis man kom frem til, at man her i Folketinget vedtog at begrænse de der totale urimeligheder i landbruget. Altså, den der systematiske halekupering, at det kan foregå derude. Nu skal man passe på med at sammenligne, for så er der nogen i landbruget, der bliver sur på mig, men det er ligesom at acceptere en systematisk begået ulovlighed, og det har jeg svært ved at forlige mig med. Jeg sidder her, fordi jeg er lovgiver, og jeg vil gerne lave noget lovgivning, der forbedrer dyrevelfærden.

Kl. 15:30

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre. Jeg skal lige sikre mig, at der ikke er en ordfører fra Radikale Venstre til stede. Så er det nu hr. Peter Kofod, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:30

(Ordfører)

Peter Kofod (DF):

Tak for det, og tak til Alternativet for at fremsætte det her beslutningsforslag, som vi har diskuteret meget i DF-gruppen. Vi synes, det er rigtig sympatisk, for det, det i virkeligheden sigter efter, er at skabe nogle bedre vilkår for svinene i de danske svinestalde. Det lyder jo meget besnærende og er jo et mål, som vi også har i Dansk Folkeparti, nemlig at det skal være bedre at være et dyr i Danmark. Uanset om der er tale om produktionsdyr eller kæledyr, skal vi have nogle bedre vilkår for vores dyr. Enhedslistens ordfører påpegede også det aspekt, der, synes jeg, mangler i det her forslag, nemlig realismen i det. For hvis man forestillede sig, at vi bare tog forslaget, som det ligger her, vedtog det en til en, ville det jo være mange millioner grise, der lige pludselig skulle lukkes fuldstændig ud af staldene i et helt nyt system. Det vil være, jeg vil ikke bruge ordet revolutionerende, men det ville være meget vanskeligt at se det realiserbare i den måde at gøre tingene på for sig. Jeg kan sådan set godt dele meget af intentionen på lidt længere sigt, men jeg synes også, at der er nogle aspekter, der handler om arbejdspladser, der handler om, at vi skal have jobs ude på vores slagterier, så man stadig væk i fremtiden vil kunne købe danskproduceret kød. Så jeg synes, der er nogle overvejelser, man er nødt til at gøre sig om realisme i det her forslag, også om det måske er det rigtige sted at starte.

Vi kunne måske godt tænke os, at vi startede med at fokusere mere på transport af slagtesvin, men også af smågrise, for noget af det, der gør, at det er vanskeligt at forestille sig, at vi har den her branche i fremtiden, er, at man udtager rigtig mange smågrise, eksporterer dem til andre lande, så man ikke får slagterijobbene i Danmark, men så de flytter til andre lande. Det kunne vi måske godt se på hvad man kunne gøre ved.

Det her skal gøres klogt. Der blev talt meget om lækage i debatten, og sagen er jo også den, at verdens befolkning i de her år har en øget efterspørgsel på kød. Det er jo i udgangspunktet godt, for det betyder, at verdens befolkning i de her år bliver rigere, at der er færre, der er tvunget til at være vegetarer, men at flere får muligheden for at købe kød. Så er det op til os at bestemme, hvor det kød skal produceres henne, om det skulle være i Danmark og

i Vesten, hvor vi har standarder for, hvordan man behandler dyr, eller om det er en produktion, vi er villige til at flytte til andre lande, hvor dyrene har dårligere vilkår. Vi kunne godt tænke os, at vi beholder den produktion i Danmark og i Vesten, hvor vi har nogle ret høje standarder både miljømæssigt og dyrevelfærdsmæssigt, men også klimamæssigt. Derfor er vores vurdering, alle de her ting lagt sammen, at vi ikke kommer til at støtte det her forslag. Men vi synes, der ligger nogle ret fine ting i det, som vi gerne vil arbejde videre med. Om vi kan gøre det på en anden måde, altså lande det i en eller anden beretning, om man kan rette forslaget til, vil vi gerne indgå en dialog med Alternativet og andre om, men i den nuværende form kan vi ikke støtte det, selv om vi egentlig godt kan se noget potentiale i det. Tak for ordet.

Kl. 15:34

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:34

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Jeg kvitterer for talen. Det var en god tale, og vi bakker i Alternativet også op om nogle af de forslag, som ordføreren stiller her. Jeg havde også forventet, at Dansk Folkeparti ville være positive over for det her forslag, og vi er åbne over for at lave en beretning, hvis vi kan få flertal for det. Som sagt tidligere, også til Enhedslisten, er det her forslag jo også fremsat, vel vidende at det ikke ville blive stemt igennem, men måske mere også med det formål, at vi kunne have en debat om det her emne herinde i Folketinget. Så tak for en fin tale, og tak for at give positive ord med på vejen.

Kl. 15:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:35

Peter Kofod (DF):

Tak for det, og tak for at rejse debatten. Det synes jeg er vigtigt. I øvrigt tror jeg, det er første gang, jeg kan sige i den her type debatter, at jeg var ret enig med Enhedslisten og hr. Søren Egge Rasmussen. Det sker jo ikke sådan hver dag, så det er værd at tage med.

Kl. 15:35

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så nu går vi til ordfører for forslagsstillerne fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:35

(Ordfører for forslagsstillerne)

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak for ordet. I årtier har vi lukket øjnene for den måde, vi behandler grise på i den konventionelle produktion i Danmark. Den magtfulde lobbyorganisation Landbrug & Fødevarer har hyldet effektiviteten i produktionen, og i landbrugets og folgeerhvervenes egne medier omtales grise udelukkende som produkter på et marked: Hvor stor profit kan man klemme ud af en gris? Kan man spare to ører pr. gris ved at fragte dem til slagting i Polen eller Italien? Og hvor mange grise kan en so avles til at kunne føde igen og igen og igen fastspændt og under store lidelser, indtil den ikke kan holde til mere.

Der har efterhånden vokset sig en stærk folkelig bevægelse frem, som siger fra over for mishandlingen af grisene og andre dyr. Det er sket, i takt med at flere og flere har fået kendskab til de uhyrlige forhold bag hermetisk lukkede stærrer, som grisene leve under. Det er

jo i høj grad uvidenhed, der så længe har medført den brede befolknings stiltiende accept. Men der er ganske enkelt tale om dyreetisk svigt her.

Herudover har produktionen store negative og afledte effekter for vores natur og miljø, som efterhånden er velkendte, men det her beslutningsforslag handler først og fremmest om etik – om, hvilken dyreetik vi ønsker at have i Danmark. Vi taler meget om værdier i de her år, om værdibaseret politik, og da den socialdemokratiske udenrigsordfører Jeppe Kofod lancerede Danmarks nye værdibasere-de udenrigspolitik i 2022 var det bl.a. med de her ord, og jeg citerer:

»Det er klart, at det kan have nogle konsekvenser, når vi står op for vores værdier, men vi lader ikke være med at gøre det, fordi det er besværligt. Vi skal netop gøre det, selv om det er besværligt«.

De ord vil jeg egentlig gerne gøre til mine, for vi skal stå op for ordentlig dyreetik, også selv om det er besværligt. Og der er meget stærke økonomiske interesser på spil, men grisene kan ikke stå op for sig selv, og det kan de andre dyr i landbruget heller ikke, så det vil jeg og Alternativet gerne gøre. I Alternativet har vi et stærkt fokus på grisenes ret til et værdigt dyreliv, et dyreliv, hvor de får deres adfærdsmæssige behov opfyldt, at kunne bevæge sig, at have adgang til udearealer – det må da være et minimumskrav til et godt griseliv.

Hvorfor stiller vi så beslutningsforslaget nu? Er vi da ikke klar over, at det er helt urealistisk at kræve udearealer til de millioner af grise, der lever stuvet sammen i dyrefabrikkerne i Danmark? Jo, det ved vi jo godt, og det kan ikke ske fra den ene dag til den anden, men vi skal jo starte et sted, selv om det er besværligt. Vi skal have startet en proces, og det første, regeringen skal starte med, er at regne på, hvordan det her kan lade sig gennemføre. Hvordan kan vi sikre danske grise et værdigt liv, der indebærer adgang til udearealer? Så simpelt er det.

Erfaringen er jo desværre, at i Danmark tager det uendelig lang tid at udfase uønskede metoder inden for dyreproduktionen eller bare at gennemføre minimale forbedringer for dyrene i landbruget. Og det gælder, at uanset om der er tale om kyllinger, grise, kvæg eller mink, så tager det lang tid. I Danmark – i modsætning til andre lande, som vi kan sammenligne os med – går det bare langsomt og er forbundet med meget store omkostninger, når dyrefabrikkerne bliver bedt om at ændre eller helt stoppe en uetisk behandling af dyr. Og mens vi fejrer vores små og langsommelige skridt i den rigtige retning, eksempelvis inden for burhøns, så lider og dør tusindvis af grise hver eneste dag presset sammen og spændt fast i dyrefabrikkerne.

Der er ikke bare tale om brodne kar, som erhvervet prøver at bilde os ind. Der er tale om systemisk, kollektivt omsorgssvigt af grisene. Og det er ikke nogen hemmelighed, at vi i Alternativet ønsker en helt grundlæggende omlægning af den animalske produktion og dermed fjerne årsagen til, at millioner af grise hver dag lider i Danmark. Vi skal have færre grise på mere plads, så de reelt har mulighed for at leve et liv, inden det tages fra dem.

Kl. 15:40

I Alternativets udspil »Grisens fremtid for grisens skyld« har vi givet et bud på en omlægning af den nuværende forretningsmodel for hold af grise, og det er et værdimæssigt opgør med den måde, vi behandler grisene på i dag. Et af forslagene i vores udspil er, at vi skal sætte en udløbsdato for grisene i bur, ligesom vi har gjort med burhøns, og hvis ministeren ikke allerede kender til det her udspil, oversender jeg det selvfølgelig gerne til ministeren og ministeriet, så det kan indgå i de overvejelser og planer, der er behov for at få sat i gang i forbindelse med det her forslag, som jeg så ikke regner med bliver stemt igennem. Udspillet er fra oktober 2023.

Men som sagt har jeg ikke gjort mig nogen illusioner om, at vores forslag bliver stemt igennem, men jeg er glad for, at SF vil støtte op. Måske vil Enhedslisten stemme gult. Dansk Folkeparti er

med på en beretning, og det kan vi også overveje. Men jeg er rigtig glad for den debat, vi har haft i dag, som jeg synes har været sober og respektfuld. Og tak, fordi I tog jer tid til at komme ind i salen og debattere det her forslag. Tak for ordet.

Kl. 15:41

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning. Man skal lige huske ikke at bruge direkte tiltale. Så er det hr. Kristian Bøgsted, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 15:41

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det, og tak for talen. Jeg skal bare forstå det rigtigt. Nu siger ordføreren jo også meget direkte, at Alternativet vil noget helt andet med landbruget: Vi skal spise meget mindre kød, og vi skal spise mere grønt. Så bliver der selvfølgelig lidt mere plads til grisene inde i staldene, ved at der er færre grise der og der skal ikke bruge så meget jord til at producere foder til grisene. Det jord skal så nok bruges til at producere grønt til os i stedet for. Men vi skal jo bare lige huske, at der skal bruges 20-50 pct. mere jord til foderproduktion til de grise, der stadig væk er tilbage, når de skal ud. Så jeg skal bare forstå, hvad Alternativet, når vi kigger på alt det her, dybest set vægter højest – dyrevelfærden eller klimaet?

Kl. 15:42

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:42

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Vi vægter både dyrevelfærd, klima, miljø og natur lige højt, og som ordføreren også er inde på, ønsker vi jo en markant reduktion af den animalske produktion i Danmark, 86 pct. Hvis vi gør det, vil vi bruge markant mindre jord til at dyrke foder til dyr og meget mere jord til at dyrke foder til mennesker. Det er en langt bedre forretningsmodel, både for dyrene, for folkesundheden, for naturen og være inden for klodens bæreevne.

Kl. 15:42

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 15:42

Kristian Bøgsted (DD):

Så skal jeg bare forstå det. Vil Alternativet tvinge det her igennem over for den danske befolkning, eller hvad er det, man har tænkt sig? For når man ser på det derude, som det er nu, er der en efterspørgsel på kød, også grisekød. Den bliver vi nødt til at forudsætte bliver ved med at være der, og så skal vi importere kødet udefra. Eller mener Alternativet, at det skal gennemtvinges over for den danske befolkning, at de nu må spise højest så og så meget kød, og resten skal være grønt? Er det det, man vil?

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 15:43

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Jeg ved ikke, hvad ordføreren mener med »at tvinge igennem«. Vi jo ansat herinde til at tage beslutninger på borgernes vegne, og en af de allerstørste grunde til, at vi f.eks. ser, at vores kyster og vores hav er ved at dø, er jo landbruget, det animalske landbrug, og der er det jo vores ansvar her at tage nogle beslutninger, som er bedst for fællesskabet og for alle borgerne.

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Fødevareudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 15:44

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 24. maj 2024, kl. 9.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 15:44).